Reo-Bankowned Properties
From Sanjose to Sacramento
Call Master of Winners in Multiple Offers
510-304-9292
JASSI GILL
Broker/Owner
GOLDEN STATE REALTY

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

Jas Randhawa
510.406.5056
Howard Johnson
Louisiana
41 Units, Interior Corridor
I-10 Exit Location
Asking $2,850,000
Seller Financing

Bob Seth
408.807.9784
INDUS VALLEY INVESTMENTS

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
Kuldip Singh Dhariwal
Attorney At Law
Tel: (510) 744-1280
Fax: (510) 744-4192
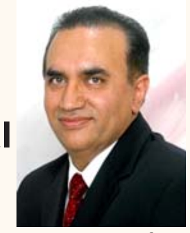
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ
3100 Mowry Ave. #303, Fremont, CA 94538
E-mail: kuldipdhariwal@yahoo.com

Tenth Year in Publication
ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com
ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 24, 13 June, 2009 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਅਸਟਰੇਲੀਆਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਜਾਰੀ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਜਲੰਧਰ: ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ‘ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਸਲੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਜਿਹੇ ਭਰੋਸਿਆਂ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਏਨੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਲਈ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਹਮਲੇ ਸਿਲਸਲੇਵਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਹਮਲੇ ਥੰਮ੍ਹਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਥੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਭਾਰਤੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾ ਰਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਿਡਨੀ ’ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ‘ਤੇ ਨਿੱਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਮੁੱਠੀ ‘ਚ ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਥੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਤ ‘ਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੈਲਬੌਰਨ ‘ਚ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 22 ਸਾਲਾ ਵਿਕਰਾਂਤ ਰਾਜੇਸ਼ ਰਤਨ ਦੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਤਨ ਆਟੋਮੌਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ‘ਚ ਦੋ ਹੋਰ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ-ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ‘ਤੇ ਹਮਲੇ ਨਸਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ

ਸਿਡਨੀ: ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਸਟੇਟ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਉਪਰ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਸਲੀ ਨਫਰਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਿਰਫ ਮੌਕਾ ਵੇਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੁਟ ਖੋਹ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਸਨ।

ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੱਖਣ ਪੂਰਬੀ ਇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਮਨ ਓਵਰਲੈਂਡ ਨੇ 9 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਇਕ ਭਰਵੀਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮਲਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਕਸਦ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਹਮਲੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਿੰਸਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਲਬੌਰਨ ਦੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਭਾਰਤੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ’ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਚਿਤੀ ’ਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ‘ਤੇ ਹੋਏ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਜਨਰਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਿਰਦਰਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੁਚਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਵਲੋਂ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਧਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜੂਨ ਵਿਚ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਉਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਢੱਠੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਫੜੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਨ ਰਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਕਾਰ, ਘਰ, ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਿਜਨਸ

ਵਾਜਬ ਭਾਅ ’ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
Truck Insurance
Liquor Store/Gas Stations
Workers Compensation
Manjit Gill
Prisident
CA Lic#OB23990
Civil Service Employees
CSE Insurance Group
Gill Financial & Insurance Services
510-415-2368
209-524-4008
www.gillfinancial.com

ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
Raja SWEETS & INDIAN CUISINE
LUNCH BUFFET - DINNER - TAKE OUT - CATERING - BANQUETS
TOLL FREE 1-866-FOR RAJA
ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕੁਆਲਟੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।
Raja Indian Cuisine & Bar
Ph: 510-264-9300
1275 W Winton Ave
Hayward, CA 94545
Wholesale and Retail
Ph: 510-489-9100
Fax:510-489-9111
31853 Alvrado Blvd
Union City, CA 94587
ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ।
Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next party
Or visit us: www.rajasweets.com

Law Offices Of Manpreet S. Gahra

*ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
*ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
*ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ
Manpreet S.Gahra
Attorney At Law
Berkeley Office
2161 Shattuck Ave. #304, Berkeley
Ph. 510-841-4582
Fax: 510-217-6847
Sacramento Office
Call For Appointments
Ph. 916-924-1617
Email:manpreet@gahralaw.com

ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਡੇਰਿਆਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਾਤੀ-ਪਾਤੀ ਹਕੀਕਤ 'ਚ ਸੁੰਗੜਿਆ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਆਸਟਰੀਆ ਦੇ ਵਿਆਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਇਕ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਉਭਰੇ ਦਲਿਤ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਹਿਸ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੇਠਲਿਆਂ ਤਬਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਡੇਰਿਆਂ ਵਲ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਿਸਕ ਗਏ ਹਨ।

ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਬੌਧਿਕ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ। ਇਹ ਤੱਥ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਗੈਰ ਜਾਤੀ-ਪਾਤੀ ਆਧਾਰ ਵਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਆਧਾਰਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ, ਮਜ਼ਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੁਬਾਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇ ਬਹੁਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀਆਂ ਅਤੇ ਰਵਿਦਾਸੀਆਂ ਆਦਿ ਵਲ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਗਏ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪਰਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਆਲ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਉਸ ਵਿਆਪਕ ਸੁਆਲ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸਲਾਮ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਜਿਵੇਂ ਜੈਨੀ, ਬੋਧੀ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਹਨ। ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਿਹੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਹਕੀਕਤ 'ਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਇਕ ਗੈਰ ਜਾਤੀ/ਨਸਲੀ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚਲੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਪਨਾ ਸਿਰਜਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਮਾਤ ਖਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਧਵਾਟੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਸੁਪਨੇ ਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਸਰ ਰਹੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਜੱਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਡੇਰੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਸੁਪਨੇ ਵਲ ਵਧਣ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਕਿ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਰ ਜਾਤੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਆਪਣੇ ਸੰਤ ਅਤੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਜਾਤ ਆਧਾਰਤ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਤੀਪਾਤੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਤਾਂ ਤੱਕ ਸੁੰਗੇੜਨ ਦੀ ਪਿਛਾਂਹ ਵਲ ਖਿੱਚਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਤਬਕਿਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਹਰੀਜਨ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਪਰਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅੰਨ੍ਹੀ ਨਫਰਤ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਚੰਗਿਆੜਾ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਹ ਨਫਰਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਿਆਨਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਕੁਝ ਡੇਰੇ ਵੀ ਇਸ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਪਸੀ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਸਭ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਅਪਨਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਬਿਠਾਉਣ, ਇਕ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਣ, ਇਕੋ ਬਾਟੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਨਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਨਫਰਤ ਭਾਵੇਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਉਪਰਲਿਆਂ ਲਈ ਫੈਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਲਈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕਾਰਨਾਮਾ ਹੈ।

ਕਲਾਸੀਕਲ ਮਾਰਕਸਿਜ਼ਮ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਿੱਖੇ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਤੇ ਜਾਤੀ ਏਕਤਾ-ਇਕਸੁਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਿੱਖੇ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ (ਕਨਫਲਿਕਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ) ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਂਗ ਜਾਤੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕ ਸੁਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਜਾਤੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਜਾਤ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਫੈਲਾ ਕੇ ਸੱਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਫ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਵੀ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਊਸ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਚ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਤੀਪਾਤੀ ਲੀਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਕਲੇਸ਼ ਖੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਵਿਦਿਅਕ ਪਸਾਰਾ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਾਰਮਿਕ/ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਕਥਿਤ ਹੇਠਲੇ ਤਬਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਉਪਰਲਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਲੇਸ਼ ਨੂੰ ਤੀਲ੍ਹੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀ। ਮੀਡੀਏ,ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ ਵਰੇਗੰਢ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਧਿਰਾਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ

– ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਫਿਰ ਕੀਤੀ ਬਫ਼ਰ ਸਟੇਟ ਦੀ ਮੰਗ
– ਬਾਦਲ ਦੇ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ 'ਚ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉੱਠਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਲੰਘੀ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇਥੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜੂਝ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਜਾਮ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਵੇਰੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਵੈਰਾਗਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ, ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪੰਚ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਾ, ਭਾਈ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਲੇਖਕ ਸ. ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਧਰਮੀ ਫ਼ੌਜੀ, ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਗਾਲਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜਾਪਿੰਡ, ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ, ਜਰਨਲ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਰਦੇ ਮੁਜਾਹਿਦ ਭਾਈ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਜਰਨਲ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਭਗਤੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਾਇਮ

ਰਖਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਹੇਠਾਂ ਸਥਿਤ ਥੜੇ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਵਖਰੀ ਬਫ਼ਰ ਸਟੇਟ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਧਰ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਹੀ ਪੰਥਕ ਧਿਰ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਵੇਕਲਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਹੁੰਚੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ-ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ. ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਇਸ ਖ਼ੂਨੀ ਸਾਕੇ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜਨਮ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ, ਨੂੰ ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਸਾਕੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ. ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜ਼ਦਾਨ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ, ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ, ਦੋਹਾਂ ਘੱਲੂਘਾਰਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਰਵਾਇਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ 'ਚ ਕੁਰਸੀ ਡਾਹ ਕੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਪਰ 'ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ' ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਇਹੀ ਇਨਸਾਨ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ 'ਚ ਭੁੰਞੇ ਜਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 90 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 15 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਸਿੱਖ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਬਣ ਗਏ। ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਨਾਰਵੇ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜਦੂਤ ਸ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਰਣਨੀਤੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ।

ਭਾਈ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਨਾਅਰੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੈਲਰੀ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਮਤੇ 'ਚ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਰੈਫ਼ਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਸਰਮਾਇਆ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਤੇ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਰਮੀ ਫ਼ੌਜੀਆ ਅਤੇ ਜੋਧਪੁਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜ 'ਤੇ 25,000 ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਮਾਗਮ ਸਦਣ ਲਈ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ 'ਚ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਡੇਰੇ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 1984 ਦੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਢੁਕਵੀਂ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਫੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਬੇਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹੇ ਗਏ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਜਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ।

ਸੰਗਰੂਰ ਨੇੜੇ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ

ਸੰਗਰੂਰ: ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸਥਿਤ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਗਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ 1967 ਤੋਂ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਇਕ ਵੇਰਾਂ ਫ਼ਿਰ ਭਖ ਪਿਆ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਣਵਾਏ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਕਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਮੁੜ ਅਰੰਭੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਇੰਜ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 'ਅੰਤਿਮ ਛੋਹਾਂ' ਹੀ ਦੇਣੀਆਂ ਬਾਕੀ ਹੋਣ।

ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤੂਆਣਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਨ ਮਗਰਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਸਰੋਵਰ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੇ ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਪੌੜੀਆਂ। ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਵੇਂ ਹੀ ਮਗਰਲੇ ਪਾਸੇ ਹਰਿ ਕੀ ਪਉੜੀ ਵਾਂਗ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਣੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਉਢੀ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੇ ਰਸਤੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਗੁਬੰਦਨੁਮਾ ਲਾਈਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅੰਦਰ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਚਾਰ ਦੁਆਰ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਕਸ਼ਾ ਵੀ ਲਗਭਗ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਛੋਟੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਢਾਂਚਾ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਦਿੱਖ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਕਲ 'ਤੇ ਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਬਣੇ ਗੁਬੰਦ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਗਿਣ-ਮਿਣ ਕੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਣੀ ਛੋਟੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚੋਂ ਉੱਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਪੌੜੀਆਂ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ 'ਹਰਿ ਕੀ ਪਉੜੀ' ਦੇ ਸੱਜਿਉਂ ਅਤੇ ਖੱਬਿਉਂ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ ਅਜੇ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਰਜ਼ੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਇਹ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਅਸਲ ਵਿਚ 1967 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 42 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਕੇਵਲ ਦੋ ਵਾਰ ਉੱਠਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ 1993-94 ਵਿਚ, ਭਾਵ ਲਗਭਗ 26-27 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੁਣ 42 ਸਾਲ ਬਾਅਦ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 1967 ਵਿਚ ਇਸ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਰਗੀ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਿਹੰਗਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਸੰਤ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਸੰਤ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਆਸਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ 1993-94 ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਗਰਮਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਮੌਕਾ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਾਸੇ ਬਰਾਂਡੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਓਨੀ ਦੇਰ ਅੱਗੋਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬਰਾਂਡੇ ਅਵੱਸ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਵਾਪਸ ਇਸ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੁਖਆਸਨ ਲਈ ਲਿਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਟੱਕ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਖੁਦ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ 'ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਦੌਰਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਇਕ ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਇਸ ਵਿਵਾਦਿਤ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪਹੁੰਚੀ। 3 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 1994 ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਆਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਕਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਦਕਿ ਸ. ਭੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿਆਂਗੇ। ਸ. ਭੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਰੋਡ ਉਤੇ ਇਕ ਨਕਲੀ ਮਸਤੂਆਣਾ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਕਲੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਗਿਆਨੀ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ ਸਨ ਕਿ ਇਥੇ ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਬਣੇਗਾ।

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS
ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ
- ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼
- ਰੀਲੀਜਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼
- ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼
- ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ
- 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
- ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370
• ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
39300 CIVIC CENTER DR.
SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

Real Estate and Home Loans

For buying or selling your home

Call Aman Hundal at: 209-918-6464

Selling Bank Owned/ Foreclosed homes in entire northern California-Bay Area, Tracy, Modesto, Stockton, Manteca, Lathrop, Tracy, Lodi, Ceres, Riverbank, Patterson, Turlock, Delhi, Livingston, Ripon.

ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਲੋਨ ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੀਫਾਇਨਾਂਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਓ

ਵੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਟਰੇਸੀ, ਲੈਥਰੌਪ, ਮਾਡੈਸਟੋ, ਸੈਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਟਰਲਕ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ 1.20 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਖਾਸਾ ਘਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੈਂਕੜੇ ਘਰ ਵਿਕਾਊ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ 700 ਡਾਲਰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਵੱਡਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

Century 21 M&M and Associates

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਗਏ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਉਠਾਓ।

Aman Hundal
Broker Associate/ Realtor
MBA Marketing
License No. : 01839828
Century 21 M&M and Associates
605 Standiford Ave Ste D
Modesto, CA 95350
Cell: 209-918-6464, Fax: 209-552-7285
ahundal@c21mm.com

ਫਾਰਮਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

*Auto*Home*Life*Business
*Workers Comp.

Farmers offers more discounts than anybody else.

Call me today to insure that your assets are protected.

*ਆਟੋ *ਹੋਮ
*ਬਿਜਨਸ
*ਲਾਈਫ
*ਵਰਕਰਜ਼ ਕੌਂਪ.

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Kiran Hundal
(209)345-0183
khundal@farmersagent.com
CA insurance License # 0F96503

1900 Standiford Ave.
Modesto, Ca 95350

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service

FARMERS®

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗ੍ਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੀ

Truck Insurance at very competitive rates.

ਅਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਦਿਵਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਰੇਜ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ

ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਉਘੇ ਸਮਾਜਸੇਵੀ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਲਮਾ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ 7 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ। ਸ. ਕਾਹਲੋਂ ਬਹੁਤ ਨੇਕ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਐਲਾਮੀਡਾ ਕਾਊਂਟੀ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਚ ਕਨਸਿਊਮਰ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸਨ। ਉਹ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਮਾਤਾ, ਪੰਜ ਭਰਾ, ਇਕ ਭੈਣ, ਪਤਨੀ, ਦੋ ਬੇਟੇ, ਇਕ ਬੇਟੀ ਅਤੇ ਸੱਤ ਪੋਤਰੇ, ਪੋਤਰੀਆਂ, ਅਤੇ ਦੋਹਤੇ, ਦੋਹਤਰੀਆਂ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ

ਸ. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਦਾ ਜਨਮ 4 ਜੂਨ 1941 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ 68 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਕੁ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਤਕਰੀਬਨ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਰਹੇ ਜਿਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਮਾਇਆ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਾਈ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਸੈਲਮਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।

ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਟੈਂਕਲਰ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਿਚ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 13 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਦ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ, ਸੈਲਮਾ ਵਿਖੇ ਬਾਦ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:30 ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੋਨ (559) 824-7978 ਜਾਂ (510) 378-8560 ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ: ਇੰਡੋ-ਯੂ.ਐਸ. ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਘਰ ਸੈਲਮਾ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰ. ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਦੀ ਬੇਵਕਤ ਮੌਤ ਉਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਕ ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹਮਦਰਦ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਦੋਸਤ ਖੁੱਸ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸ਼ੋਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਨਿੱਝਰ, ਰਜਿੰਦਰ ਬਰਾੜ ਵੈਰੋਕੇ, ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ, ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਨਿਰਮਲ ਗਿੱਲ, ਹਰਪਾਲ ਸੰਧੂ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਢਿੱਲੋਂ, ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ

***ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਘਟਦਾ ਰੁਝਾਨ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਜੱਜ ਬਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ**

-ਲੱਗਦੈ ਇਹ ਮੰਦੇ ਦਾ ਅਸਰ ਐ।

***ਕੁਮਾਰ ਸੁਆਮੀ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵੰਡਿਆ ਬਰਨਾਲੇ 'ਚ ਵਹਿਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ**

-ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜੁ ਹੋਇਆ।

***ਭਾਰਤ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਬਿਹਤਰ-ਭਾਰਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ**

-ਰਹੀ ਗੱਲ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣਦੇ।

***ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 1984 ਦੀ 25ਵੀਂ ਵਰੇਗੰਢ ਰੋਸ ਹਫਤੇ ਵਜੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਮਨਾਈ**

-ਬਾਦਲੀ ਲਾਣੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

***ਜੀਤ ਮਹਿੰਦਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਤੋਂ ਨਹੀਂ-ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ**

-ਕਿਉਂ ਉਹ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸਾਲਾ ਲੱਗਦੈ?

***ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੱਛਰ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਗਾਇਕ-ਸਵਰਨ ਟਹਿਣਾ**

-ਬੋਡੇ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਲੋਂ ਛਕਾਈਆਂ ਫੂਕਾਂ ਕਰਕੇ।

***ਅਗਲੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਲੁੱਕ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗੀ-ਕੰਗਣਾ**

-ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਜਰੂਰ ਤੁਸੀਂ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਣਗੇ।

***ਗੜਬੜ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਕਰਵਾਈ-ਬਾਦਲ**

-ਪਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਨਾ ਦਿੰਦੇ।

ਗਾਖਲ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਕਬੱਡੀ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਲੁਆਇਆ

ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ: ਇਥੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਗਾਖਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਕਬੱਡੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟਾਈਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਭਾਰ 'ਚ ਬਾਬਾ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਨੇ ਚਮਿਆਰਾ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਦਕਿ 65 ਕਿਲੋ ਭਾਰ ਵਰਗ 'ਚ ਚਮਿਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਗਾਖਲ ਦੂਜੇ, 55 ਕਿਲੋ ਭਾਰਤ ਵਰਗ 'ਚ ਵੀ ਚਮਿਆਰਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਪੁਆਰਾਂ ਨੇ ਦੂਜਾ, 45 ਕਿਲੋ ਭਾਰ ਵਰਗ 'ਚ ਕੁਰਾਲੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਚਮਿਆਰਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਦਿਆਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਰੰਗ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚ ਫਸ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਕਮੇਟੀਆਂ, ਸਭਾਵਾਂ, ਕਲੱਬਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੇਡ ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਕਲੇਰ ਨੇ ਗੀਤਾਂ, ਟੋਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਰੌਣਕ ਲਗਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁੱਖ ਸਾਗਰ ਇੰਟਰਟੇਨਰਜ਼ ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਸ. ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਯੂ.ਐਸ.ਏ., ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਚਮਿਆਰਾ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਲੇਖਕ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੱਖਣ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਬਿੱਟੂ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੀਵਾਨ ਦੌਰਾਨ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਗਿਆਨੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਗਾਇਕ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਆਦਿ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਗੋਲਡ ਜ਼ਿੰਮ ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਤੀਰਥ ਗਾਖਲ ਤੇ ਮਨੀ ਗਾਖਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇਨਾਮ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਬਰਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਦੇ ਇਕ ਕੇਸ 'ਚ ਪਰਦਾਪੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਦਿਹਾਤੀ) ਦੇ ਰਈਆ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 7 ਨਵੰਬਰ 2007 ਨੂੰ 21 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਸ਼ਿੰਦਾ' ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਿੰਦਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ 23 ਮਈ 2005 ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਲੰਘੀ 10 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮਹਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਲਖਵਿੰਦਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਛੁਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਬਣੇ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਸਟਿਸ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਫਤਾਬ ਆਲਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

REAL ESTATE HOME LOANS

Specialize in Bay Area
PARMINDER DEOL Call:925-980-1279

RESIDENTCIAL, BUSINESS AND COMMERCIAL PROPERTIES

ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸ਼ਤ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਦਿਓਲ 925-980-1279
forhomes@yahoo.com

Best Time to Buy Bankowned, Foreclosure and Short Sale Properties

ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ:
209-996-1681

SBA Loan

Sacramento and Central Valley
JAG BHANGU Call: 916-759-1923

Attention Homes Buyer & Realtor
Get qualified for loan before looking for a house.

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ 8000 ਡਾਲਰ ਦੇ ਟੈਕਸ ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ

ਮੈਂ ਜਿਸ ਲੋਨ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਘਰ ਲਈ ਲੋਨ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਲੋਨ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਮੇਰਾ 10,000 ਡਾਲਰ ਵੀ ਡੋਬ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰਾ ਲੋਨ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਝੱਟਪਟ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। -ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬੈਂਸ

ਜੈਗ ਭੰਗੂ
408-598-9605
916-759-1923

Purchase home with 3.5% Down FHA

ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬੇ-ਏਰੀਆ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਲਈ ਲੋਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

Direct Mortgage Lender Rates Are LOW Now
CA DRE Lic 01364174

DIRECT LENDERS AND MAJOR BANKS LOAN AVAILABLE

UNITED MORTGAGE & REALTY

Self Employed OK First Time Home Buyers OK
Loan Available For Bank Owned Properties

ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ, ਅਸਥੀਆਂ ਸਤਲੁਜ ਹਵਾਲੇ

ਜਲੰਧਰ : ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨਾਇਕ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਲੰਘੀ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਬਿਲਗਾ 'ਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇ ਅਸਤ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਪੁੱਤਰ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਭਤੀਜੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੋਤਰੇ ਅਗਨਵੀਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਗੀ ਅਤੇ ਪੋਤਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿਖ਼ਾ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਦਿਖਾਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬਿਲਗਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਹਿਬੂਬ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਯੋਧੇ ਨੂੰ ਨਮ ਅੱਖ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸਦੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਲੇਖੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚਾ ਪਿੰਡ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਸਰਘੀ ਵੇਲੇ ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਂਦੀ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ 'ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ "ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਅਮਰ ਰਹੇ" ਤੇ "ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ" ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹੇ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ, ਇਕ ਅਹਿਦ' ਵਿਚ ਕਿਹਾ "ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦਾ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਨੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅਹਿਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਜਮਹੂਰੀ, ਇਨਕਲਾਬੀ, ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਡਟ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀ ਰਹੇਗੀ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਵਲੋਂ ਗ਼ਦਰੀ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਲਿਖ ਕੇ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾਰਿਆ ਕਿ "ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਜਵਾਹਰ ਭਾਟੇ ਉਠਣਗੇ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੋਕ ਪੱਖੀ, ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸੇਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਈਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਚੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਮੂਜਬ ਸਦਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀਆਂ ਮੋਮਬਤੀਆਂ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹੇਗੀ।"

ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਾੜ ਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ (ਦੋਵੇਂ ਮੰਤਰੀ), ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ (ਦੋਵੇਂ ਵਿਧਾਇਕ), ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ, ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟਾ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਨੰਦ, ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਦਿਆਲ, ਵਿਜੈ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਕਾਮਰੇਡ ਐਚ.ਐਸ. ਮਿਨਹਾਸ, ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ, ਕਾਮਰੇਡ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਡਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰੀ ਕੋਛੜ, ਸ੍ਰੀ ਰੰਧਾਵਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ 'ਚੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਿਲਗਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

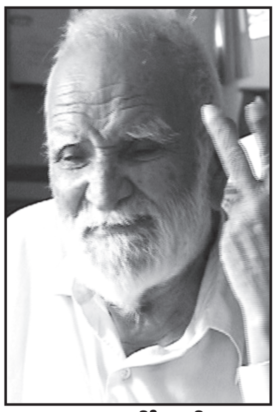

ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ

ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜਲਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਬਿਲਗਾ ਤੋਂ ਆਏ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀਆਂ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾਨ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ : ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਰਪਾਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਬਿਲ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸੂਬੇ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਬਿਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਹੁਣ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸੈਨੇਟ 'ਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਆਰਨੋਲਡ ਸ਼ਵਾਜ਼ਨੇਗਰ ਦੇ ਹਸਤਾਖ਼ਰਾਂ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਸਦਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਫ਼ਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 59 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ 'ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 11 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਫ਼ਰਤ ਕਾਰਨ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 'ਸਿੱਖ ਕੋਲੇਸ਼ਨ' ਨੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਮੀ ਆਵੇਗੀ।

ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਚ

ਜਬਲਪੁਰ: ਇਥੇ ਨਰਮਦਾ ਨਦੀ ਦੇ ਗਵਾਰੀਘਾਟ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਸ.ਐਸ. ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਵਾਰੀਘਾਟ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ 113 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 10 ਫੀਟ ਉੱਚਾ ਪਾਈਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਣੀ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Missisipi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਅਸਟਰੇਲੀਆਈ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਜਾਰੀ

ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਸੇ ਪਿੱਛੇ ਨਸਲੀ ਮਨਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਰੋਸ ਮਾਰਚ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਿਡਨੀ ਚੈਪਟਰ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿਡਨੀ 'ਚ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਮੈਲਬੌਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੰਡੀ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਇਕੱਲੇ ਸਿਡਨੀ 'ਚ 20 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਮੈਲਬੌਰਨ ਦਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਹੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ 2 ਲੱਖ 78 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ 40 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਏਨੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ, ਜਿੰਨੀ ਉਸ ਤੋਂ ਤਵੱਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਘਟਨਾ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਜਦ ਲੋਕ ਸਵੇਰ ਸ਼ੇਪਾਰਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਡੇ ਸੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਕੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਪਿਛੇ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੇ ਸੰਕੇਤ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਦਵਾੜੇ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਰਾ ਜਾਂ ਧਮਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜੀਡੈਂਸ ਲਈ ਰੁਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਵਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਧਰ ਕਦੇ ਡੱਕਾ ਭੰਨ ਕੇ ਦੂਹਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਉਧਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੜਬੜ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਪੱਕੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੋ-ਹੱਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੇ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਆਧਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਘੱਟ ਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਉਥੇ ਉਹ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਉਭਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡੇਵਿਡ ਸੈਰੋ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਪਿਛਲੀ ਇਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵਸਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੂਟਨੀਤਕ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ-ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਨਸਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਉਪਰ ਤਕਰੀਬਨ 11 ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਮੈਲਬੌਰਨ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਓਵਰਲੈਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪਿਛਲੇ 18 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2007-08 ਵਿਚ 36765 ਲੋਕ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਅਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 24260 ਕਾਕੇਸ਼ੀਅਨ ਹਨ, ਜਦਕਿ 1447 ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਜੁਰਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਛਮੀ ਨੀਮ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ 30 ਫੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਚਿਤੀ 'ਚ

ਨੂੰ ਉਛਾਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰੀਬ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ, ਜਨਰਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅੰਦਰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲਟਕਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁਚਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬਘਰ ਵਿਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਜੋ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਮਿਲੇ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕ ਸਕਦੀ।

ਸ੍ਰੀ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਰੱਖਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਕੌਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੌਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਨਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਰੇੜਾਂ ਨਾ ਪੈ ਜਾਣ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤਕ ਯਾਦਗਾਰ ਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਲੰਘੀ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਤਖਤੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੰਨ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

ਸਥਾਨਕ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਰਚ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦਿਲਮੇਘ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧੁੰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 25 ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣਾ ਕੋਈ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਸਮਾਗਮ 28 ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਸਥਾ (ਪੀ.ਐਚ.ਓ.), ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸਤਾਰਵੀਂ ਬਰਸੀ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਐਤਵਾਰ 28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਮਨਾਈ ਜਾਏਗੀ।

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਰੰਭ ਸਵੇਰੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਬੁਲਾਰੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਸਵੰਤ ਸਾਹਨੀ ਟਰੱਸਟ ਫੰਡ ਦੇ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ, ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੰਸਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਇਸ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈੱਕਅਪ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸਵੇਰੇ 7:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਤਕ ਚਲੇਗਾ।

ਪੀ.ਐਚ.ਓ. ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2007 'ਚ ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਗਏ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਦੀ ਮੁਖੀ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪੀ.ਐਚ.ਓ. ਵਲੋਂ ਦਾਨ ਰਾਹੀਂ ਰਕਮ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ www.pingalwaraonline.org ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 847-975-3877, ਜੈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ 224-456-8096, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 847-254-1782 ਜਾਂ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ 630-313-9121 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਕਣ ਲੱਗੀਆਂ

ਬਠਿੰਡਾ : ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਅਤੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨੀਲਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਸਰਗਨਾ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਲੋਕ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸੀਕਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੀਕਰ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁੜੀਆਂ ਬੰਧਕਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲਿਜਾ ਕੇ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਗਿਰੋਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਮਾਧਵਪੁਰ, ਲਕਸ਼ਮਣਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨੀਲਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਥੇ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜੂ, ਮੁਕੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਮੂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਗ੍ਰਾਹਕ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਹਰੇਕ ਕੁੜੀ ਦੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਮਾਧਵਪੁਰ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮਣਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗਿਰੋਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਸੇ ਗਿਰੋਹ ਨੇ 40-40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਵੇਚਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਹੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਲਾਲ-ਸਿੰਘ ਬਸਤੀ ਦੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲਕਸ਼ਮਣਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਹੀ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਮੁਹਾਲੀ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਹਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪਾਲ ਰਾਹੀਂ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜੇ.ਐਸ. ਕੁਲਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 14 ਜੂਨ ਤੋਂ 2 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ, ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਥਾਣਾ ਫੇਜ਼-8 ਵਿਚ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਧ ਨਾਮੀ ਤੇ ਬੇਨਾਮੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦਲਿਤ ਵੋਟ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੀ ਸੀਟ ਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਸਮਜੀਤ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਇਹ ਆਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਿ ਨੂਰਮਹਿਲ ਹਲਕੇ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਯਮਤ ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਚੋਣ ਦੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਅੱਗੇ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਇਸ ਹਲਕੇ 'ਚ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਪੇਚੀਦਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਵੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੋਈ ਭੰਨਤੋੜ ਨੂੰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਜੋਂ ਉਘਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵੀਆਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਭਾਵੁਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸ ਧਿਰ ਵਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਪਹਿਲੂ 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਕਈ ਦਿਨ ਤਣਾਓ ਭਰਿਆ ਮਾਹੌਲ ਹੰਢਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਪੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਯਕੀਨ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਬੱਝੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਵਿਸਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ 1 ਲੱਖ 29 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੋਟਰ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਇਸ ਵੋਟਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚੋਂ ਅੱਗੋਂ ਆਦਿ-ਧਰਮੀ ਵਰਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। 2007 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 5000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਸਪਾ ਨੂੰ 11069 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਨਵੀਂ ਹਲਕਾਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ, ਹਲਕਾ ਫਿਲੌਰ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਕੈਂਟ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਲਕਾ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੇ ਚੋਣ ਬੂਥਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਗਭਗ 5700 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੂਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਸਪਾ ਨੂੰ 14000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੋਟ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਹਲਕਾ ਨੂਰਮਹਿਲ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਨੇਤਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਧਰ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਚੋਣ 28 ਮਈ ਨੂੰ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਚੋਣ ਹੁਣ 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਵੀ ਸਰਗਰਮ : ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮੋਰਚੇ ਸੰਭਾਲ ਲਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਅਜੇ ਮੱਠੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ 'ਚ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ 28 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸੀ।

Real Estate and Loans Under One Roof

Call: Sam Chahal Tel: 916-612-5773

Multi-Million Dollars Producer-2007-08

Reo-Bankowned Properties

Serving from Bay Area to Sacramento

Sam (Sohanpreet)Chahal

CA Lic. 01504071

Realtor/Notary Public

e-mail:sam@jassigill.com

We Help You Buy/Sell Business & Homes

For Buying and Selling Residential, Commercial property and for Loans in Sacramento area

It's a Great time for Investors and first time buyers to buy their dream home.

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਇਹੋ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਹੈ।

We can help you get a loan with as little as 3.5% down.

Interest rates are historic low and to get your dream home or investment property.

Call Master of Winners in Multiple Offers

ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਟੈਕਸ ਕਰੈਡਿਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Golden State Realty

Sacramento Office: 8695 Territorial Way, Elk Grove CA 95624

Tel: 916-612-5773 Fax: 916-689-5707

ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਪਸਾਰੇ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

–ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੀ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਲਿਕਤਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਸੰਵਾਦ ਰਚਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਏ.ਐਲ. ਬੈਸ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ "ਦਿ ਵੰਡਰ ਦੈਟ ਵਾਜ਼ ਇੰਡੀਆ" ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਲ੍ਹਰੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਤੀਕ "ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ" ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਪੂਰਵ ਆਰੀਆ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਯੋਗ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਇਸ 'ਪੂਰਵ ਆਰੀਆਈ' ਸਰੋਤ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਆਰੀਆ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਜੇਤੂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸੰਯੋਗਮੁਖੀ ਨੀਤੀ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਸੰਯੋਗਮੁਖਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਰੂਪ ਸੰਵਾਦਮੁੱਖਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਚਰਣ ਬਣ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਸਿਓਂ, ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਮੂਲਾਂ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਰੱਚਦੇ ਰਹੇ। ਹਮਲੇ, ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਿਸ਼ਰਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਵਰਤੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮਵਰਤੀ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕਾਂਗੀ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸਥਿਰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਨਾ ਇਕ-ਪਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਟਿਕ ਸਕਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਅਫਲਾਤੂਨਵਾਦ ਜੋ ਹਰ ਵਸਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਇਕ-ਪਰਤੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਘਟਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਈਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਤੁਰਕੀ ਰਾਹੀਂ ਆਇਆ ਇਕ-ਪਰਤੀ "ਅੱਲਾਹ" ਵੀ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਥਾਂ ਨਾ ਬਣਾ ਸਕਿਆ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਪਰਿਪੇਖ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸਥਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਵੀ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਨਿਰੰਤਰ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਕਹਿਰਾ ਪਰਿਪੇਖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਹਥਿਆ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਰ ਹੋਈ। ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਣਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਇਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵਸ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਵਿਦਵਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿਕੰਦਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਯੂਨਾਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਹਨ। ਸਿਕੰਦਰ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੇਲ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸੰਤਾਨਾਂ ਨੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਵਪਾਰ ਅਪਣਾਇਆ। ਮੱਧਵਰਗੀ ਵਪਾਰ ਵੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੰਯੋਗ ਹੈ। ਜਨੈਟਿਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੰਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਾਰ, ਰਚਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਬਿਰਤੀਆਂ ਲੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਯੋਗ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੰਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਕੇਵਲ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨੈਟਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਪੱਧਰ ਤਕ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਧਿਆਸਤਿਤ ਜਾਂ ਵਿਕੋਲਿਤ ਹੋਣਾ, ਵਿਕਾਸ ਵਲ ਜਾਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ, ਵਿਗਸਣਾ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਵਿਗਾਸ ਕੇਵਲ ਰੇਖਕੀ ਜਾਂ ਲੀਨੀਅਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਬਹੁ-ਦਿਸ਼ਿਆਵੀ, ਬਹੁਵਰਤੀ, ਸਮਰਵਰਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਕੋਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਗਾਸ ਦੋਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਆਚਰਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਇਹ ਕੋਈ ਅਤਕਥਨੀ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸਭ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਜਿਸ ਬਰਾਬਰੀ ਨਿਆਂ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸਮਾਦ ਦਾ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਡੇਰੇ ਵੀ ਬਦਲ ਲਈ ਇਕ ਅਭਿਆਸ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਭਿਆਸ ਅਧੂਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੱਤਾ-ਇੱਛਕ ਜਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਉਸ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਹਥਿਆ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਇਕ-ਪਰਤੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਇਨਕਲਾਬ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਗਲੋਬਲ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

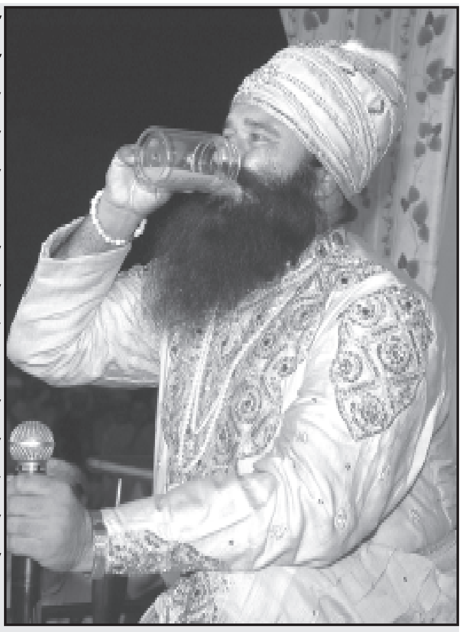

ਸੰਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਿਖਰ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਨੇ ਛੋਹੀ ਹੈ। "ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ" ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਰਚਿਤ "ਜਾਪੁ" ਅਤੇ "ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ" ਵੱਡੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। "ਜਾਪੁ" ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਂ "ਵਾਹਗੁਰੂ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਅਰ ਬਰਨ ਜਾਤਿ ਅਰੁ ਪਾਤਿ ਨਹਿਨ ਜਿਹ।" ਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਜਾਂ ਇਕ ਪਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕਪਰਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਜੋ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਲਾਮੀ-ਫਾਰਸੀ-ਅਰਬੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵੈਦਿਕ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵੀ। ਇਹ ਚੇਤੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਵੱਡਾ ਲਖਸ਼ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਇਕਹਿਰੇਪਣ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਕਾਂਗਿਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਵਰਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਅਤੇ ਅੱਲਾਹ ਦੀ ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਦੋਵੇਂ ਇਕਾਂਗੀ-ਪਰਿਪੇਖਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਂਗੀ ਪਰਿਪੇਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਏ ਸਨ। ਇਸ ਇਕਾਂਗਤਾ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪਰਿਪੇਖਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਪੇਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ "ਵਾਹਗੁਰੂ" ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਿਰਜਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ" ਵੀ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਹੈ। ਬਹੁ-ਪੱਧਰੀ, ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਹੁ-ਪਧਤਾ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਚਿੰਤਨ, ਨਵੀਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕੁੱਦ ਕੇ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੁਐਂਤਮ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ "ਕੁਐਂਤਮ ਲੀਪ" ਵਾਂਗ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੇਕ ਦਰਸ਼ਨੀ ਤੇ ਅਨਿਕ-ਪਰਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅਨਿਕ-ਪਰਤਾ ਹੀ ਉਸ 'ਚ ਅਨੇਕ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੂਰੂ ਦੀ ਅਨਿਕ-ਪਰਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੇਕ ਇਲਹਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਇਸ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਜਾਂ ਕੈਲਕੂਲਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿ ਲਈਏ, ਇਸ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ 'ਵਿਸਮਾਦੀ" ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਵਿਸਮਾਦੀ ਚਿੰਨ੍ਹ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਵੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਨਵੇਂ ਚਿੰਨ੍ਹ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਵੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਵੰਗਾਰ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ "ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ" ਦੇ 266ਵੇਂ ਬੰਦ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ/ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਦੇ ਗੀਤ ਸਭ ਕੌਮਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ "ਦੁਰੰਗੀ" (ਰੈੱਡ ਇੰਡੀਅਨ), "ਮ੍ਰਿਦੰਗੀ" (ਕੋਮਲ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਯੂਰਪੀ), "ਗੌਰਿ" (ਅਫਗਾਨੀ), "ਮੱਖਰੀ" (ਮੱਖੜ), "ਮਰਦੇ ਜਾਦਾਰੀ" (ਸਿੰਧ ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂ) ਆਦਿ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਲੱਖਣ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੀਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਸਪੇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿਚ ਸਾਜੇ ਗੀਤ ਪਛਾਣਨਯੋਗ ਹਨ।

ਅਜੋਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ" ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਾਸਾਰ ਜਾਂ ਪਰਤਾਂ ਹਨ, ਅਨੇਕਾਂ ਸਪੇਸਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਭ ਚਿੰਨ੍ਹ ਇਕ-ਪਰਤੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ। ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਸਭ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁੜ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਸਕਣ।

ਪੂੰਜੀਵਾਦ, ਸਮਾਜਵਾਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੱਬ, ਦਾਤੀ, ਹਥੌੜਾ, ਚੰਨ ਆਦਿ ਸਭ ਚਿੰਨ੍ਹ ਇਕਾਂਗੀ ਹੋ ਕੇ ਪਥਰਾ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਉਤਰਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਛੈਣੀ ਤਰਾਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਪੇਖ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਤਰਾਸ਼ੇ ਜਾ ਰਹੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ, ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ੀ (ਐਬਸੋਲਿਊਟ) ਨਿਰਪੇਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਰਹੀ ਬਗਾਵਤ ਅਤੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੇ, ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਈ ਜੁਸਤਜੂ ਬਹੁਤ ਤੀਬਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਜੁਸਤਜੂ ਵਿਚ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਭ ਕੇ ਜਾਂ ਸਾਜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਸੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਸ਼ਵੀ ਜਾਂ ਗਲੋਬਲੀ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਖਤਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਵਿਸਮਾਦੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਇਕ-ਪਰਤੀ ਨਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੋ ਪਸਾਰ, ਇਕੋ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ ਨਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਇਕਪਰਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਕੋਈ ਇਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਗਰੋਹ ਉਤਸੁਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭਰਪੂਰ, ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਵਰਗ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਰਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸਭ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਜਿਸ ਬਰਾਬਰੀ, ਨਿਆਂ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸਮਾਦ ਦਾ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਡੇਰੇ ਵੀ ਬਦਲ ਲਈ ਇਕ ਅਭਿਆਸ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਭਿਆਸ ਅਧੂਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੱਤਾ-ਇੱਛਕ ਜਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਉਸ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਹਥਿਆ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਇਕ-ਪਰਤੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਇਨਕਲਾਬ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਗਲੋਬਲ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

When business is great but you still need cash, YOU CAN BANK ON ME.

I help small and medium sized companies with the cash flow they need to grow and prosper!

I can turn your invoices into cash-instantly!

For Excellent service and reasonable rates contact:

Dr. Amul Purohit
Global Capital of Northern California Inc.
Ph:530-750-2585, Cell:530-400-1106
Fax: 530-750-2585
e-mail: apurohit@liquidcapitalcorp.com
www.liquidcapitalcorp.com/apurohit

ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕੈਸ਼ ਫਲੋਅ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੀਆਂ ਇਨਵਾਇਸਾਂ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰੋ

Liquid Capital
FINANCING SUCCESS

ਬਿਜਨਸ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਹੈ, ਕੈਸ਼ ਲੱਗਾ ਥੱਲੇ ਹੈ,
ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਟੇਕ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ!

B & Sons Travel

➢All Airlines ➢International and Domestic
➢Wholesale Fares Around the World
We Will Beat or Match any Fare !

Office Hours
Mon-Fri:
9am -6pm
Saturday
9am-5pm

CST. REG. # 2092042-40

President : Avtar Singh
Tel:707-703-1451, Cell:707-688-6094
Fax : (707) 427-6573, Email:bsonstravel@yahoo.com
1652 West Texas St. Suite 205, Fairfield, CA 94533
We Also Have Special Vacation Packages
Contact any time from anywhere

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਲਣ ਲਗੀ

* ਸ਼ਹਿਰੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਮੁੜ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ * ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ

ਜਲੰਧਰ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਗੂ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੇ ਮੋਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣਾ ਜਲਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੇ। ਤਿੰਨ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਮੌਜੂਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ, ਅਵਿਨਾਸ਼ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਰਿਣਵਾ ਅਤੇ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਜੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪੱਖੋਂ ਨਜ਼ਰ ਦੌੜਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਰਾਏ ਖੰਨਾ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਉੱਪਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖੰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ, ਉਥੇ 2007 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਸੋਂ ਵਿਤੋਂ ਵਧ ਰਿਕਾਰਡਤੋੜ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 19 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜਨ-ਆਧਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੰਨਾ ਇਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਲੀਡਰ ਹਨ, ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ, ਬੂਟ ਪਾਲਿਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਲੜਾ ਭਾਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਉੱਪਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਆਰਤਾ, ਤਜ਼ਰਬਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਪੈਂਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਰਿਣਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਬਣੀ ਇਮੇਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਵੀ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਹਾਈਟੈਕ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਖੁਰੀ ਹੋਈ ਸਾਖ਼ ਨੂੰ ਭਾਂਪਦਿਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਠੀਕਰਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਭੰਨਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈਆਂ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਸਿਆ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਨ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਉਤੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਜੋ ਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਪਜਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਜਾਣ।

ਭਾਜਪਾ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਚੁਕਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਪਜਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਵਖਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੀਰਫਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਪਣੇ-ਅਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨ ਦਸੇ ਅਤੇ -ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਅਪਣੇ ਸਿਰ ਲਈ । ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਪਾਰਟੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗੇ ਕਿ ਕੁੱਝ ਮੰਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਾਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਦਸੇ ਗਏ।

ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰਨ ਚਾਹੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋਣ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਵੋਟਰ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਪਟਿਆਲਾ , ਰਾਜਪੁਰਾ, ਮਾਨਸਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ।

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service
FARMERS
ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਵਰੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ
*Auto *Home *Life *Umbrella
*Business Work Comp.
Duabba Insurance Agency
2450 Peralta Blvd Suite 120, Fremont CA 94536
Phone: 510-797-7989 Fax: 510-794-7398
visit us@ farmers.com

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
License # 0C 70672

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

MRP TRAVEL
Lowest International and Domestic Fares
FLY ANY AIRLINE OF YOUR CHOICE
Providing the lowest Air-fare, Cruise and Travel Packages to Asia, Africa, Europe, the Middle East and North America
408-929-8005
E-mail:jkulwant@sbcglobal.net
2123 Port Way, San Jose, CA 95133
CST: 2097308-40

Asiana Airlines
THAI KOREAN AIR
malaysia SINGAPORE AIRLINES Emirates
We Also Offer Notary Service

Gas Stations, Liquor Stores, Motels For Sale in Northern Nevada

Hot Listings

1. C-Store/Gas Stn. Reno NV, **Asking price $275,000** Business only. Monthly Gross Profit $24,000, Lease Rent $4500 P.M.
2. Port of Subs: Grass Valley CA, **Asking Price $240,000,** Monthly Gross Revenue $33,00+Lease Rent $3000 P.M.
3. Discount Gas and Liquor Store, Reno NV, **Asking Price 1.7 Million** with Real Estate. Monthly Gross Profit $27,000
4. 58 Units Motel in Modesto, CA, on leased land. Lease payment $ 3200 P.M., **Asking Price $625,000**
5. Gas/Stn C-Store: Reno, NV, With Real Estate. **Asking $1.7 Million,** Built in 2000, on .77 Acre Lot Auto, Car wash 6 MPD's. Very Busy Location.
6. Gas/Stn. C-Store on HWY 50 Near Placerville, CA, **Asking 1.7 Million,** Build on .77 Acre Lot. Adjacent 1.05 Acre Commercial Lot is Included in price. Inside Sale $55000+approximately and pumping 60,000 gallons.

For More Information on the above listings and for Motels and Shopping Centers in other states Call Sukhdev S. Hundal

Specialist in Gas Station, Liquor Store, Motels and Other Commercial Properties

Tel:775-624-1315
Fax:775-824-3660
E-mail:SDHUNDAL@sbcglobal.net

NCP College of Nursing
Educate | Grow | Succeed

Start Your Career in Nursing Today!
Choose which one is right for you...Your career is a call away.
CALL TODAY!
12- Month Vocational Nursing (LVN) Program
21-Day Nursing Assistant (CNA) Program
- (LVN) Vocational Nursing Program (Full-time & Part-time classes)
- Required General Science Courses for the LVN Program
- CNA Nursing Assistant Training*
- CNA Acute Care Training*
- NCLEX-PN Test Preparation Workshop
- IV Therapy & Blood Withdrawal Certification Course *
- CPR *

*Offered by Nursing Care Providers, Inc.
100% Pass Rate SSF Campus 5 Consecutive Quarters January 2008 – March 2009
Job Placement
Affordable Payment Plans as Low as $10/month On approved credit
For SSF Campus: 257 Longford Drive, Rm#5 South San Francisco, CA 94080
1-800-339-5145
Hayward Campus 21615 Hesperian Blvd. Suite A, Hayward, CA 94541
1-800-611-4054
www.ncpcollegeofnursing.com

'ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਗਠਨ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦ, ਕਈ ਧਿਰਾਂ ਸਰਗਰਮ

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਦੀ ਖੇਡ ਡੈਥ ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਪਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਖਿੱਚਾ-ਧੂਹ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਹਾਕੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ 'ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ' ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਅਤੇ ਏ.ਕੇ. ਮੱਟੂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀਤੀ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਮਹਾਂਸੰਘ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਮਹਾਂਸੰਘ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਆਰ ਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੀ ਗਈ 7 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਏ.ਕੇ. ਮੱਟੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਸਲਮ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਬਤਰਾ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਮਹਿਤਾ, ਹਰੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਅਹਿਮਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਐਚ. ਨੇ 5 ਮਈ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਆਈ.ਓ.ਏ. ਨੂੰ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ 'ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ' ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2010 ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਐਚ. ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਲਮਾਡੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਈ.ਓ.ਏ. ਵਲੋਂ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2008 ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 20 ਮਈ ਨੂੰ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਐਚ. ਨੇ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਕੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਕਲਮਾਡੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਹਾਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਦੇਖੇਗੀ।

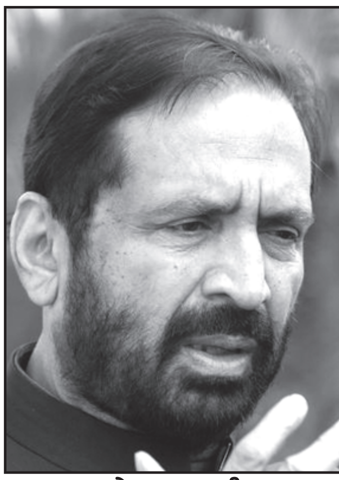

ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ

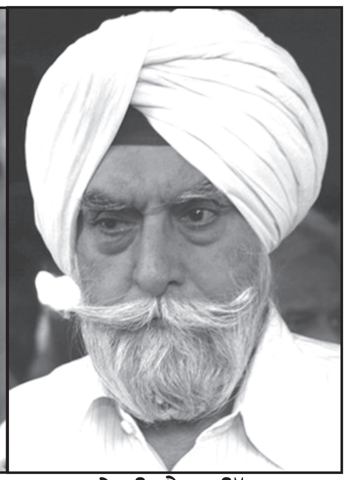

ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਮਹਾਂਸੰਘ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਯੋਤੀ ਕੁਮਾਰਨ ਦੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਵਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਓਲੰਪੀਅਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇਕ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉੱਘੇ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਇਸ ਨਵੀਂ 'ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਰਾਜ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਤਿੱਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੰਗਾਲ ਹਾਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਥਿਤ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਰਾਜ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਬੰਗਾਲ ਹਾਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਬੀ. ਰਾਏ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੱਟੂ, ਅਸਲਮ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਅਤੇ ਹਰੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਜਿਹੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿੰਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਆਫੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੀਂ ਹਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬੰਗਾਲ ਹਾਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਬੀ. ਰਾਏ ਅਤੇ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 32 ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮਰਦ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੀਆਂ ਰਾਜ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਓਧਰ ਨਵੀਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਕੇ. ਮੱਟੂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮਰਦ ਹਾਕੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 10 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਮਦਦ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਅਸੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾ ਦਿਆਂਗੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 28 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਇਕ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਆ ਜਾਣ। ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਓਲੰਪੀਅਨ ਵੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਫ਼ਰ ਇਕਬਾਲ ਅਤੇ ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੋਕ੍ਰਿਮ ਕਾਰਵੈਲੋ, ਗੇਵਨ ਪਰੇਰਾ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਨਵੀਂ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਹਾਕੀ ਨਾਲ ਕਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਜਦਕਿ ਨਵੀਂ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੋਂ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚੁੱਕਿਆ ਕਦਮ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਫ਼ਰ ਇਕਬਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਿਕ ਹਾਕੀ ਸੰਘ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਮਹਾਂਸੰਘ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘੋਸ਼ ਵੀ ਨਵੀਂ ਹਾਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ 32 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 26 ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਿਕ ਸੰਘ ਇਸ ਨਵੀਂ ਕਥਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤਾਂ ਵਾਲਾ ਪੱਤਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਹਾਂਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਉਂਝ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਿਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਇੱਟ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਸੰਘ ਤੋਂ ਚੱਜ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਹਾਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਪਏਗੀ। ਜਾਪਦਾ ਇੰਝ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਉੱਪਰ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਰਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਰੀ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਕ ਈ-ਮੇਲ ਨੇ ਠੱਗ ਲਈ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ

ਅਪਰਾ : ਅੱਪਰਾ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਸੇ ਸਥਿਤ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਈ-ਮੇਲ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰ ਲਿਆ।

ਹੋਇਆ ਇੰਜ ਕਿ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀ ਤੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਸ਼ੌਕੀਨ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਈ-ਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਇਨਾਮ ਨਿਕਲਣ ਦਾ 'ਸੁਨੇਹਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਲੜਕੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਲੜਕੀ ਨੇ ਫੱਟ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 'ਅਫਸਰਾਂ' ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਇਨਾਮ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਦਾ ਡਰਾਫਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਪੈਸੇ ਸਾਡੇ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾਫਟ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜ ਸਕਣ। ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਨੇ ਡਰਾਫਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ।

ਫਿਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਈ-ਮੇਲ ਆਈ ਕਿ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਡਰਾਫਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਬੈਂਕ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਕੈਸ਼ ਹੀ ਇਹ ਰਕਮ ਲੈ ਕੇ ਇੰਡੀਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਰਕਮ ਲੈ ਲੈਣੀ। ਲੜਕੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਕ ਨਾਇਜ਼ੀਰੀਅਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਠਹਿਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਇਕ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਹੋਟਲ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਇਜ਼ੀਰੀਅਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਅਟੈਚੀ ਵਿਖਾਇਆ। ਲੜਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਡਾਲਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਾਇਜ਼ੀਰੀਅਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੰਘਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡਾਲਰਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਰਕ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਰਕ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੈਮੀਕਲ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ।

ਲੜਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੀ, ਤੁਸੀਂ ਕੈਮੀਕਲ ਮੰਗਵਾਓ। ਨਾਇਜ਼ੀਰੀਅਨ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਕੈਮੀਕਲ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਡਾਲਰ ਉਸ ਕੈਮੀਕਲ ਨਾਲ ਧੋ ਕੇ ਵਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਅਸਲੀ ਡਾਲਰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਇਜ਼ੀਰੀਅਨ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਕੈਮੀਕਲ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਡੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬੇਅਰਥ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਹੁਣ ਇਹ ਕੈਮੀਕਲ ਦੁਬਾਰਾ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਡਾਲਰ ਬੇਅਰਥ ਹੀ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਰਿਸਕ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ, ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਕੈਮੀਕਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਮੰਗਵਾਵਾਂਗੇ।" ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਲੜਕੀ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਲੈ ਲਏ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਠੱਗ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਠੱਗੀ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਲੜਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲਏ ਸਨ। ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵੀਜ਼ਾ ਘਪਲੇ ਵਿਚ 3 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਲੰਡਨ: ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵੀਜ਼ਾ ਘਪਲੇ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਲੀਸਟਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ (44) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਪਤਨੀ ਰਾਖੀ ਸ਼ਾਹੀ (31) ਨੂੰ ਯੂਨੀਵੀਜ਼ਾਜ਼ ਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਫਰਜ਼ੀ ਫਰਮ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਰਤੀਬਵਾਰ 7 ਤੇ 8 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਫਰਮ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਬਾਰੇ ਭੰਬਲ ਭੂਸਾ ਬਣਿਆ

-ਏ.ਐਸ.ਪਰਾਸ਼ਰ

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ.ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਤੌਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ 'ਚੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬਕਾਇਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਤੀਸਰੇ ਮਹਾਰਥੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਗੇੜੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੱਗ-ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਤੋਂ ਇਕ ਅਹੁਦਾ ਲੈ ਕੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇ.ਪੀ. ਦੀ ਥਾਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ.

ਉਦੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇ.ਪੀ. ਖੁਦ ਜਲੰਧਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਸਥਾਈ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਕ ਹੀ ਰਹੇਗੀ।

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇ.ਪੀ. ਵਰਗੇ ਕੱਦਾਵਰ ਦਲਿਤ ਆਗੂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਜਾਏਗਾ। ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੇ.ਪੀ. ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਚੁਣੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ

ਫਿਰ ਵੀ ਕੇ.ਪੀ ਤੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਕੇ.ਪੀ. ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦਕਿ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਵੀ ਚਰਚੀ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ 'ਚ ਕੇ.ਪੀ. ਤੇ ਲਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਦੁਚਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਆਗੂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤੂਰ ਟਰੈਵਲ

1. Cathay Pacific
2. Asiana Airlines
3. China Airlines
4. Lufthansa
5. Singapore Airlines
6. British Airways

Serving the community for the past 18 years.

*ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਸਸਤੇ ਰੇਟ 'ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਵੇਚਦੇ ਹਾਂ।

ਨੋਟ: ਹਫਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

*ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
*ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਸਪੋਰਟ, Power of Attorney ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੋ।
*Immigration Consultant: Petition, Affidavit of Support, Citizenship and more.

ਮਿਲੋ:ਲਾਲੀ ਤੂਰ
Ph:209-832-1220
Fax:209-832-1330
2208 Babcock Ln Tracy, CA 95377
E-mail:lallytoor@yahoo.com

Moved from Turlock

For Honest and Reliable
Real Estate Services

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੌਦਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Specializing in Bank Repo. And short sales.

Nand S. Brar
Broker Associate
DRE Lic No: 01816328

(916) 501-3974
(916) 344-5453

WestCo Realty
A REAL ESTATE & INVESTMENT GROUP

Email : nandsbrar@gmail.com, www.westcorealty.com

Reliable and Experienced
Real Estate Professional

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ
ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਫੋਨ: 209-815-1869

*Bay Area*Tracy *Manteca * Lathrop * Weston Ranch*Stockton *Lodi *Elk Grove *Sacramento *Modesto *Turlock *Brentwood *Antioch * Oakley *Discovery Bay

We Specialize in Bankowned, Foreclosure and Short Sale Homes

ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

We Do Loan Modification and Credit Repair to Save Your Home From Forclosure

Rent 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
Rent 'ਤੇ ਘਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ

Right Time To Buy For Investers And First Time Home Buyers

Gurbans Singh Gill
Realtor
11 Years Experiance in Real Estate
e-mail: gurbans@gotracy.com
Fax: 209-836-0706
www.gotracy.com

REALTY WORLD
Millennium

Gurbans Gill 209-815-1869

ਬੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਸਕਾਰ

ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ (ਜਲੰਧਰ) : ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦਾ ਲੰਘੀ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਸਥਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਤਿਸੰਗ ਭਵਨ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡੇਢ ਤੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਵਿਲਕਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 24 ਮਈ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਆਨਾ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ 'ਚ ਸੰਤ ਨਿਰੰਜਣ ਦਾਸ ਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ 'ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ ਸੰਤ ਨਿਰੰਜਣ ਦਾਸ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ 'ਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ।

ਸੰਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਜ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ 3 ਜੂਨ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ, ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਲੈ ਕੇ ਆਏ।

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਪਦੀ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਖ਼ਤ ਧੁੱਪ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸਿਹਤ ਅਮਲੇ ਵਲੋਂ ਇਲਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

24 ਮਈ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ 'ਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਡੇਰੇ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਸੰਤ ਨਿਰੰਜਣ ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚ ਲੰਮੇ ਪਿਆਂ ਹੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁੱਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਕਬੂਲੀਆਂ। ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਖ਼ਤਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਬੱਲਾਂ ਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਵਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇੰਨੇ ਸਖ਼ਤ ਸਨ ਕਿ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਚਿੜੀ ਵੀ ਫੜਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਾਮ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਚਿਖ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦਾਸ (ਕਠਾਰ ਵਾਲੇ) ਤੇ ਸੰਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦਾਸ ਬਾਵਾ ਨੇ ਅਗਨੀ ਦਿਖਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਾਧੂ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸੰਤਾਂ, ਸਮਾਜਕ, ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ., ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਰੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਾੜ, ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ, ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟਾ ਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਵਿਆਨਾ 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਤਿਆ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਣਗੇ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਣਗੇ।

ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਨਿਰੰਜਣ ਦਾਸ ਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਜੋ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਬਰੇਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ 'ਚ ਬਸਪਾ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ। ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਵੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣਗੇ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਆੜ 'ਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਿੰਸਾ ਫੈਲਾਅ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਜੋ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ।

ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਭਿੜੇ

ਸੰਗਰੂਰ : ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕਾਲਾ ਦਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਮੰਗਵਾਲ ਵਿਖੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਲੰਘੀ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਚਾਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਗਰੂਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। 4-5 ਜੂਨ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੜਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਜੂਮ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮੁੱਚੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਇਸ ਮੰਗ 'ਤੇ ਅੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸਮੇਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਓਨੀ ਦੇਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਵੀ ਬਣੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘੇਰੇ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੈਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਮੰਗਵਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕਾਲਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਭੰਨਤੋੜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰੀਬ 150 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਫਾ 307 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੜਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਏ.ਟੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੰਘ ਰਹੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ।

ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਘਪਲਾ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਘਪਲਾ

ਫਰੀਦਕੋਟ : ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਡਾਈਟ ਵਿਚ ਘਪਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 200 ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 365 ਖਿਡਾਰੀ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, 365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਈਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਡਾਈਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਂਪ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ 180 ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 365 ਖਿਡਾਰੀ ਹਨ।

ਹੈਰਾਨੀ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ 365 ਖਿਡਾਰੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਫਿਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ 365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਵਾਲੀ ਲਿਸਟ ਮੰਗੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਟਾਲਮਟੋਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲਿਸਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਇਕ ਹਿੰਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ 200 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਾਈਟ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਘਪਲੇ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰ ਛਪਣ 'ਤੇ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਖਲਬਲੀ ਮਚ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਟੀਮ ਫਰੀਦਕੋਟ ਭੇਜੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 200 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ 60 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ 30 ਰੁਪਏ ਦੀ ਡਾਈਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹਜ਼ਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। 200 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਾਈਟ 365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰੇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅੱਧਾ ਕਿੱਲੋ ਦੁੱਧ ਅਤੇ 2 ਕੇਲੇ ਹੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੰਵਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ 365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਤਾਈ। ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਲੋਟੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਗਏ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 365 ਖਿਡਾਰੀ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਖੇ। ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਹਿਰੂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜੇਂਦਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਆਏ, ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਡਾਈਟ ਸਬੰਧੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੈਂਪ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਨਾਕਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ : ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ

ਫਰੀਦਕੋਟ : ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਕੋਚਿੰਗ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 365 ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 365 ਖਿਡਾਰੀ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਤੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਛੋਟਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 365 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਜਾਂਚ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਵਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜੇਕਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 365 ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਡਾਈਟ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਘਪਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

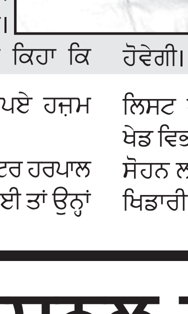

North American Truck Stop

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!

ਕੈਰੀਅਰ ਥਰਮੋਕਿੰਗ ਐਂਡ ਕੈਰੀਅਰ ਯੂਨਿਟ
ਇੰਜਣ ਇਥੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਰਵਿਸ
ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਭਾਅ

909-350-3310, 909-697-5808
balwindernats@yahoo.com
14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

Toll Free No. (866) 933-3038

*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਤੇ ਬੇਜੋੜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। *ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ। *ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਪੰਜਾਬੀ/ਇੰਗਲਿਸ਼ ਟਰੇਨਰ। *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਲੱਭਣ 'ਚ ਮਦਦ। *ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ। *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ। *ਦਸ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਸਪੀਡ ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਰੱਕਾਂ ਨਾਲ ਟਰੇਨਿੰਗ। *ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Call: Kashmir Singh
916-564-3455
4585 Pell Dr. Secramento CA, 95838

ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ

ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਖ਼ਰਚੇ

ਵਿਕਰੇਤਾ ਆਮ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖਰਚੇ ਝੱਲੇਗਾ:

-ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਵੇਚਣ ਉਪਰੰਤ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ।

-ਪੇਪਰਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਰਕਮ।

-ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਤ ਫੀਸਾਂ।

-ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਵਿਆਜ।

-ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਫੀਸ ਤੇ ਟਾਈਟਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸ (Reconveyance) ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਕਰਜਾ ਮੋੜਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਰਕਮ (Prepayment Penalties)

-ਸਿਉਂਕ, ਘੁਣ ਕੀੜੀ ਜਾਂ ਉਲ੍ਹੀ ਵਗੈਰਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ।

-ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸ (Natural Hazard Disclosure Reports)

-ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਰੁਧ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਪੱਛੜ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਬਣਦਾ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਬਾਕਾਇਆ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਟੈਕਸ

-ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਬਾਂਡਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ।

-ਹੋਮ ਓਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ।

-ਹੋਮ ਵਾਰੰਟੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ।

-ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਰਕਮ। ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਗਾਊਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੰਡ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ।

-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਣਦੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ।

ਖਰੀਦਦਾਰ ਆਮ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖਰਚੇ ਝੱਲੇਗਾ

-ਟਾਈਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੀ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਬਕਾਇਆ।

-ਐਸਕਰੋ ਫੀਸ

-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸ

-ਨੋਟਰੀ ਫੀਸ

-ਸਿਉਂਕ ਦੀ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਅਗਾਊਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ।

-ਖ਼੍ਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਫੀਸ।

-ਮਹੀਨਾ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨ ਕੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਬਣਦੀ ਰਕਮ।

-ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭੂਗੋਲਿਕ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲਣ ਦੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ।

-ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਖਰਚਾ।

-ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਕਮ।

-ਅਨੁਪਾਤਕ ਟੈਕਸ (Tax Proration) ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਮਾਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

-ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸ।

-ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦੀ ਫੀਸ।

-ਹੋਮ ਓਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸ।

-ਹੋਮ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਫੀਸ ਸਿਰਫ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ।

-ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਟੈਕਸ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਟੈਕਸ।

-ਅੱਗ ਦੀ ਆਫ਼ਤ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਸ਼ਤ।

-ਕੁਝ ਜ਼ਬਤੀ ਰਕਮਾਂ (Impounds) ਜੇ ਬਣਨਯੋਗ ਜਾਂ ਲਾਗੂਯੋਗ ਹੋਣ।

ਐਸਕਰੋ ਹੋਲਡਰ ਨੇ ਅਚਨਚੇਤ ਸਮੇਂ (Contingency Period) ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਡੀਟੇਲ ਬਣਾ ਕੇ ਦੱਸਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਟਾਈਟਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਟਾਈਟਲ ਲੈਣ ਦੇ ਅੰਤਮ ਖਰਚੇ

ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਟਾਈਟਲ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਐਸਕਰੋ ਕੰਪਨੀ ਪਾਸ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤੇ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਚੈੱਕ ਅਦਾ ਕਰਕੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਨ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਆਹ ਵਾਂਗ ਇਕ ਅਹਿਮ ਤੇ ਸੁਭਾਗਾਂ ਭਰਿਆ ਦਿਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਿਨ ਅਕਸਰ ਬੇ-ਯਕੀਨੀਆਂ ਅਤੇ ਦਬਾਉ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਟਾਈਟਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਐਸਕਰੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਈਟਲ ਦੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਨ ਰਜਿਸਟਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੱਲ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ 10% ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰ ਖਰਚਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਵਗੈਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਏਜੰਟ ਨੇ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਦੱਸਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਸਕਰੋ ਦਾ ਪੜਾਅ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਤੁਹਾਡਾ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਏਜੰਟ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇਗਾ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸਤਖ਼ਤ ਵਗੈਰਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਫੁਟਕਲ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਅੱਧਾ ਜਾਂ ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਮ ਓਨਰਜ਼ ਤੇ ਫਾਇਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਜਿਉਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਆਫਰ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਿਉਂ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਆਲਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਜ਼ਬਤ ਖਾਤੇ (Impound Account) ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਛੱਡੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਚਾਲੀ 'ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਪੁੱਠੀ ਘੁਮਾਉਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਘਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦਿਲ ਇਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਦੋ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਘਰ, ਕੋਠੀ, ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੀਆਂ ਕੁਤਕੁਤੀਆਂ ਨਿਕਲਣੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਦਿਮਾਗੀ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਂਦੇ ਦੁੜਾਉਂਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਪੁੱਠਾ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਮ ਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਉਭਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਦੋ-ਚਿੱਤੀ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਉਭਰ ਕੇ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਦਲੀਲ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਦੀ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਧਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧੋਖਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਪੰਗਾ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ।

ਤੁਸੀਂ ਫਰਦ ਤੇ ਬਾਕੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਤਸੱਲੀ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ਰਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਥੇ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਵੀ ਲਿਖਵਾ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਿਸ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਹੋ ਉਸ ਦਾ ਪਟਵਾਰੀ ਨੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇੰਤਕਾਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਸਮੇਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾਂ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਲਿੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਬੱਸ ਤੁਹਾਡੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਜਾਮ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਜਾਮ ਹੋਈ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਪਤ੍ਹੂਏ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਹੀਲਾ ਵਸੀਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਇਹ ਕੰਮ ਕੁਝ ਲੈ ਦੇ ਕੇ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ। ਅੰਤ ਵੱਢੀ ਦੀ ਰਕਮ ਤੈਅ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਅਮਲੇ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰੀਂ ਭਾਵ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸਾਹਬ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਚਲੋ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ, ਜਿਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨਵੀਸ ਨੇ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰੀ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਈਨ ਇਹ ਪੁਆ ਦਿਉ ਕਿ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਭਾਵ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਇੰਕੁਆਰੀ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਵਗੈਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਤੇ ਝਗੜਾ ਚਲਣ ਕਰਕੇ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਚਹਿਰੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੋਈ।

ਇਹ ਘਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ, ਚੌਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਸੜਕ ਚੌੜੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਾਈਪਾਸ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਡਰੇਨ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ)

Declare your independence with Solar

Go Solar Today and Save Tomorrow!

With a Grid-Tie System you'll reduce or eliminate your electricity bill, protect against future rate increases, and receive free electricity after your system pays for itself

Call:1800-780-0032

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR, CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS DELTA, AIR INDIA, KLM, LUFTHANSA.

For Emergency Call anytime at 847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India $545
London $250

ਡਾਇਮੰਡ ਹੇਅਰ ਕਟਿੰਗ ਸਲੂਨ

ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਹੋਣਾ ਹੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਧੀਆ ਦਿਖਣਾ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਹੇਅਰ ਕਟਿੰਗ ਤੇ ਆਪਣੀ ਦੱਖ ਹੋਰ ਸੋਹਣੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜ ਹੀ ਮਿਲੋ ਮਿਸਟਰ ਟੋਨੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡੀਆ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਯੂ ਕੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਬਾਰਬਰ ਨੇ।

For men, women & Children

TONY
26655 Mission Blvd.
Hayward, CA 94544

Make-up
Hair cut
Perm
Hair styler

Color
Facial, Threading
Bridal Make-up
Body Art (Henna)

Wednesday thru Monday 10 am to 7pm, Sunday 11 am to 6.00 pm Tuesday closed

Ph: 510-582-2472 Cell: (510) 825-0820

Realtor & Mortgage Specialist
Bay Area & Central Valley

ਚੰਗੀ ਜੁਗਤਤ-ਚਿੰਤਾ ਮੁਕਤਤ

ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੋ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਘਰ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖ਼ਤ' (ਸੇਵਾ 10 ਡਾਲਰ)

ਘਰ, ਹੋਟਲ, ਮੋਟਲ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਲਿੱਕਰ ਸਟੋਰ, ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ ਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਬਿਜਨਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ-ਵੇਚਣ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਚਿੰਤਾ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

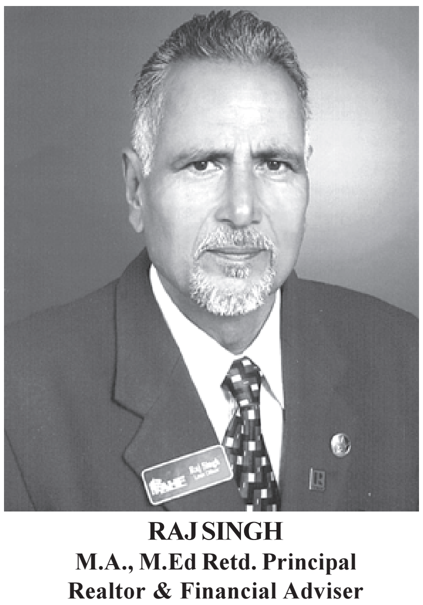

RAJ SINGH
M.A., M.Ed Retd. Principal
Realtor & Financial Adviser
Lic#01776459 & OG22467

ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਜ਼ਬਤ ਘਰ ਤੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸੇਲ ਵਾਲੇ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਅੱਵਲ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Refinance, Home Loan, SBA Loan
(All at Best Rates)

RAJ SINGH

Notary Free

Cell:510-452-7370

ਤੀਹ ਸਾਲਾ ਲੋਨ 10 ਜਾਂ 15 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

MISSIONPEAK BROKERS, INC.

46560 Fremont Blvd.
Suite #111 Fremont,
CA 94538
singhrajpaul@yahoo.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 13 ਜੂਨ, 2009

ਸਾਡੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜ-ਰੌਬਰਟ ਰੈਡਫੋਰਡ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਅਦੇ

ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਦਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਂਦੇ 100 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਥੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਵਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਝੁੱਗੀ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਰਣਨੀਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ 33 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਸਫਾਈ , ਖੂਬਸੂਰਤੀਕਰਨ ਲਈ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ 'ਚ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ, ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਤੇ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਵੀ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਮਿਲੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਹੁਮਤ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਇਸ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਕਾਫੀ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੁਣ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਵਿਕਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੀ/ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਸਿਰਫ ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ ਸਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉੜੀਸਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਰਾਜ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਲਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਾਬਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਸਰ ਰਹੀ ਇਸ ਤਿੱਖੀ ਸੂਝ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿੰਬਰੀਆਂ ਟਾਈਟ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਵਧੀ ਸਿਰਫ 2 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹਨ। ਇਹ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਹੀ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲ ਮੁੜ ਪਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਟੁੱਟੀ ਹਾਲਤ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਘਬਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਕੱਲਿਆਂ ਬਹੁਮਤ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਧਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਂਜ ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੰਕੇਤ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੱਖੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਏਨਾ ਸਾਹਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸੌਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਗੱਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋੜ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਮਿਸਾਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਅਹੁਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਈ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਖਾਸੀ ਉਰਜਾ ਜਾਇਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਭੱਲ ਖੱਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਦੂਰ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਇਸ ਤਿਆਗ ਦਾ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਤੰਦਰੁਸਤ ਮਾਹੌਲ ਬਣਨ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵਧਣਗੇ। ਪਰ ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਿੱਥੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗੀ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਪਸੰਦ ਆਪੋ ਆਪਣੀ

ਕੋਈ ਪੜ੍ਹੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ,
ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੇ ਕੋਈ ਗ਼ਮਗੀਨ ਬਹੁਤੇ।
ਦੇਖ ਮੂਰਤਾਂ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰਚਾਉਣ ਵਿਰਲੇ,
ਫਿਲਮੀ ਪੰਨੇ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਬਹੁਤੇ।
ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੂਬ ਪੜ੍ਹਦੇ,
ਸਿਰ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਬੁੱਧੀ ਮਹੀਨ ਬਹੁਤੇ।
ਜ਼ੀਰੀ, ਭੌਰੇ ਤੇ ਬਸਰੇ ਦੇ ਫੈਨ ਜਿਹੜੇ,
ਪੜ੍ਹਦੇ ਲੇਖਣੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਬਹੁਤੇ।
ਕਈ ਫੇਰਦੇ ਸਫਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਟੇਢੀ,
ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੁਰਖੀਆਂ ਸਿੱਧਾ ਹਿਸਾਬ ਮੋਟਾ।
ਕੋਈ ਨਾਵਲ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ,
'ਲਿਖਤੁਮ' ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਦਾ ਏ ਠਾਹ-ਸੋਟਾ।

ਇਹ ਗੰਢਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਆਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੇ

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਦੋ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਕ ਆਸਟਰੀਆ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਚਰਚਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸੇਕ ਝੱਲਣਾ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਅਸਹਿ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ, ਜਿੰਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਓਨੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਤਹਿ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸੁਹਿਰਦ ਧਿਰ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਹਟਵੀਂ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਲੋਕ ਓਨਾ ਹੀ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸ਼ਪ੍ਰਸਤੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਸੁਖ-ਆਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਐਸ਼ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਮੋਹ ਜਾਲ ਵਿਚ ਐਸਾ ਫਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਹਿਰ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਗਭਗ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਆਈ ਤਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਛੁਹਿਆ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਗੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਛਾਂਟੀ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਔਖ ਹੋਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ "ਡੰਗ-ਟਪਾਊ" ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸਨ, ਕਾਫੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਸੰਭਾਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ "ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕਾਂ" ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ 'ਕੰਮ-ਵੰਡ' ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨ ਲੈਣ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੌਣ ਕਹੇ? ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਨਰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲਾਹਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਰੜਕਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨਸ਼ੇੜੀ ਤੇ ਵਿਹਲੜ ਚੋਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਸਲੀ ਸੋਚ ਨਾਲੋਂ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ 'ਆਸਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕਮਾਈ ਜੇਬ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉਹ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ। ਦੂਜਾ ਬੈਂਕ ਸਿਸਟਮ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 'ਸਾਡੇ' ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਿਹਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਸੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਦਾ। ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਵਾਸ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ 'ਪੰਥਕ ਸੋਚ' ਦਾ ਸੂਰਜ ਉਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਪਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਇਥੇ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਜੀ ਰਾਹੀਂ ਇੱਥੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਜੰਗਾਲ ਨੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਿਆਂ ਤੇ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪੜ੍ਹਨ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਇਹ "ਆਪਣੇ" ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜ-ਪੰਜ ਡਾਲਰ ਘੰਟੇ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸੀ ਕਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਹੁਣ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ ਕੌਣ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਹੈ 'ਖੁਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ'। ਇਹ ਗੱਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪੜ੍ਹਨ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੌਣ ਹਨ? ਕੀ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਇੰਨੀ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਉੱਚ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ? ਬਹੁਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲਗਭਗ 95 ਫੀਸਦੀ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਸਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਲਈ ਅਜਿਹੇ "ਹੋਣਹਾਰ" ਸਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤਾ ਸਾਧਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਭੇਜਣਾ ਸੀ। ਔਖ ਨਾਲ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਾਸ, ਉਨੀ-ਵੀਹ ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਿੱਖ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਸਕੇ? ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦਾ ਕੇਸ ਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਕਿਹੜਾ ਕੋਰਸ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ 'ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਝੰਜਟ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾ ਸਕਣ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਮਾਈ 'ਨਸ਼ਿਆਂ' ਅਤੇ 'ਅੱਯਾਸ਼ੀ' ਵਿਚ ਗਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੁੱਕਰੀ ਅਤੇ ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਮੁੱਲ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਧਰ ਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਕੰਮਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੱਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ 'ਪੱਕੀ ਵਸਨੀਕਤਾ' ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਜਕ ਰਵੱਈਆ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਸਿਰਫ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੁੱਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਸੀ, ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਆ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਮੁੰਡ੍ਹੀਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆ ਕੇ ਕਾਲਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਨਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬੋਝ ਬਣੀ "ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਰਾਸਤ" ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਣ ਹੀ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਰੌਲਾ ਕਾਹਦਾ?

ਅਗਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈਲੈਟਸ ਪਾਸ ਕੁੜੀ ਲਈ 'ਠੇਕਾ ਵਿਆਹ' ਵਾਸਤੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕੁਝ ਰੁਪਈਆਂ ਖਾਤਰ ਆਪਣੇ 'ਇਸ਼ਟ' ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਆਸ ਵੀ ਕੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਠੇਕਾ ਵਿਆਹ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਗਰਾਉਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਝੰਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰੇਕ ਘਰ ਦੀ ਇਕ ਕੁੜੀ 'ਠੇਕਾ ਵਿਆਹ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਝਲਕ ਅਗਲੀ ਪੁਸ਼ਤ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਕੁੜੀਆਂ 'ਠੇਕਾ ਵਿਆਹ' 'ਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਧਰਾਂ ਅਤੇ ਚਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕੁੜੀ ਇਧਰ ਆ ਕੇ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਵਿਆਹ' ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਧਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹੀ ਵੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤਰੇੜ ਆਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁੜੀਆਂ ਮਾੜੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਕਤ ਪਿੰਡ ਤੋਂ 'ਠੇਕਾ ਵਿਆਹ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਈ ਇਕ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ 'ਇਸ਼ਕ' ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਚਲੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਅਲੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਈ ਸੀ, ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਉਸ ਨਾਲ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਪੈਸੇ ਮੈਂ ਲਾਏ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਰਦਾ। ਗੱਲ ਵਧ ਗਈ, ਆਖ਼ਰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਉਹ ਜਾਅਲੀ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਉਹ ਨਵੇਂ ਆਸ਼ਕ ਨਾਲ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕੁੜੀ ਦੇ ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਿਵੇਂ ਗੋਰਿਆਂ ਵਲ ਉਂਗਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਠੇਕਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਹੋਰ ਦੁਖਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਪੱਠੇ ਵੱਢਣ ਜੋਗਰੇ ਮੁੰਡੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਬੱਸ ਪੁੱਛੋ ਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਜੋ ਕੇਵਲ ਖਾ-ਪੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਯਾਫਤਾ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੀ ਦਿੱਖ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸਭਿਅਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਰਹੀ ਗੱਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮਾਂ ਦੀ। ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹਨ। ਪਰ ਅਖੌਤੀ ਲੀਡਰ ਜੋ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸੋਚ ਸਮਝ ਤੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਰਹੇ ਨੇ ਅਤੇ ਹੋਛੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਮੈਲਬਰਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਬੜੀ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੰਢਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰੀ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ। ਹਰ ਵਾਰੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਦਾਅ

ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ

'ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਟਲ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ?

ਸਾਡਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1991 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਤਬਦੀਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ 2008 ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੁਣ ਫੈਸ਼ਨ ਹੋ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ 2020 ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜਵਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 29 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਉੱਚ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅੰਕੜਾ ਸਰਾਪ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ, ਪਰ ਨਾਰਾਜ਼, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਗਾ ਲਚੀਲਾ ਸਮਾਜ ਵੀ ਇਸ ਹੜ੍ਹ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਅਤੀਤ ਨਹੀਂ ਬਚਾਅ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੇ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹੀ ਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਿੱਖਿਅਤ, ਉਤਪਾਦਕ, ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਮਾਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ 1991 ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2008 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬੀਤੀਆਂ ਛੇ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਹੈ ਕਿ ਭੇਦਭਾਵ, ਅਭਾਵ, ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਵੀ ਤਕੜਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਾਡੀਆਂ ਸੱਤਾਵਾਦੀ, ਮਨੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਦੀਵਾਲੀਆ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸਿੱਟੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਉਹ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਕਤਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਖਰਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕਤਰਫਾ ਵਪਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੜੇ ਘੱਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਉਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਦਾਂ ਕਿ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧੇਲੇ ਭਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ?

ਨੌਕਰੀ ਡਾਟ ਕਾਮ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਲਈ ਇਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇ ਕੇ ਦੇਖੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਐਮ.ਏ., ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਕੀਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸਾਲ ਡਿਗਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਆਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਆਫਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਤੁਹਾਡੀ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੁਗਣੀ-ਤਿਗਣੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸੇਖੋਰ ਅਤੇ ਬੁਖਲਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਹੋਣਗੇ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਿਰਫ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੁਖਦ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ, ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਹਾਂ, ਬਲਕਿ ਨਰਸ, ਵੈਲਡਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸ਼ੀਅਨ, ਪਲੰਬਰ, ਰਾਜਗੀਰ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਲ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ., ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ ਅਤੇ ਏਮਸ ਵਰਗੇ ਕਾਲਜ ਹਨ ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਵਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹੜਾ ਬ੍ਰਾਂਡ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਰਅਸਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਵਿਵਿਧਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਅਭਾਵ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਜੋ ਕੁਝ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ ਕਲੋਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮੂਮਨ ਉਹ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਠੁਸ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਕਲੋਨ ਭਰੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਹਨ ਜਾਂ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ.ਐਨ.ਯੂ. ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

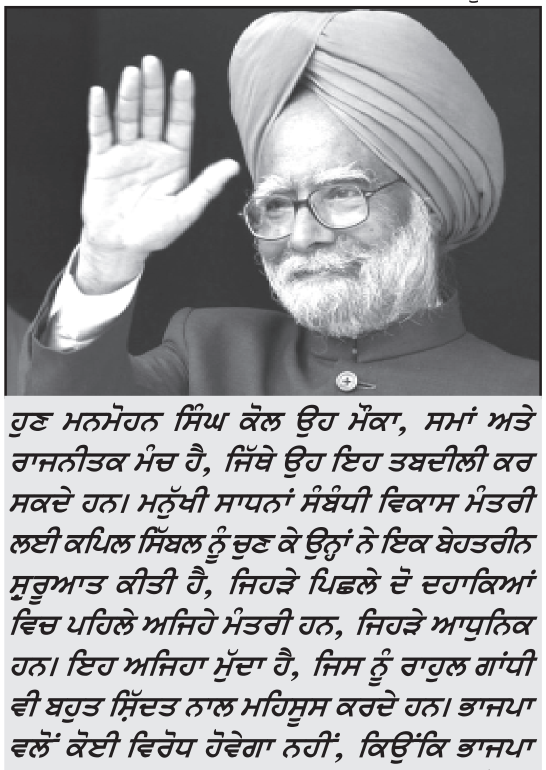

ਹੁਣ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਉਹ ਮੌਕਾ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੰਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬੇਹਤਰੀਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਧੁਨਿਕ ਹਨ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਹੋਵੇਗਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿਚ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਤੋਂ ਓਨੀ ਹੀ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਆਤਮਸਨਮਾਨ, ਸਮਾਨਤਾ, ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਇਕ ਸਮੂਹਿਕ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਸਮੇਤ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਇਕ ਪਾਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਚਿੰਗ ਕਲਾਸ ਬਿਹਾਰ ਦੇ 70 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੌਕਾ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. - ਜੀ 8000 ਸੀਟਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1988 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਪਲਬਧੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਲਬਧੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ।

ਹੁਣ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਉਹ ਮੌਕਾ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੰਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬੇਹਤਰੀਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਧੁਨਿਕ ਹਨ।

ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਹੋਵੇਗਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿਚ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਤੋਂ ਓਨੀ ਹੀ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ।

ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ 1991 ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਦੀਵਾਲੀਏਪਨ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਸੰਗਤ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ-ਵਿਚਾਰਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕਰਾਰ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਆਧਾਰਭੂਤ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਸੰਖਿਆ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ, ਕੋਈ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਡਾ. ਜੋਸ਼ੀ, ਨਾ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ, ਨਾ ਝੂਠਾ ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਖੱਬੇਪੱਖੀ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਸਾਖਰਤਾ ਅਭਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਬਿਜਨੈਸਮੈਨਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੰਗੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਰਾਂਗੇ? ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਅਵਸਰ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਊਰਜਾ, ਭਾਰੀ ਉਦਯੋਗ, ਆਵਾਜਾਈ, ਹਵਾਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਬਦਲਣਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਮਲਾ ਨਾਲ ਸੰਭਵ

ਚੇਤਨ ਭਗਤ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਜਦ ਵੀ ਬੈਠਦਾ ਤਾਂ ਇਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਅਲਗ-ਅਲਗ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਗੌਲਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 70 ਸਾਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਚਾਕਲੇਟ ਲਈ ਚਾਰੋ ਪਾਸੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਾਪਾ ਯਾਨਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ-ਨਾ ਕੁਝ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ 'ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਤਰਾਲਾ ਚਾਹੀਦਾ' ਕਾਸ਼ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਮੈਂ ਇੰਨੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਵਾਈਆਂ' ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਮੈਂ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।' ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਜਾਏ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੇ।

ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਚਮੁੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਤਰਾਲਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਉਣ ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭੁਲੋ ਨਾ ਕਿ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਬੁਰੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਵਾਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਿਹੜੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਨੀ ਚੱਕਥੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਨਗੇ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਇੰਨੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਇਹ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ? ਪਰ ਫਿਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੀ, ਜਦਕਿ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਘਟੀਆ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਫਿਰ ਆਖਰ ਉਹ ਕੀ ਹੈ-ਕੀ ਇਕ ਵੱਡੇ ਬੰਗਲੇ ਦੀ ਇੱਛਾ? ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਇੱਛਾ? ਕਾਲੀ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਵਾਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ? ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪੈਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ? ਆਖਿਰ ਕੀ ਹੈ? ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡਾਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ, ਜਦਕਿ ਜੀਵਨ ਹੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਬਾਕੀ ਹੈ? ਉਹ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਆਖਿਰ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਉਣਗੇ, ਜਦਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਉਮਰ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕਠੋਰ ਤੋਂ ਕਠੋਰ ਆਤਮਾਵਾਂ ਵੀ ਅਧਿਆਤਮ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮੁੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤੁਹਾਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਅਮੂਰਤ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਾਮਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਗੇ। (ਅਮਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਦੇ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ।)

ਚਲੋ, ਇਸ ਮਹਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣ ਦਿਓ। ਇਹ ਮਹਾਨਤਾ 'ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ' ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਮ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਜਨਮਾਨਸ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਮਦਰ ਟਰੇਸਾ, ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਦ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਛੱਡਕੇ ਗਏ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਮਿਟ ਛਾਪ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਬਾਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਨਿਸ਼ਠਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਲਗਭਗ ਹਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਸ ਪੀੜੀ 'ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਦਰਕਾਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਇਹ ਦੋ ਮੰਤਰਾਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਯੋਗ ਅਤੇ ਸਫਲ ਬਣਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਟ ਜੋਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਚੀਨ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਲਾਇਕ ਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਆਖਰ ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਹਾਂ? ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸੁਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਖਿਰ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਢੇਰਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ? ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ? ਖਰਾਬ ਵਿਵਸਥਾ, ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਸਾਖਰਤਾ ਅਭਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਬਿਜਨੈਸਮੈਨਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੰਗੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਰਾਂਗੇ? ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਅਵਸਰ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਊਰਜਾ, ਭਾਰੀ ਉਦਯੋਗ, ਆਵਾਜਾਈ, ਹਵਾਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਬਦਲਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਸਿਰਫ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਖਿਡੌਣਾ ਨਾ ਸਮਝੋ।

ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਲਈ ਗਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੰਨਾ ਹੀ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋ, ਜਿਹੜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿਚ ਦਬ ਗਏ। ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਇਕ ਬੰਗਲੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਜਾਓ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਲੋ।

ਨਾ ਮੈਂ ਹਾਰਿਆ, ਨਾ ਉਹ ਹਾਰਿਆ!

ਲਿਖਤੁਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਲਾਗੇ ਚਾਗੇ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਸਾਰਿਆ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਸਰਦੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਅੰਦਰੀਂ ਵੜ ਘੂਕ ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਕਿਣ-ਮਿਣ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਲੀ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰਿਉਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਭੌਂਕਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਵਾਰਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਵਲ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਸੁੱਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਦ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ। ਅਣਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਘੁੱਗ ਵਸਦੇ ਕਸਬੇ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਪਏ ਪਏ ਉਸਲਵੱਟੇ ਲੈਣ ਲੱਗੇ।

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਗਲੀ ਵਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਿਆ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਾਫੇ ਨੂੰ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਕਹਿ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਕੁਝ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਮੰਜੇ ਥੱਲੇ ਪਈ ਆਪਣੀ ਜੁੱਤੀ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਸੋਚਣ ਲੱਗੇ- 'ਏਨੀ ਰਾਤ ਗਈ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਐਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਰਾਹੀ ਮੁਸਾਫਿਰ ਤਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ!' ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਣਾ ਬਾਹਰੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਲੱਗਾ। "ਆ ਰਿਹਾਂ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ੋ!" ਭਾਈ ਜੀ ਕੁਝ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਏ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਾਗ ਪਿਆ ਏ।

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਆਂ ਸਾਰ ਅਕਲੋਂ-ਸ਼ਕਲੋਂ ਚੋਰ ਬਦਮਾਸ਼ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਿਆਂ ਅੰਦਰ ਘੁਸ ਆਇਆ। ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਬੜੇ ਇਤਮੀਨਾਨ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ- "ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਾ ਤੂੰ ਇਕੱਲਾ ਈ ਹੈਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਵੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੈ?" ਅੰਦਰ ਆਏ ਡਰੇ ਅਤੇ ਸਹਿਮੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ 'ਨਾਂਹ' ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਜੀ ਨੂੰ ਆਜਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਥੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ!

ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਘਬਰਾਹਟ, ਥੋੜਾ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਇਉਂ ਗਲਵਕੜੀ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਦਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ। ਅਜਨਬੀ ਆਦਮੀ ਦੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਭਾਈ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ- "ਮਹਾਂ ਪੁਰਖੋ, ਮੈਂ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਥੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਇਜਾਜ਼ਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ? ਇਹ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਦਿਆਂ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਏ-

ਜਿਹ ਦਰ ਆਵਤ ਜਾਤਿਅਹੁ ਹਟਕੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ॥

ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀ-ਮਾਤਰ ਦਾ ਇਥੇ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਇਥੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਨ-ਜਲ ਛਕ ਸਕਦਾ ਹੈ!...ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਫੁਰਮਾਉ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਕੀ ਖ਼ਿਦਮਤ ਕਰਾਂ?"

ਜਾਂਗਲੀਆਂ ਵਰਗੀ ਸ਼ਕਲ-ਵਕਲ ਵਾਲਾ ਇਹ ਅਤਿਥੀ, ਭਾਈ ਜੀ ਦੀਆਂ ਨਿਰਛਲ, ਨਿਹਕਪਟ ਅਤੇ ਮਾਖਿਉਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਬੇ-ਟੈਮ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਮੋਹ ਭਰੇ ਵਰਤਾਉ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਛਿੱਥਾ ਜਿਹਾ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਉਸਨੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਰਾਤ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਥੇ ਕੱਟ ਹੀ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੱਚੋ-ਸੱਚ ਦੱਸ ਦਿਆਂ?...ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ 'ਗੁਰਮੁਖੋ'- 'ਮਹਾਂਪੁਰਖੋ' ਆਖੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ...। ਸੇਵਾ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਭਾਈ ਜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹੰਦਿਆਂ ਅਜਨਬੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ- "ਬਾਬਾ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖ ਜਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਆਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਪਾਪ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਉ!...ਮੈਂ ਤਾਂ ਚੋਰੀ-ਚਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੁਟੇਰਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਭੱਜ ਪਏ। ਪਰ ਮੈਂ ਮੋੜ-ਘੋੜ ਵਾਲੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਕਾਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ ਇਧਰ ਆ ਨਿਕਲਿਆ। ਜੇ ਅੱਜ ਆਪ ਜੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਨਾ ਵਾੜਦੇ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਤਕ ਮੈਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ...ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਤਾਂ...।"

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਰ 'ਅਸਲੀਅਤ' ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ, ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਦਮ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਵਲ ਝੁਕਦੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਫਿਰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਭਾਈ ਜੀ ਉਸ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ- "ਪੁਰਖਾ, ਤੂੰ ਚੋਰ ਸੀ ਜਾਂ ਸਾਧ ਸੀ, ਜੋ ਵੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਰ ਦੀ ਸਰਦਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰਵਾਰ ਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰ ਟੱਪ ਕੇ ਅਤਿਥੀ ਬਣ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆ ਗਿਉਂ, ਫਿਰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਭਿਆਗਤ ਬਣ ਗਿਉਂ ਸੈਂ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆਇਆ ਏਂ, ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ-ਗੋਤ-ਕਰਮ ਆਦਿ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਟਹਿਲ ਪਾਣੀ ਪੁੱਛੀ ਏ, ਨਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈਂ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਹੈਂ? ਮੈਨੂੰ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ!"

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਚੋਰ ਨੂੰ, ਹੱਥੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਰਾੜ੍ਹ ਕੇ, ਸਬਜ਼ੀ-ਭਾਜੀ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਛਕਾਏ। ਸੌਣ ਲਈ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚ ਲੇਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਰਮ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਛਕਾਇਆ। ਨਿੱਘੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚ ਪਏ ਅਤਿਥੀ ਨੂੰ ਜਦ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਦੌੜਦਾ ਭੱਜਦਾ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੋਵੇਂਗਾ, ਲਿਆ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪੈਰ ਘੁੱਟ ਦਿਆਂ! ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਉਸ ਅਤਿਥੀ ਦੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ! ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਨਿੱਤ ਨੇਮ ਤੋਂ ਵਿਹਲਿਆਂ ਹੋ ਕੇ, ਉਸ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਮਿੱਸਾ-ਪੱਕਾ ਛਾਹ-ਵੇਲਾ ਛਕਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਲੈ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਾ ਹੁਣ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏਂ! ਤਾਂ ਅੱਗਿਉਂ ਉਹ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਹੰਝੂ ਭਰ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "...ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮੰਜ਼ਲ ਮਿਲ ਗਈ ਏ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਲਉ ਬਾਬਾ ਜੀ!!...ਰਹਿੰਦੇ ਸਵਾਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਿੱਖ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਪੂਰੇ ਕਰਾਂਗਾ!!!"

ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਨਾਲ, ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਚੋਰ ਉਚੱਕਾ, ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਸੱਜਣ ਨੇ 'ਬਾਰ' ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਾਮੀ ਗ੍ਰਾਮੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ।

ਸੱਤਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ ਛਪਦੇ 'ਮਸਤਾਨਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਇਕ ਅੰਕ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਇਸ ਗਾਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ? ਇਹ ਵੀ ਸੁਣ ਲਉ! ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜੇ ਹੋਏ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਦੀ 'ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ' ਵਿਚ ਛਪੇ ਹੋਏ ਇਕ ਖ਼ਤ ਬਾਰੇ, ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਸੰਪਰਦਾਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਿੱਤਰ, ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 'ਵਾਕ' ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਏਰੀਏ ਦੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰੇ 'ਸੁੱਖ ਲਾਹੁਣ' ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਮੌਕੇ, ਪਾਠੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਉਹ ਖ਼ਤ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਸਾਥੀ ਸਾਰਾ ਕਸੂਰ ਸਿਰਫ ਪਾਠੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚੀਂ ਮੰਦਾ-ਚੰਗਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਠੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਥਿਤ 'ਸੁੱਖਾਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ' ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਵਾਏ ਰਹਿਤਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕਰੜੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ, ਸ਼ਬਦ-ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇ। 'ਵਖਤੋਂ ਘੁੱਥੀ ਡੂਮਣੀ ਬੋਲੇ ਆਲ-ਪਤਾਲ' ਵਾਲੀ ਅਖੌਤ ਮੁਤਾਬਕ ਅਸੀਂ ਮੁੱਢਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਘੁੱਥੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਤੋਂ ਔਖੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰੇਡੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਰੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਫਰ ਜਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜਿਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਟਾਈਮ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਿੱਡੀ ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ! ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਚੈੱਕਅੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਡਾਕਟਰਾਂ ਪਾਸ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਘਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ ਵਸਤੂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਾ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਵੇਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਠੇਕਾ! ਉਹ ਅੱਗਿਉਂ ਜਿੱਦਾਂ ਦੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨੀਲੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੈ ਆਵੇ-ਸਭ ਚਲੇਗਾ!

ਇਥੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ, ਬਿਅੰਤ ਐਸੇ ਹਨ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਭੈ-ਅਦਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ 'ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਵੀ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਬਹੁਤਾਤ ਐਸਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਭੋਲੀਆਂ-ਭਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਜਾਲ 'ਚ ਉਲਝਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਲੈਚੀਆਂ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਦੇਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਪਾਣੀ ਹੀ ਮੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਕੇ ਪਿਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਕਿਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜਾਪਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਘੜਤ 'ਵਿਧੀਆਂ' ਦੱਸੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਚ ਬਦਲ ਕੇ ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ 'ਸਥਾਨਕ ਮਿਨੀ ਬਾਬੇ' ਸਜੇ ਹੋਏ ਨੇ ਬਹੁਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਾਨ! ਇਸੇ ਨਿੱਜਵਾਦੀ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਇੱਟ-ਖੜੱਕਾ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। 'ਸੁਭ ਅਮਲਾਂ ਬਾਝਹੁੰ ਦੋਨੋਂ ਰੋਈ।' ਦੀ ਤੁਕ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਹਿੰਡ ਪੁਗਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਿਸੇ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਓਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਧਰ ਭਾਈ ਜੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ 'ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੌਜ' ਵਾਂਗਰ ਆਪਣੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹੋਣ (ਅਕਸਰ ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਐਸੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ!) ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ 'ਨਿਵੈ ਸੁ ਗਉਰਾ ਹੋਇ॥' ਵਾਲੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ?- 'ਸਾਧ ਚਲਦੇ ਭਲੇ, ਨਗਰੀ ਵਸਦੀ ਭਲੀ' ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਲੋਕ ਕਿੱਧਰ ਚਲੇ ਗਏ? ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ 'ਨਗਰੀ ਜਾਏ ਜਹੰਨਮ ਵਿਚ, 'ਹਮ' ਨਹੀਂ ਜਾਏਂਗੇ!'

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ ਵਿਚ ਖ਼ਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਨੇ ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਦੋ ਪਾਠੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੱਢੀਆਂ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਕੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਪਾਠ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਆਪ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਸੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਣੀਆਂ' ਫਿਰ 'ਸੁੱਖਾਂ ਲਾਹੁਣ' ਲਈ ਅਖੰਡ ਪਾਠ 'ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ' ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ 'ਵਿਧਾਨ'- ਉਸ ਨੇ ਕਿਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸੁਣੇ ਹਨ?

ਅਖੇ, ਕਿਸੇ ਕੱਚੇ-ਪਿੱਲੇ ਨੇ ਤੱਤਿ-ਵੇਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅੱਜ ਕਲ ਪੈਂਚਕਾਂ ਉੱਤਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ਭਲਾ? ਅੱਗਿਉਂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਉੱਤਰਨਗੀਆਂ ਕਿੱਦਾਂ, ਖਾਲਸਾ ਤਾਂ ਪੈਂਚਕਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ!"

ਗਰਾਊਂਡ ਦੁਆਲੇ ਸੈਰ ਦੇ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਚੱਕਰ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਬਹਿਸ ਨਿਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ, ਚੌਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਲਿੱਟ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ 'ਤੇਗ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰੇ ਕਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਹਾਂ, ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਚਲਦਾ ਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ, ਪਿਛਲੇ ਚੌਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਹੀ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹਾਂ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਤਾਂ ਹੋਣ! ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਜੀ ਨਹੀਂ! ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ 'ਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ 'ਪੂਰਨ ਵਿਧੀ' ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ 'ਲੱਗਦਾ' ਹੈ।'

ਲੱਗਦਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਹਦੇ ਕੋਲ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਲੜੇ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਜੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਸ 'ਚ ਲੜਦੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਧਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ 'ਚ ਨਾ ਮੈਂ ਹਾਰਿਆ ਨਾ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ!

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਵਾਏ ਰਹਿਤਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕਰੜੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ, ਸ਼ਬਦ-ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇ। 'ਵਖਤੋਂ ਘੁੱਥੀ ਡੂਮਣੀ ਬੋਲੇ ਆਲ-ਪਤਾਲ' ਵਾਲੀ ਅਖੌਤ ਮੁਤਾਬਕ ਅਸੀਂ ਮੁੱਢਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਘੁੱਥੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਤੋਂ ਔਖੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰੇਡੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਰੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਫਰ ਜਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜਿਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਟਾਈਮ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਿੱਡੀ ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ! ਆਪਣੇ ਸਰੀਰਕ ਚੈੱਕਅੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਡਾਕਟਰਾਂ ਪਾਸ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਘਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ ਵਸਤੂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਾ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਵੇਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਠੇਕਾ! ਉਹ ਅੱਗਿਉਂ ਜਿੱਦਾਂ ਦੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨੀਲੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੈ ਆਵੇ-ਸਭ ਚਲੇਗਾ!

ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਕਦੇ ਨੀ ਮਰਦੇ, ਜਦੋਂ ਮਰਿਆ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਮਰੂ

ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ

ਤਰਕ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਦੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਰੱਬ ਵਰਗੇ 'ਗੋਰਖ ਧੰਦੇ' ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਕ ਫਿਲਾਸਫਰ ਨੂੰ ਚਾਅ ਕੁੱਦਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤਰਕਸ਼ਾਸਤਰੀ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਤਾਲੀਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਦਿਵਾਈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਤਰਕ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਆਪਸ 'ਚ ਖੜਕ ਪਈ ਤਾਂ ਪਿਓ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਣੀ-ਗਿਆਨੀ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ''ਜਾਹ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਹੀ ਨਹੀਂ।''

ਖੈਰ, ਤਰਕ ਦੀ ਇਕ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ 'ਰੋਸ ਨਾ ਕੀਜੈ, ਉੱਤਰ ਦੀਜੈ' ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤਰਕ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਰੱਖੋ, ਐਵੇਂ ਅਗਲੇ ਦੇ ਗਲ ਨਾ ਪਵੋ। ਪਰ ਅਕਸਰ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਹਿਮਕਾਨਾ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਐਵੇਂ ਫਜ਼ੂਲ ਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਉਂ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਅਮਰਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਘੜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਧਾਰਸ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਮਰਦਾ ਤਾਂ ਜਿਸਮ ਹੈ, ਜਿਸਮ ਦਾ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਾ ਪਾਣੀ ਭਿਉਂ ਸਕੇ ਤੇ ਨਾ ਅੱਗ ਸਾੜ ਸਕੇ। ਸੋ ਇਹਨੂੰ ਮੌਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸਹਿਕਰਮੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਭਾਈ ਜਾਨ, ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਰ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਖਿਆਲ ਕਰੋ। ਸਮੋਸੇ-ਪਕੌੜੇ ਵਗੈਰਾ ਖਾਣੇ ਛੱਡੋ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਿਆਂ।"

"ਲੈ, ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਮਰਦੇ ਨ੍ਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਮਰਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਹੈ ਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ, ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਮਰੀਏ। ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਨ੍ਹੀਂ ਮਰਦਾ, ਜਦੋਂ ਮਰੂ, ਭੁੱਖਾ ਮਰੂ' ਉਸ ਭੱਦਰ-ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੀ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਲਜ-ਵਰੇਸ ਦਾ ਇਕ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ-ਨੁਮਾ ਸਾਥੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਐਵੇਂ ਭੱਦੇ ਜਿਹੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਬਾਥਰੂਮ ਚੱਪਲ ਪਾਈ ਹੋਈ। ਵਾਲ ਵੀ ਐਵੇਂ ਖਿੰਡੇ-ਪੁੰਡੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵ ਵਧੀ ਹੋਈ।

''ਯਾਰ ਆਹ ਕੀ ਜਲੂਸ ਕਢਾਇਐ ਹੈਅ! ਲੱਗਦੈ ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਹੋਵੇਂ। ਖ਼ੈਰ ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਹੈ?'' ਅਸੀਂ ਦੋਸਤਾਨਾ ਬੇ-ਤਕੱਲਫੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਮੂਰਖਤਾ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਜਨਾਬ ਅੱਗੋਂ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਗਾਲਿਬ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਅਖੇ,

ਬਨਾ ਕਰ ਫਕੀਰੋਂ ਕਾ ਹਮ ਭੇਸ 'ਗ਼ਾਲਿਬ',
ਤਮਾਸ਼ਾ-ਏ-ਅਹਿਲ-ਏ-ਕਰਮ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ।

ਮਨ 'ਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ, ਇਹਨੂੰ ਕਹਾਂ ਕਿ 'ਭਲਿਆ ਮਾਣਸਾ', ਤਮਾਸ਼ਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਖ਼ੁਦ ਬਣਿਆ ਫਿਰਦੈਂ, ਤੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕੀ ਸੁਆਹ ਦੇਖੇਂਗਾ। ਪਰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ 'ਚ ਈ ਭਲੀ ਸਮਝੀ।

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਬਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੱਕ ਕੱਚੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੜਕ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਇਹ ਸੜਕ ਪੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ ਬਾਰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਥੇ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਦੇ 17 ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੱਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਲਾਂਘੇ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਝੱਟ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅਸੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਸੀ। ਤੇਰੀ ਸਿੱਖੀ ਡਾਟ ਕਾਮ ਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਲਾਂਘੇ ਲਈ ਦੋ ਕਰੋੜੀ ਦਸਤਖ਼ਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ 22 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਦਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਆਰ ਪਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਜਾਵੇ।

ਤੇਰੀ ਸਿੱਖੀ ਡਾਟ ਕਾਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਭਾਰਤ) ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਲਾਂਘੇ ਵਿਚ ਉਚੇਚੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬ

ਮੈਲਬੋਰਨ: ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਛਮੀ ਉਪ ਨਗਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਸਨ।

ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਦ ਏਜ' ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਤੁਸੀਂ ਕਾਲੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਡਾ ਇਥੇ ਕੀ ਕੰਮ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੱਜੋ।' ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧੀ 23 ਤੇ 29 ਸਾਲ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੱਤਿਆਨਾਸ-ਜਨਮੇਜਾ ਜੌਹਲ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਿਸ ਕਦਰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਵੱਲ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਚੌੜੇ ਚੱਕਲੇ ਸੀਨਿਆਂ ਅਤੇ ਉਚੇ ਲੰਮੇ ਕੱਦਾਂ ਵਾਲੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਰਦੇਸੀਂ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਰ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਸ੍ਰੀ ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ।

ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਵੀ। ਸ੍ਰੀ ਜੌਹਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਮਖਿਆਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਦੇਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ।

ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰੁਲ ਰਹੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਸ੍ਰੀ ਜੌਹਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਚੰਦੇ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਸੁਨੇਹਾ ਜੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪੱਲੇ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰਾ ਸਫਲ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਜੌਹਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਕ ਫੋਟੋ ਸਲਾਈਡ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਡਾਟ ਕਾਮ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਜੌਹਲ ਦਾ ਇਕ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਸ੍ਰੀ ਜਨਮੇਜਾ ਜੌਹਲ (ਬੈਠਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਜਿਓਂ ਤੀਜੇ) ਨਾਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਡਾਟ ਕਾਮ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਇਕ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਜੌਹਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ ਤਥਾ ਕਥਿਤ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਹੀ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਨੇਵਾਹ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੇ ਜਿਥੇ ਹਵਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਥੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਪੰਛੀ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਇੰਨਾ ਗੰਧਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਸਰ, ਹੈਪਟਾਈਟਸ ਬੀ ਜਿਹੀਆਂ ਘਾਤਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਕਣਕ, ਝੋਨੇ ਦੇ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵੀ ਦੀਵਾਲਾ ਕੱਢਿਆ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਰਸਾ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋ ਕੇ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਬਰਕਰਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮਸਨੂਈ ਰਸਾਇਣਕ ਰੰਗਾਂ ਪਿਛੇ ਕਮਲੇ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕੁਦਰਤੀ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵਿਸਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਜਨਮੇਜਾ ਜੌਹਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਜੈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਲਾਇਨਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਸੀ., ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ, ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ, ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਇੰਦਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਕੋਨੋਕੋ ਫਿਲਿਪਸ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਨੋਕੋ ਫਿਲਿਪਸ ਦੀ ਗੈਸ ਕਿਉਂ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਨਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ: 847-361-7274

ਸਾਡੇ ਪਾਸ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਮਹੀਨਾ ਇਨਸਾਈਡ ਗਰੌਸਰੀ ਅਤੇ ਡੇਢ ਲੱਖ ਗੈਲਨ ਤੱਕ ਗੈਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਕਾਊ ਹਨ। ਕਾਲ ਕਰੋ:847-361-7274

ਸੰਧੂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਇੰਕ.

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ: ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕਨ ਅਜੇ ਵੀ ਪੱਗਾਂ ਬਨਣ ਵਾਲ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੌ ਸਾਲ ਤੌਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ''ਸਿੱਖ'' ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਫ਼ਰੇਮਵਰਕ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੁਆਣ ਲਈ ਯਤਨ ਜ਼ਾਰੀ ਹਨ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਸਿੱਖ- ਅਮਰੀਕਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵਾਂ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਮੁਲੰਕਣ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਆਖਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਫ਼ਰੇਮਵਰਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਡਾ. ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਉਨਟੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾ਼ਲ ਨਾ਼ਲ ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਚਿਠੀਆ ਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਸਕੂਲੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਧਿਅਨ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਅਣਗਿਣਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਉਣ ਵਾ਼ਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੇਪਹਿਚਾਣਗੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਭੋਗਣਗੀਆਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਿੱਖਾਂ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋ. ਬਰੌਡ (ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਤੇ ਮਿਸਜ਼ ਟੇਲਰ (ਜਿਹਨੇ ਕਿ ਮੋਡੈਸਟੋ ਸਿਟੀ ਸਕੂਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਕੋਰਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ), ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਕੋਮੇਟੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਨੌਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ 'ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾ਼ਲ ਹੀ ਹਵਾਲੇ ਪਖੋਂ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਬੁਆਏ ਵਿੱਦ ਲੌਂਗ ਹੇਅਰ (ਲੰਮੇ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ), ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਸੌਂਧ (ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ) ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਜੀਵਨੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਬਨਾਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ, 1923 ਦਾ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਤੇ ਚੀਮਾ ਬਨਾਮ ਥੌਮਪਸਨ (ਧਰਮ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ) ਨੂੰ ਵੀ ਸਕੂਲੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਮਿਲੇਗੀ।

ਡਾ. ਬਿੰਦਰਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੋਲੀਸ਼ਨ, ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਸੈਂਟਰਲ ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ, ਸਟਾਕਟਨ ਤੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਬੇ-ਏਰੀਏ, ਟਰੇਸੀ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਮਡੇਰਾ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਤੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ।

Attention Business Owners!!

Are You Worried About Your Business When You`re Not There?

Are Worries Keeping You Awake?

Watch Your Business AnyTime Any Place.

NO PAYMENTS For 3 Months

Financing & Lease Options For 12, 24, 36 Months Available.

For A Free Estimate Call Sidhu 209-495-3905

ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ, ਸਹੀ ਕੰਮ

ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਬਿਜਨਸ 'ਤੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਸਿਸਟਮ ਲਵਾਓ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ

DVR UNLIMITED

Sidhu 209-495-3905 www.dvrunlimited.com

Welcome Shan Indian Cuisine & Sweets Welcome

LUNCH BUFFET
7.99 + TAX
11:00 am To 3:00 pm
Children under 7 years
Half Price

7610 B-1 PACIFIC AVE
STOCKTON, CA. 95207
PH: (209) 957-4995
FAX: (209) 957-1443

DINNER SERVE
5:00 pm To 10:00 pm

CATERING AVAILABLE
SPECIAL DISCOUNT
FOR RELIGIOUS FUNCTION

ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ

several more verity available

We take orders on the phone
special discount for
religious function and wedding

BANQUET HALL IS AVAILABLE
FOR WEDDING AND PRIVATE PARTY

OPEN 7 DAYS WEEK
11:00 AM TO 10:00 PM

www.shanindiancuisine.com

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ 'ਚ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਜਗਾ ਕੇ 1984 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ

ਬਾਬਾ ਬਿਲਗਾ ਤੇ ਵਿਮਲਾ ਡਾਂਗ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਇੰਡੋ ਯੂ-ਐੱਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ, ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਅਣਥੱਕ ਯੋਧੇ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਡਾਂਗ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਗਦਰੀ ਮੇਲਾ 2009, ਜੋ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 22 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਫੇਅਰ ਗਰਾਉਂਡ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਢਿਲੋਂ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

Bob Lynn Edwards, Jr.
Attorney at Law

Over 17 Years Handling Family Law Cases in Fremont, California, All Aspects of Divorce Including Child Support, Child Custody, Spousal Support, Property Division, Restraining Orders, Modification of Support, Etc.

Free Initial Consultation

Ph:510-770-0500

www.BobEdwards.com

3869 Peralta Boulevard, Fremont CA 94536-3712

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦਾ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

ਫਰੀਮਾਂਟ: ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਲੋਂ 'ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 2009' 26 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੈਲਸਟੇਟ, ਹੇਵਰਡ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਅਰੰਭ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 2005 ਵਿਚ ਕਲੱਬ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਲੱਬ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਗਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਓਲੰਪਿਅਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਡੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਭਿੜਨਗੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਸੰਨ 2005 ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸਮੂਹ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ, ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਇਹ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਕਲੱਬਾਂ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਖੇਡ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਹੱਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਖਿਡਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੂਲ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਫੋਨ 831-247-4637 ਜਾਂ ਕੋਚ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਫੋਨ 510-487-3731 ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਮਲਾ

ਕੰਕਰਡ: ਕੁਝ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਘੇੜਾ ਟੈਂਕ ਲਾਈਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ, ਜਦ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਆਪਣੇ ਟੈਂਕਰ ਵਿਚੋਂ ਵਲੇਰੋ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਲੇਟਨ ਰੋਡ ਕੰਕਰਡ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਪੁੱਜ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਬਚ ਗਏ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਸ਼ੋਅ 30 ਮਈ ਤੋਂ 15 ਜੂਨ 2009 ਅਤੇ ਫਿਰ 10 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 8 ਅਗਸਤ 2009 ਤੱਕ ਹੋਣਗੇ

ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ੋਅ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ

ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ: ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲੇ ਸੰਪੂਰਨ ਗੁਰ ਸਿੱਖ, ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਚੰਗੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਜਿਹੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੰਡਣ ਉਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਤ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੰਡ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੰਤ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 59ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਇਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਆਏ ਸ. ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਰਾਲਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਹੀ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਜਾਤ ਪਾਤ, ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ, ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਜਿਹੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਖਲੀਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ 1926 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਜਿਸ

ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਸਿਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸੁਧਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਉਣ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਰਗ ਉਤੇ ਚੱਲਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਊਸ਼ਾ ਕਿਰਨ ਅਤਰੀ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਰੋਲ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ। ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀਲਾ, ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਭਾਈ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਮਿਆਣੀ ਵਾਂਗ ਇਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖਿਆਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਕਿਧਰੇ ਸਮੋਸੇ ਤੇ ਚਾਟ ਵਰਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਧਰੇ ਗਰਮ ਗਰਮ ਟਿੱਕੀਆ ਅਤੇ ਪਕੌੜੇ ਵਰਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿਧਰੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੇਬ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੇਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਮਿਆਣੀ ਵਾਂਗ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹਦਵਾਣੇ ਅਤੇ ਖਰਬੂਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ, ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ, ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਭੀਵਾਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਂਡੀ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੇਲੀਆ ਅਤੇ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੱਕਭਾਮੂ ਨੇ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੈਨਸਿੰਗ ਤੋਂ ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਤੋਂ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਕੈਲਮਜ਼ੂ ਤੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਦੀ ਸੰਗਤ ਹੁਮਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜੂਨ 1984 ਦੀ ਦੁੱਖਦਾਈ ਯਾਦ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਜਾਹਰਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉਤੇ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦੁਪਿਹਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ 3:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਇਥੇ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ ਸੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਰਜੀਨੀਆ, ਕੈਰੋਲਾਇਨਾ, ਫਲੋਰਿਡਾ, ਮੈਰੀਲੈਂਡ, ਪੈਨਸਲਵੇਨੀਆ, ਡੈਲਾਵਿਅਰ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਕਨੈਟੀਕਟ, ਮੈਸਾਚਿਊਸਟ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਆਦਿ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਅਲਰਟ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੌਰਨਰਾਂ ਤੇ ਖੜੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡੇ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅਮੈਰਕਿਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਵਿਚ ਜੁੜੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਦੇ ਅਕਸਰ ਦੇਖੇ ਗਏ।

ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ-ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ,ਇੰਡੀਆ ਆਊਟ ਆਫ-ਖਾਲਿਸਤਾਨ,ਲੌਂਗ ਲਿਵ-ਖਾਲਿਸਤਾਨ,ਇੰਡੀਆ ਫਰੀ-ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਆਈ ਆਵਾਜ਼-ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ,ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ-ਜਿਸ ਨੇ ਸੁੱਤੀ ਕੌਮ ਜਗਾਈ,ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦ-ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਸ਼ਹੀਦ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ-ਅਮਰ ਰਹੇ ਆਦਿ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਅਲਾਇੰਸ ਦੇ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਅਮਰੀਕਾ ਯੂਨਿਟ) ਦੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੌਦ, ਸਿੱਖ ਕਲਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਣ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਆਦਿ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸਜਣ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2015 ਚ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਇੱਕ ਮੁਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਵੀਅਤ ਯੁਨੀਅਨ ਟੁਟ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਦੇ ਵੀ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਆਦਿ ਕਈ ਮੁਲਕ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਹਿੰਦੂਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਡਾ. ਔਲਖ ਦੀਆਂ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਅਲਾਇੰਸ ਵਲੋਂ 'ਮੈਨ ਆਫ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਰਾਵਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਅਲਾਇੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਡਾ. ਅਜ਼ਰਾਵਤ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਮੁਜਾਹਰੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਖ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਨੇ 84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ ਯਾਦ ਮਨਾਈ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਵੱਦੀ): ਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਗੁਰਦਆਰਾ ਟੈਰਾਬਿਊਨਾ ਵਿਚ, ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 1984 ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਉੱਪਰ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ 25 ਵੀਂ ਯਾਦ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮਿੱਠਾ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਕੀਤਰਨੀ ਜੱਥੇ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜੱਥਿਆਂ ਨੇ ਜੋਸ਼ੀਲੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਗਾ ਕੇ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰੀਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸ਼ਾਜ਼ਿਸ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਾ ਦੀ ਨਸ਼ਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੌਮਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਮੋਜੂਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਲਾਏ ਪੋਸਟਰਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਸਾਡੇ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਿਭਾਉਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸਰਪੰਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਈ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਕਾਰ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ "ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ਸਿਰ ਧਰੁ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਿਖਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਪੋਸਟਰਾਂ ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਮੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਾ ਸੰਧੂ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਅਜੇਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਸ਼ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਖਾ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਹਰ ਸਾਲ ਹੋਇਆ ਕਰੇਗਾ।

ਪਾਕਿ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਸਰਗਰਮ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਰਥਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਾਥੀ ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਰਜ਼ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਿਆਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਮਦਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ।

ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਪੈਸਾ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆ। ਇਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿ ਨੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਯੰਤਰ ਖਰੀਦੇ। ਸਾਬਕਾ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ 1.9 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਬਲਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 5 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਫੌਜੀ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਪੈਂਟਾਗਨ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 11 ਸਤੰਬਰ 2001 ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਖੁਫ਼ੀਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਫੌਜੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ ਫਰੋਖਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇ ਅੱਠ ਪੀ-3 ਸੀ. ਓਰੀਅਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਹਾਜ਼ ਖਰੀਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 47 ਕਰੋੜ 20 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਪਾਕਿ ਨੇ 5,250 ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 18 ਕਰੋੜ 60 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 16 ਕਰੋੜ 30 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ 5600 ਫੌਜੀ ਰੇਡੀਓ ਸੈਟ, 10 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ 6 ਨਿਗਰਾਨੀ ਰਡਾਰ ਐਨ./ਟੀ.ਪੀ.ਐਸ.-77 ਤੇ 60 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ 130 ਈ. ਯਾਤਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਖਰੀਦੇ ਗਏ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇ 18 ਨਵੇਂ ਐਫ-16 ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 1 ਅਰਬ 43 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫ-16 ਜੰਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ 6 ਕਰੋੜ 29 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।

ਪਾਕਿ ਦੀ ਇਕ ਮਸਜਿਦ 'ਚ ਧਮਾਕੇ ਦੌਰਾਨ 40 ਮੌਤਾਂ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਇਕ ਮਸਜਿਦ 'ਚ ਲੰਘੀ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 40 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਧਮਾਕਾ ਅਪਰ ਦੀਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਇਆਗੀ ਸ਼ਰਕੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਹਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸਜਿਦ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਪਰ ਦੀਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਵਾਤ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਫੌਜ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਫੌਜ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਹੋਇਆ 9ਵਾਂ ਹਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ 1300 ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਤੇ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੌਜੀ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਭਾਰਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ-ਚਿਦੰਬਰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਫਾਰਤਖ਼ਾਨੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਭਰੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਨ।

ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ

ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ

ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਲਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਫਾਰਤਖ਼ਾਨੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਆਮ ਸਲਾਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਫਾਰਤਖ਼ਾਨੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਇਸ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਲਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨੇ ਦੀ ਇਸ ਸਲਾਹ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਂਝ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸਬੰਧੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਇਸ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਸਲਾਹ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਇਕ ਫੌਰੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਮਿਸ਼ਨ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ 'ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਖਤਰਾ ਹੈ।" ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਬਤ ਕੁਝ ਖਾਸ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਇਸ ਤਾਕੀਦ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਭਾਰਤ ਇਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਾਂ।" ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਝਟਪਟ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਅੱਪੜੀਏ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਜੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਲੋਕਾਂ ਨੇ 13 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ 'ਤਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮੀ ਦੀਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 13 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਸਮੇਤ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 6 ਪਿੰਡਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ 13 ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਟਿਕਾਣੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਲਸ਼ਕਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ 'ਜਾਗ ਉਠਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਵਰਗੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ ਗਏ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ | ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ | ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ | ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ | ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖ਼ੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)
MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi E-mail : shweat077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

Thandi Insurance Brokerage

Truck Insurance Specialist: LIC#OBO9151
Auto liability, physical damage, motor truck cargo, general liability and worker's comp.

Coverage for:
Long and local haul owner operators, dump trucks, sand/gravel, seasonal vegetable, delivery, catering and ice cream trucks. DUI, new/young drivers accepted.

Quick Filing:
Personal auto, medical and homeowners insurance. SR22, MCP-65, BMC91-X, Form-E, UIIA.

Business Policies:
Gas stations, repair shops, mini marts, stores, restaurants, and warehouses.

We proudly represent GLOBAL HAWK INSURANCE CO. RRG

ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ

For a Free insurance Quote Please Call :
1-800-917-2639
3090 Independence drive Suite # 246 Livermore CA 94551

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਲੋਂ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਕੈਨਬਰਾ (ਅਸਟਰੇਲੀਆ) : ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੂਲੀਆ ਗਿਲਾਰਡ ਨੇ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ।

ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੂਤਰਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਛਿੱਟਪੁਟ ਹਮਲੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਏ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਵੀਂ ਹਵਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਇਧਰ ਵੀ ਅਤੇ ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਡਰ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਿਡਨੀ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗੋਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮੁੜ ਇਕ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੈਲਬੌਰਨ ਨੇੜੇ ਸਪਰਿੰਗ ਵੇਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜੀ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਧਰ ਸਿਡਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਰਤੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਫਾਲਤੂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਗਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹਮਲਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਹਮਲਾਵਰ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਖੋਹ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਵਾਪਸ ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਕਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਥੀ ਆ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਤੀ 9 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੈਂਟ ਅਲਬੰਸ ਨਾਂ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸਟੀਲ ਦੀ ਰਾਡ ਮਾਰੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 8 ਟਾਂਕੇ ਲਗਾਉਣੇ ਪਏ ਹਨ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸਿਡਨੀ ਵਿਚ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਨਜ਼ਰ

ਅਪ੍ਰੈਲ 2008	:	ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।
9 ਮਈ 2009	:	21 ਸਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੌਰਵ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਮਾਰਕੁੱਟ।
20 ਮਈ 2009	:	ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।
24 ਮਈ 2009	:	ਸ਼ਰਵਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ 3 ਦੋਸਤਾਂ 'ਤੇ ਪੇਚਕਸ ਨਾਲ ਹਮਲਾ।
25 ਮਈ 2009	:	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਲਬੋਰਨ ਵਿਚ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ।
30 ਮਈ 2009	:	ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ।
2 ਜੂਨ 2009	:	ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਮਾਰਕੁੱਟ।
5 ਜੂਨ 2009	:	ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੂੰ ਮੈਲਬੋਰਨ ਵਿਚ ਕੁੱਟਿਆ।
7 ਜੂਨ 2009	:	ਵਿਕ੍ਰਾਂਤ ਰਾਜੇਸ਼ ਰਤਨ ਦੀ ਕਾਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ

ਮੈਲਬੌਰਨ : ਸੈਂਟਰਲ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੇਫਾਰਟਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਘੀ 3 ਜੂਨ ਦੀ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਖਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਅੰਡੇ ਵੀ ਸੁੱਟੇ ਗਏ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਉਤੇ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟਸ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਧਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਨ। ਮੈਲਬੌਰਨ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੇਂਟ ਐਲਬਨਜ਼ ਵਿਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌ ਤੋਂ ਡੇਢ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਤੀਂ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਪਰ ਆਖਰੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਆਉਣ ਤਕ ਠੀਕਰੀ ਪਹਿਰਾ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਠੀਕਰੀ ਪਹਿਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਰੀ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, "ਜੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸਲੀ ਹਮਲਾ ਜਾਂ ਲੁੱਟ, ਖੋਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਉਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਾਂ।"

ਗੈਰੀ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ, "ਅਸੀਂ ਭੱਜਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਹੈ।" ਪਹਿਰੇ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ 21 ਸਾਲਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ 18 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਘਰ ਮੁੜਦਿਆਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਡੇਢ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਅੱਪੜੀ। ਆਰ.ਐਮ.ਆਈ.ਟੀ. ਵਿਚ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 20 ਸਾਲਾ ਇੰਦਰਜੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਤੜਕੇ ਇਕ ਵਜ ਕੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਚਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਗਰ ਬੇਸ ਬੈਟ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜੇ, ਪਰ ਉਹ ਭੱਜਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਉਧਰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਈਆਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ 17 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਦੀ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਰ ਕਾਰਨ ਭੈਅ-ਭੀਤ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਗਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋ ਚਿੰਤਤ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਲਬੌਰਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਗੌਰਵ ਖੋਖਰ ਵਾਸੀ ਜਮਾਲਪੁਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚਲੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਚ ਡਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ

ਜਲੰਧਰ : ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਭਾਰੀ ਫੀਸਾਂ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਪੂਰਥਲਾ, ਜਲੰਧਰ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਸੌ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਇਸ ਸਮੇਂ 2 ਲੱਖ 78 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹਰ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਭਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਹਰ ਸਾਲ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣੀ ਵੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਜਾਣ ਲਈ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਤਕੜੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਜੋਂ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀ.ਐਨ. ਓਰਵਸੀਜ਼ ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਕੇ.ਕੇ. ਭੂੰਬਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਹੁਣਚਾਰੀ ਤੇ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੋਰਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਘੱਟ ਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਥੇ ਕੋਰਸ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੰਡੇ ਟੈਕਸੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫ਼ਿਰ ਹੋਟਲਾਂ ਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ 'ਚ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਈਲੈਟਸ ਕਰਨ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਲੱਗੀ ਹੋੜ 'ਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਆਮ ਹੀ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛੱਪ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈਲੈਟਸ ਪਾਸ ਕੁੜੀ ਜਾਂ ਮੁੰਡਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸਿਰਫ਼ ਆਈਲੈਟਸ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਈਲੈਟਸ ਪਾਸ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਚ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਲੂਟਸ ਪਾਸ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੇਪਰ ਮੈਰਿਜ ਜਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਚੇਚੀ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਮੇਤ ਯੂ.ਕੇ., ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਸਪੇਨ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਬੜੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਲੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਝ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

NirpalKaur.com
ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ
A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD
ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ
ਖਿੱਚੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ
VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

Homeopathic Systems for Health Treatment
When you are tired of all treatments for any disease at any age
Try homeopathic, systems of treatment
ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸੁਗਰ, ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਂਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ
You can get all Homeopathic, Ayurvedic, Biochemic medicines at economical prices.
www.homeomedicine.net
Consultant /Practitioner
GURDIP SINGH SANDHU
DHMS, Hons, BAMS, MDEH, 30 Years experience
Working as per ACT.SB-577 State of CA.
CALL: TOLL FREE: 877-OK-HOMEO
(877-654-6636)OFFICE: 408-729-6691
E-mail: Homeomedicine@yahoo.com

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਥਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਅਜਮਾਓ

ਕਿਉਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ

– ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਦੌਰ ਤਕਰੀਬਨ ਓਨਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਮਕਬੂਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਛਾਇਆ ਹੈ। ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖਰਚ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਲਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਇੰਨਾ ਖਰਚਾ ਕਰਕੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ?

ਵਿਦਿਆ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਆਚਾਰਿਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਜਿੰਨੇ ਲੋਕ 12 ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲਾ 75 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। 60 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਸਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ 12ਵੀਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਤੋਂ 70 ਫੀਸਦੀ ਨੰਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਚੰਗੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਕੱਲੇ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡ ਵਿਚੋਂ 12ਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 5 ਲੱਖ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਦੋਂਕਿ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਵਰਗੀਆਂ ਵਧੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ 3-4 ਹਜ਼ਾਰ ਸੀਟਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਨਵੇਂ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧ ਕੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰ ਵਿਚ 50 ਤੋਂ 70 ਫੀਸਦੀ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲ ਰੁੱਖ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਸਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੋਂ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਪਰਤੀ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨਾ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਫਰਕ ਹੈ।

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਲ ਰੁਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿੱਦਿਆ ਸੈਂਟਰ ਭੋਪਾਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਥਿਊਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸੁਪਰ ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਜ਼ਡ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਰਸਤਾ ਲੁਭਾਵਣਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਭਰਿਆ ਵੀ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਦਿਆ ਜ਼ਰੀਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਰਥਿਕ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸਣ ਦਾ ਵੀ ਡਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ। ਮਤਲਬ ਖੇਡ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕ-ਦੋ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਅੰਦਰ ਖਲਬਲੀ

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤਕੜੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ 'ਤਹਿਲਕਾ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਹਿਲਕਾ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫੀ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਲਾਚਾਰ ਦਿਸੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਉਪਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਮਾਂਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲੇਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ।

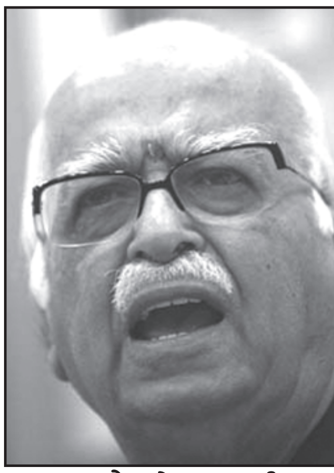

ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਜਦੋਂ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਲਕਰਣੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ "ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਓਧਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਕਰਣੀ ਸਾਧਾਰਨ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੇ ਐਨ ਉਸ ਮੌਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣਾ ਆਧੁਨਿਕ ਅਕਸ ਬਣਾਉਣ ਵਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਲਕਰਣੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਹੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਬੀਬੀ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕੁਲਕਰਣੀ ਨੇ ਤਹਿਲਕਾ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ।

Wanted Owner Operators

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ

√ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਹਰ ਸਟੇਟ ਲਈ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਲੋਡ ਉਪਲਬਧ।
√ ਅਸਲੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਪੇਪਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾ ਦੇਰੀ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ।
√ ਟੀਮ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੀਹ।
√ ਡਿਸਪੈਚ 24 ਘੰਟੇ ਉਪਲਬਧ।

ਵਧੀਆ ਪੈਸੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਯੂਨੀਅਨ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਇੰਕ
PO Box # 797
Union City, CA 94587
Ph:510-324-2700
Fax:510-324-1432

ਸੁੱਖ ਸੰਧੂ ਸੈਲ:510-673-4537
ਹਰਜੋਗ ਪੂਨੀਆ ਸੈਲ:510-714-6039
sukhjinder82@hotmail.com

G.M. Lawrence Insurance Brokerage

License# 0D79587

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਜੀ ਐਮ ਲਾਰੈਂਸ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ?

LIABILITY
GENERAL LIABILITY
PHYSICAL DAMAGE
CARGO
BONDS

*ਕੋਈ ਬਰੋਕਰ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ *ਝਟਪਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ *ਮਾਸਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ

New Ventures Are Welcome

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
Ph: 209-474-2771
Fax: 209-474-0215
7746 Lorraine Ave.#214
Stockton CA-95210

SPECIALIZES IN BOTH LOCAL & LONG HAUL
-Flexible down payments
-Excellent customer service
-Committed to each individual client's needs
-Experienced, knowledgeable & professional staff

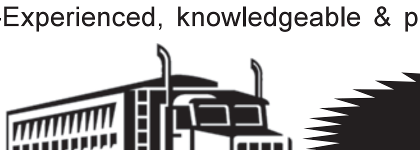

ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਜਰੀ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ !

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ:

License plates
IFTA *Fuel tax return
DOT, ICC-MMC
Single state registration services
*New Mexico & Kentucky permit

Rajinder Singh

ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਮੂਵ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ

Now in Strockton, the Hub of the Trucking Industry

Financing Available For Buying Trucks

Cell: (510) 557-6988
Ph: 209-982-9996,
Fax:209-982-9997
13465 Basalt Ct, Lathrop CA 95330

ਕਾਹਿਰਾ:ਭਾਸ਼ਨ ਦੀ ਧੂੜ 'ਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਹਿਰਾ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਤਣਾਅ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀਗਤ ਬਹਿਸਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਨੀਜੀ ਅਕਸ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਲੜਾਈਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਉਪ ਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਕਾਰਨ ਵਧਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਠੰਡੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੇ ਬਗੈਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਕਈ ਮੁਸਲਿਮ ਪੱਛਮ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪਰ ਤਾਕਤਵਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪਸਰੇ ਇਸ ਤਣਾਅ ਦਾ ਹਿੰਸਕ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਸਬੰਧ ਸਾਡੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਤਾਕਤ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਫਰਤ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜਦੇ ਹਨ, ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਉਗਾਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਮਨ-ਮੁਟਾਵ ਦੇ ਇਸ ਚੱਕਰ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ

ਮੈਂ ਇਥੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤਲਾਸ਼ਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਿਹੜੀ ਪਰਸਪਰ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ। ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਤਣਾਅ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਕਤਵਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸਾਈ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੀਨਿਆਈ ਪਰਿਵਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਦੇ ਕਈ ਸਾਲ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ, ਜਿਥੇ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਅਜਾਨ ਸੁਣਦਾ ਸਾਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕਰੀਬ 70 ਲੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 1200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਸਜਿਦਾਂ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅੰਕਾਰਾ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸਲਾਮ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਪਰ ਹਿੰਸਕ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਲੜਦੇ ਰਹਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਅਲਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਕੁਝ ਲੋਕ 9/11 ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਿਆਸੰਗਤ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਔਰਤਾਂ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਲਕਾਇਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸਾਡੀ ਉਥੇ ਫੌਜੀ ਅੱਡੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਤਕਲੀਫਦੇਹ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਸੌਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਣਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਰੇਕ ਸੈਨਿਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਘਰ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲੇਗੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਹੋ ਜਾਈਏ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਵਚਬਨੱਧ ਹੋਣ। ਹਾਲੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਹੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਸਥਾਪਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 2.8 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਜੰਗ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਇਰਾਕੀ ਲੋਕ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਬੇਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀ ਸਕਣਗੇ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਫ ਕਰ ਚੁੱਕਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਨਾ ਫੌਜੀ ਅੱਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ। ਇਰਾਕ ਸੁਤੰਤਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2012 ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਰਾਕ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਫੌਜੀ ਵਾਪਸ ਸੱਦ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹਨ।

ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਟੁੱਟ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਵੈਸਟ ਬੈਂਕ, ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਛੱਡਣੀ ਪਏਗੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਪਏਗਾ, ਉਥੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਜੀਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਤਿਆਗਣਾ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੌੜ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਆਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਤੇ ਥੋਪੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਮਾਂ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਧੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਈਏ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੱਭਣ ਵਿਚ।

ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਕਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣਾ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਚੁਣਨਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕ ਸੱਚ ਛਿਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਸਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਿਹੜਾ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਾਲਾ ਅਤੇ ਗੋਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਸਾਈ, ਮੁਸਲਿਮ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿਹੜਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧੜਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ ਦੀ ਟਿਪੱਣੀ : 'ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਬੁਸ਼' ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਦੇ ਨਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਰਲਿਆ-ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਤਬਕੇ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ "ਧੌਂਸ ਦੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ" ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

'ਦਿ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਧੌਂਸ ਅਤੇ ਧੱਕੜਪੁਣੇ ਦੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਖਲੋ ਗਏ ਸਨ, ਬਾਅਦ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਮੰਨਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਵੰਗਾਰ ਪਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ।"

ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਜਦੋਂ 11 ਸਤੰਬਰ 2001 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਸ਼ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖਿਝ ਚੜ੍ਹਦੀ ਸੀ ਤੇ ਇਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਕ ਡਰੇ ਹੋਏ ਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਾਰੂ ਮੁਲਕ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਚੋਣ ਥੋਪਣ ਦਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਲੰਘੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਹਿਰਾ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ।" ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਕਾਹਿਰਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਕਾਟ ਮੈਕਲਿਓਡ ਨੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਆਗੂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਕਰੀਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਮੁੱਚੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। 'ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ' ਨੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਬਰਾਕ ਹੁਸੈਨ ਬੁਸ਼' ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕੀ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹੀ ਗੱਲਾਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਪਰੋ ਕੇ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਓਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਇਰਾਕ ਦੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਵਜੋਂ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੁਸ਼ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿੰਗ ਵਲੇਵਿਆਂ ਵਾਲਾ

-ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ

ਲੰਘੀ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਚੈਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ 'ਚ ਇਹ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹੋ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਕਾਹਿਰਾ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਸਾਫ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਉਤਮਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਿਮਿਤ੍ਰੀ ਮੇਦੇਦੇਵ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਸੀ ਅਸਤ ਪਰਿਸੀਮਨ ਸੰਧੀ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਗ 'ਚ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜੀ ਕਰਨਗੇ। ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਖੇਡ 'ਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਓਬਾਮਾ ਬੁਸ਼ ਦੀ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਸਾਰ ਸਬੰਧੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਖੁਦ ਤਾਂ ਵਿਆਪਕ ਤਜ਼ਰਬੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ (ਸੀ.ਟੀ.ਬੀ.ਟੀ.) 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸੀ.ਟੀ.ਬੀ.ਟੀ. ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖ਼ੁਦ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਹਥਿਆਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬਹਾਦਰੀ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਜਦ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਿਜ ਪਾਖੰਡ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਜੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖੀਰੇ ਖਤਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਪਾਸ ਹਨ। ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਧੌਂਸ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਤਾਕਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਚ ਕਟੌਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸਮਝੌਤਾ ਵਾਰਤਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਤੋੜਨ ਵਲ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਾਰਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੇ ਕੇ ਮੁਕਰਨ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦ ਤਕ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਦ ਤਕ ਮਹਾਂਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਇਕ ਪਖੰਡ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਜਦ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਇਹ ਯੁੱਧ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਦ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਦੁਨੀਅਗ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਨਵੇਂ ਮਹਾਂਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਉਹ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਲਿਬਾਸ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਨੀਤੀ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਮੱਝ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਲੋਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਲੰਘੀ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮੱਝ ਦਾ ਕਲੋਨ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਠੀਕ 3 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੱਝ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਕਲੋਨ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੇ ਇਕ ਹਫਤੇ ਅੰਦਰ ਨਮੂਨੇ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਰਮਾ ਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਲੋਨ ਮੱਝ ਦਾ ਜਨਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੇਅਰੀ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (ਐਨ.ਡੀ.ਆਰ.ਆਈ.) ਕਰਨਾਲ ਵਿਚ ਦਿਨ ਦੇ 11 ਵਜੇ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ ਕਰੀਬ 43 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਏ.ਕੇ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀ ਰੱਦੋਬਦਲ ਦੇ ਆਸਾਰ, ਜਮਹੂਰੀਕਰਣ ਏਜੰਡੇ ’ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ‘ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ‘ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਅਹੁਦਾ’ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਆ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ‘ਚ ਤਬਦੀਲੀ ‘ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਅਹੁਦਾ’ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਾਰਦਨ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਗਠਨ ‘ਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਸਦ ਦੇ 9 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮੁੱਕ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਰਾ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਸਪੀਕਰ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ‘ਚ ਵੀ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਮੁਕੁਲ ਵਾਸਨਿਕ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚਵਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵੀ. ਨਾਰਾਇਣਾ ਸਾਮੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਆਜ਼ਾਦ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਉੜੀਸਾ ਜਿਹੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਇੰਚਾਰਜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਸਨਿਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ। ਚਵਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ। ਨਰਾਇਣਾ ਸਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ.ਕੇ. ਐਂਟੋਨੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਹੇ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਤੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਵੀ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸੀ.ਪੀ. ਜੋਸ਼ੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਐਮ. ਵੀਰੱਪਾ ਮੋਇਲੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਅਸਾਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ‘ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ’ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ‘ਚ ਨਾ ਲਏ ਗਏ ਆਸਕਰ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗਿਰਜਾ ਬਿਆਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਚਰਚਾ ‘ਚ ਹੈ।

‘ਕੈਟ’ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਕੈਟ) ਨੇ ਗਲਤ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬੀ.ਕੇ. ਬਾਲੀ ਨੇ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਈ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇ।

ਤੱਥ ਬੇਹੱਦ ਪਵਿੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਲਤ ਹਲਫਨਾਮਾ ਭਰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੋਖਾਦੇਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਜਹਾਜ਼ਰਾਨੀ, ਸੜਕੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖਿਚਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਅਥਾਟਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿਚ ਜੋ ਗੱਲ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

ਰੂਸੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਆਸ਼ਕ ਹੁਣ ਦਾਣੇ-ਦਾਣੇ ਨੂੰ ਮੁਥਾਜ

ਮਾਸਕੋ : ਰੂਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲੱਗਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਦਾਣੇ-ਦਾਣੇ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਸੇ ਦੀਨ-ਹੀਣ ਵਿਅਕਤੀ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰੂਸੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਪੁੱਤਰੀ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਰੂਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸੂਰਿਸਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਰਮਾਨ ਕੁਮਾਰ ਅੱਜ ਰੂਸ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਮਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰੰਗ-ਮੰਚ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਚੰਗਾ ਭਵਿੱਖ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਰੂਸੀ ਲੜਕੀ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ। ਦੋਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਡਾਂਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਮੁੰਬਈ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਵੈਦਿਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਕੈਰੋਲੀਨਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗਰਮ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਰੂਸ ਪਰਤ ਆਈ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਰਮਾਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਰੂਸ ਚਲਾ ਆਇਆ, ਪਰ ਇਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਿਆ।

ਅਰਮਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਜੋ ਵੀ ਪੈਸਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਮਰਨ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਗਈ। ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਹੁਣ ਰੂਸ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਸਾਫ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਦੇ ਟੁੱਟਣ ਕੰਢੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਬਰਾਕ ਤੇ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦਾ ਵਿਆਹ

ਲੰਡਨ : ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਰੌਮਾਂਟਿਕ ਜੋੜੀ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਮਿਸ਼ੇਲ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਟੁੱਟਣ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ‘ਰੇਨੀਗੇਡ’ ਨੇ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੌੜ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਲ 2000 ‘ਚ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖਰਾਬ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਬਰਮਿੰਘਮ ‘ਚ ਜਨਮੇ ਰਿਚਰਡ ਵੈਲਫੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਰੋਮਾਂਸ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਬਰਾਕ ਨਿੱਜਵਾਦ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸੋਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਧਰ ਬਰਾਕ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸ਼ੇਲ ‘ਠੰਢੀ’ ਤੇ ‘ਅਹਿਸਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼’ ਹੈ।”

ਪੁਸਤਕ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਪੌੜੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਡੰਡੇ ‘ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਮਾਲਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਪੁਸਤਕ ਮੁਤਾਬਕ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸਾਸ਼ਾ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਓਬਾਮਾ ਜੋੜੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸੀ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ।”

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2000 ‘ਚ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਕੌਮੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਨ। ‘ਦ ਡੇਲੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ’ ਵਿਚ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਾਕ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 18 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੁਸਤਕ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਬਰਾਕ) ‘ਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਵੱਖਰੇ।

ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੇ ਕਤਲ ਮਗਰੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਫਿਰ ਧੁਖਣ ਲੱਗੀ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ : ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਲੰਘੀ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੋਂ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪਿੰਜੋਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਥਰਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਜੂਮ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਅਤੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਬੇਅਸਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁਸੀਬਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਇਹ ਲੋਕ 30 ਮਈ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਪਥਰਾਅ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦਾ ਇਕ ਵਾਹਨ ਪਥਰਾਅ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਧਰ ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹੁਰੀਅਤ ਵਲੋਂ 'ਸ਼ੋਪੀਆ ਚਲੋ' ਦੇ ਸੱਦੇ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਕਰਫਿਊ ਵਰਗੀ ਰਹੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਠਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਰਿਹਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਧੜੇ ਦੇ ਆਗੂ ਸਈਦ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 'ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਚਲੋ' ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗਿਲਾਨੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕਰੀਬੀ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਧੜੇ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ ਅਤੇ ਜੇ.ਕੇ.ਐਲ.ਐਫ. ਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਸੀਨ ਮਲਿਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਸੀਆ (17) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਨਾਣ ਨੀਲੋਫਰ (22) ਇਕ ਬਾਗ ਵਿਚੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ 30 ਮਈ ਨੂੰ ਨਦੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ 5 ਜੂਨ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੀੜ ਨੇ ਬਡਰਾਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿਜ਼ਾਮ-ਏ-ਮੁਸਤਫਾ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੇ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਇਲਾਕੇ ਰੰਗਰੇਥ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਪੀੜਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਦੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਘਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੰਨਤੋੜ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਰਸੋਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖਿਲਰਿਆ ਸਾਮਾਨ, ਟੁੱਟੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਵਾਹਨ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਮਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੂਮੋ, ਟੈਕਸੀ ਸਟੈਂਡ ਵਿਵਾਦ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚੇ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਮੋ ਟੈਕਸੀ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਚਾਲਕ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੰਦੇ। ਦੂਜੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਇਸ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਜਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹਰਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਲਾਨਾ ਸ਼ੌਕਤ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸ਼ੀਰ ਭੱਟ ਨੇ ਰੰਗਰੇਥ ਜਾ ਕੇ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਡੀ.ਸੀ. ਬਡਗਾਮ, ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਅਫਾਦੁਲ ਮੁਜਤਬਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਰੰਗਰੇਥ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਫਿਰੋਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਫੌਜ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ

ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 2 ਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਣਾਅ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਫੌਜੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੀ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। **- ਸੰਪਾਦਕ**

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਦੋ ਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਤਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ?

- ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੈ। ਦੋ ਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੇਦਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਫ-ਸਵਾਫ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜੁਆਬ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰਿਆ। ਸਾਰੀ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਛੁਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਫੌਜ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡੇ ਵਿਖਾਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਝੜਪਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਡਾ ਅੰਦੋਲਨ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ?

- ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਸ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਡੂੰਘੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਛੁਪਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਬਕ ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੋਗੇ?

- ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਡੂੰਘੇ ਸ਼ੰਕੇ ਹਨ, ਲੋਕ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੱਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪਰਦੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੱਤ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਲੋਂ 'ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਚਲੋ' ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੱਦਾ ਇਸੇ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਲੋਂ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹਜ਼ਰਤ ਬੱਲ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਹਨ

ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ

ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ?

- ਮੈਂ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੌਤਾਂ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਸ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਫਿਕਰੇ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਧੁਮਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੈਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਹੋ ਆਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ 'ਨੋ ਕਮੈਂਟ'। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਾਂਗਾ।

ਕੀ ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ?

- ਮੈਂ ਇਸ ਸਟੇਜ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਸਿਰਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਪੱਖੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦੂਤ ਭੇਜਿਆ ਹੈ?

- ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੈਫ-ਉਦ-ਦੀਨ ਸੋਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ?

- ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੋਰਡਾਂ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਨ?

- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰ ਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਸ਼ੋਪੀਆਂ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹੋ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਯਾਤਰਾ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

- ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫੇਰੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਬਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਫੇਰੀ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ?

ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕੇਗਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਐਰਿਕ ਐਚ. 'ਹੋਲਡਰ' ਨੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਫਰਵਰੀ 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਮੀਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁਲਵਾਉਣ ਨੂੰ ਕਠਿਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁਲਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਮੁਕਾਸੀ ਦੇ ਫਰਵਰੀ 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਜਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਮੀਗਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਘੀ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ 'ਹੋਲਡਰ' ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਜਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏਗਾ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਲੱਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਸ ਖੁਲਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਅਰਜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਘਟੀਆ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਘਟੀਆ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਦਾ ਖਮਿਆਜਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਯਕੀਨਨ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲਾਇਕ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਸਜਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨੇ ਇਮੀਗਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਮੁੜ ਤੋਂ ਜਾਇਜਾ ਕਰਵਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ ਨਾਲ ਫੋਨ 510-796-9000 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦਫਨਾਇਆ ਜਾਵੇ

ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ: ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ ਸਿੱਖ ਆਰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਰੀਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 17 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣੇ ਇਸ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਫਨਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਰੀਆ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਮੁਹੰਮਦ ਖ਼ਾਲਿਦ ਸ਼ਾਈ ਨੇ ਲੰਘੀ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਦੇਖੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੇਲਾਂਗਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਕੌਂਸਲ (ਮਾਇਸ) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਇਸ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਮਾਇਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਨਾਂਗ 'ਚ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਬਦਲ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜੇਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮੋਹਨ ਅਬਦੁੱਲਾ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਇਸਲਾਮ ਨਹੀਂ ਕਬੂਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਵਾਜ ਨਿਭਾਏ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਸਿੱਖ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮਾਇਸ ਮੁਸਲਿਮ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨਾਲ। ਇਸ 'ਤੇ ਮਾਇਸ ਨੇ ਸ਼ਰੀਆ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਲੈ ਗਏ ਹਨ।

ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੁਰ ਕੁਰੇ

ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ
ਫੋਨ: 925-752-8025

ਜ਼ਮਾਨਾ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਪਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲਨਾ ਔਖਾ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੈ। ਆਟਾ ਬਿਗੜ ਕੇ ਡਬਲਰੋਟੀ ਬਣਦੀ ਐ ਤੇ ਦੁੱਧ ਬਿਗੜ ਕੇ ਪਨੀਰ ਬਣਦੈ ਤੇ ਬੰਦਾ ਕਈ ਵਾਰ...ਉਹ ਬਣਦੈ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਐ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਈ ਨ੍ਹੀਂ। ਬੇਈਮਾਨ ਉਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਐ, ਨਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ। ਨੀਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਠੇ ਲੋਕ ਉਚੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਵਲ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਰਤ ਘੱਟ ਹੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੰਧਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕਾਰਨ ਪਛਾਵੇਂ ਟੇਡੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਠੱਗ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋਣਾ ਕਦੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਰਨਾ ਨਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ 'ਮੂੰਗ ਟੇਕ ਮੰਤਰੀ ਬਣਦੀਆਂ ਨਾ ਲਾਲੂ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਰਾਬੜੀ ਦੇਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ। ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲਾਲੂ ਦੇ ਨੌਂ-ਗਿਆਰਾਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਤਾਂ ਕੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨੀ ਮਾਰਦਾ। ਪਹਾੜ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਜੇ ਭਾਬੀ ਕੱਬੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਨਨਾਣ ਉਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦੀ ਚੱਟਦੀ ਆ ਤਾਂ ਮੋਮ ਹੋਈ ਭਾਬੀ ਹੀ ਆਖਦੀ ਐ 'ਨੀ ਉੱਠ ਵੇਖ ਨਨਾਣੇ ਕੌਣ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆਇਆ...? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਕਦਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ 'ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖਿਐ...' ਸੋਚਦੇ ਨੇ ਧੰਨ ਨੇ, ਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਕਿੱਕਰ ਤੋਂ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਂ ਵਾਲੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੀ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਐ...'

ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਦਾਚਿਤ ਉਸਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਦਾ ਪਾਤਰ ਉਂਜ ਹੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋ ਕੇ ਹਟੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਮੈਂਬਰ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਯਾਨਿ ਕਿ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਨ। ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਬਵੀਂ ਜੀਭੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁਗ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਈ ਅੰਡਰ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪੰਚ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਘਰ 'ਚ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਤਾਂ ਇਕ ਹੈ ਪਰ ਰੋਟੀਆਂ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੇਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਰਾ, ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਪਿਉ ਪੁੱਤਰ ਦੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਇਕੋ ਚੁਬਾਰੇ 'ਤੇ ਸਰਪੰਚੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਝੰਡੇ ਲੱਗੇ ਵੀ ਦਿਖਦੇ ਹਨ। ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਬਣੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹੋ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ? ਇਸੇ ਲਈ ਕਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਸੀਮਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡ ਇਸ ਕਰਕੇ ਫਾਡੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਹੇਠ ਕਈ ਮਹਿਕਮੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹ ਮਹਿਕਮੇ ਕਿਸ ਕਦਰ ਹਾਸੋ-ਹੀਣਾ ਬਣੇ, ਇਸੇ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਲੈ ਚਲਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਹੈ ਤੇ ਤਾਂ ਪੱਤੀਆਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆਂ-ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ, ਪਰ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਹੇਠ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਸਲ ਧਾਂਫਲ 'ਚ ਉਲਝ ਗਿਆ। ਸੰਤੂ ਅਮਲੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਕੋਰੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਭਾਰੀ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁਖੀ ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਰਪੰਚਣੀ ਬਣ ਗਈ। ਸੰਤੂ ਵਿਚਾਰਾ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕੁੱਟ ਖਾਂਦਾ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਦਾ ਇਕੋ ਜੁਆਕ ਕਮਲਾ-ਬਾਜਾ ਸੀ। ਵਿਚਾਰੀ ਤੋਂ ਚਾਅ ਨਾ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁਖੀ ਬਣ ਗਈ ਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸੰਤੂ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਆ। ਤੇਰੇ ਅੰਡਰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮਹਿਕਮੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਨੇ।

...ਤੇ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਦੀ ਧੌਣ ਤਾਂ ਹੋਰ ਮਾਹਾਂ ਦੇ ਆਟੇ ਵਾਂਗ ਆਕੜ ਗਈ। ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਤੂ ਦੇ ਬੇਲੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਚੱਲ ਆਹ ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦਾ ਮਹਿਕਮੇ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿੱਧੇ ਅੰਡਰ ਕਰਤੇ ਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਤਾਂ ਕਰੀਏ। ਤੇ ਵਿਚਾਰਾ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਖੀਵਾ ਹੋਇਆ ਫਿਰੇ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਆਲੀ ਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤੇ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ ਨੇ ਟੁੱਟੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਬਿਠਾਈ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਧੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ।

ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮੇਜ 'ਤੇ ਪਏ ਰਜਿਸਟਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ ਵਲ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਵੇ ਹੈਡਮਾਸਟਰਾ ਇਹ ਏਨੇ ਨਾਂ, ਸਕੂਲ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਮਾਸਟਰ-ਮਾਸਟਰਨੀਆਂ, ਬਾਕੀ ਵੜਦੇ ਨੀ ਸਕੂਲ?'

'ਸਰਪੰਚਣੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਇਹ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਨੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਆ।' ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੋਲਿਆ।

'ਚੱਲ ਉਹ ਵੀ ਕੱਢ ਵੇਖ ਲੈਨੇ ਆ। ਨਾਲੇ ਸੁਣ ਜੁਆਕ ਬੱਕਰੀਆਂ-ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਇਜੜ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ। ਨਾਲੇ ਤੂੰ ਵੀ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਆਇਆ-ਜਾਇਆ ਕਰ। ਨਾਲੇ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ ਆ ਗਿਆ।'

'ਨਾਲੇ ਜੁਆਕ ਆਂਹਦੇ ਸੀ ਮਾਸਟਰਨੀ ਚੰਨਣ ਕੌਰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਨੀ ਆਉਂਦੀ ਸਕੂਲੇ।' ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਆਰ ਲਾ'ਤੀ।

'ਕਿਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਆ ਉਹ ਹੈਡਮਾਸਟਰਾ?'

'ਉਹ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਆ ਯਾਨਿ ਕਿ ਮੈਟਰਨਟੀ ਲੀਵ।'

'ਨਾ ਬਿਮਾਰ ਨਾ ਠਮਾਰ। ਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ। ਇਹ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਛੁੱਟੀ ਕਿਹੜੀ ਹੋਈ?'

'ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬੱਚਾ ਜੰਮਣ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਦੀ ਆ।'

'ਨਾ ਗੱਲ ਸੁਣ ਹੈਡਮਾਸਟਰਾ।'

'ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਹਿ' ਲੰਬੜਦਾਰ ਨੇ ਟੋਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

'ਕੁਝ ਹੋਵੇ, ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ। ਨਾ ਹੈਡਮਾਸਟਰਾ ਮੈਂ ਨਿਆਣੇ ਨੀ ਜੰਮੇ। ਪੂਰੇ ਨੌਂ। ਸੰਤੂ ਆਂਹਦਾ ਸੀ ਬੀਕਾਨੇਰ ਮੁਰੱਬਾ ਲੈਣਾ। ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਬਚਿਆ ਇਕੋ ਹੈ, ਸਿੱਧਾ-ਸਾਦਾ ਚਰਨਾ। ਚੱਲ ਐਂ ਦੱਸ ਛਿਲਾ ਤਾਂ ਸਵਾ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਹੁੰਦੈ। ਮੈਂ ਤੀਵੀਂ ਮਾੜੀ ਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਏਨੇ ਕੁ ਟੈਮ 'ਚ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਕਾਹਦੇ?'

'ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੂਲ ਆ।'

'ਰੂਲ ਹੁਣ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਐ। ਇਹ ਛੇਆਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਹਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਮਿਲਣੀ ਐ?'

'ਬਿਲਕੁਲ।'

'ਹਾਏ ਮੈਂ ਮਰ ਗਈ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਪਤਾਸੇ। ਨਾਲੇ ਪੁੰਨ ਨਾਲੇ ਫਲੀਆਂ। ਨਾਲ ਗੁੜ ਗੁੜ ਨਾਲੇ ਗੈਂ ਗੈਂ, ਨਾਲੇ ਵਿਹਲੀ ਨਾਲੇ ਪੈਸੇ। ਲਾ 'ਤਾ ਧਨ ਨੂੰ ਖੋਰਾ, ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਖਜ਼ਾਨਾ। ਐਂ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲੂ ਪੰਜਾਬ। ਹੈਡਮਾਸਟਰਾ ਚੰਨਣ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਸਵੇਰੇ ਸਕੂਲੇ ਆਵੇ। ਇਹ ਹੁਣ ਨਿਆਣੇ ਜੰਮਣ-ਜੁੰਮਣ ਆਲੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਰਤੀਆਂ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਨੇ ਬੰਦ।'

...ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ 'ਤੇ 'ਗੂਠਾ ਲਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ ਦੇ ਬੰਬੂ ਕਾਟ 'ਤੇ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਅਗਲੇ ਮਹਕਿਮੇ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਪੱਤੀ 'ਤੇ ਦਿਸ ਪਈ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ।

'ਲੰਬੜਦਾਰਾ ਰੋਕੀਂ ਕੇਰਾਂ। ਆਹ ਸਲੋਤਰ ਖਾਨਾ ਕੀ?

'ਆਹੋ।'

'ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਡਰ ਈ ਐ।'

'ਆਹੋ।'

'ਪਾਦੇ ਗੇਅਰ ਇਧਰ ਨੂੰ।'

...ਤੇ ਮੂਹਰੇ ਲੰਗੇ ਡੰਗ ਵਤਨ ਵਾਲਾ ਮਿਲ ਪਿਆ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ।

'ਸਾ...ਸਰੀ ਕਾਲ 'ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਈ ਪੈ ਗਈ ਅਤੁਰ ਕੌਰ।' ਨਾ ਗੱਲ ਸੁਣ ਸਲੋਤਰੀਆ! ਤੈਂ ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੀ ਖਰੂਦ ਪਾਇਆ ਹੋਇਐ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਕੱਢ ਦਊਂ ਵੱਟ। ਜਿਹੜੇ ਵੜੇਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਭੇਜਦੀ ਆ ਉਹ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦੇ ਆ?'

'ਮੈਂ ਖਾ ਲੈਨੈ!' ਵਿਅੰਗਮਈ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਡਾਕਟਰ ਬੋਲਿਆ।

'ਤੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਾਨ੍ਹ ਐਂ ਜਿਹੜਾ ਵੜੇਵੇਂ ਖਾ ਲੈਨੈਂ? ਤੂੰ ਆ ਗਿਐਂ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ। ਤੱਕਲੇ 'ਚ ਵਲ੍ਹ ਰਹਿ ਜੂ, ਤੇਰੇ 'ਚ ਨੀ ਛੱਡਦੀ? ਤੂੰ ਐਂ ਦੱਸ ਕੱਟੀਆਂ ਆਲੇ ਟੀਕੇ ਤੂੰ ਬਾਹਰ ਵੇਚ ਆਉਨੈਂ, ਤੇ ਕੱਟਿਆਂ ਆਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈ ਜਾਨੈਂ। ਬੰਦਾ ਬਣਨਾ ਕਿ ਨਹੀਂ?'

'ਸਰਪੰਚਣੀਏ ਇਹ ਟੀਕੇ 'ਤੇ ਨੀ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਕੱਟਾ ਹੋਊ ਕਿ ਕੱਟੀ?'

'ਇਹ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਐ। ਕਹਿ ਕੇ ਲਿਖਾ ਦਊਂ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ।'

'ਤੇਰੀ ਮੱਝ ਦੇ ਸਿੰਗ 'ਚ ਕੀੜੇ ਹਟ ਗੇ?'

'ਬੰਦੇ ਦਾ ਬੀਅ ਬਣ ਕੇ ਲੀਹ 'ਤੇ ਆ ਜਾ। ਗਊਆਂ-ਮੱਝਾਂ ਦਾ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਨੀ ਸੂਆ ਚਲਦਾ? ਸਭ ਤੇਰੀ ਕਾਰਸਤਾਨੀ ਆਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਪੰਚਣੀ। ਮੇਰੀ ਹੁਣ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਚਲਦੀ ਆ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। ਜੇ ਚਾਹਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਸੰਸੈਂਡ (ਸਸਪੈਂਡ) ਕਰਾ ਦਊਂ।'

'ਖਿਆਲ ਰੱਖਾਂਗੇ ਹੁਣ ਸਰਪੰਚਣੀਏ।'

'ਚੱਲ ਵੇ ਲੰਬੜਦਾਰਾ। ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਕੀਹਦੀ ਵਾਰੀ ਐ?'

'ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਤਾਂ ਚੈਕ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਹ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਆ ਗਿਆ।'

'ਰੋਕ ਕੱਢਦੀ ਆਂ ਇਹਦੇ ਵੀ ਵੱਟ। ਖੇਹ ਪੈਣਾ ਜੈਲਾ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਈ ਨੀ ਦਿੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੱਜਦੀ।'

...ਤੇ ਪੈ ਗਈ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਖੁਰ ਚੁੱਕ ਕੇ।

'ਡਾਕਦਾਰਾ ਹਜਿਸਟਰ (ਰਜਿਸਟਰ) ਕੱਢ ਤੇ ਦਿਖਾ ਦੁਆਈਆਂ ਮੈਨੂੰ। ਅੱਧਾ ਪਿੰਡ ਮੱਛਰ ਦਾ ਡੰਗਿਆ ਮਲੇਰੀਏ 'ਚ ਫਸਿਆ ਪਿਐ ਤੇ ਤੂੰ ਨੀ ਦੇਂਦਾ ਦੁਆਈ। ਕਰਦੀ ਆਂ ਤੇਰੀ ਉੱਪਰ ਸਿੱਧੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ, ਭੇਜਦੀ ਆਂ ਤੈਨੂੰ ਰਿਹਾਣੇ (ਹਰਿਆਣੇ)।'

'ਅਤੁਰ ਕੁਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਹੁਣ ਇਥੇ ਰਹਿਣੇ ਆਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਹੋਰ ਆ।'

'ਚੱਲ ਇਹਦੀ ਫੂਕ ਤਾਂ ਕੱਢਣ ਦੇ! ਦੁਆਈਆਂ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਐ ਦੱਸੀਂ?'

'ਬਥੇਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪਰ ਭੇਜਦੇ ਈ ਨ੍ਹੀਂ?'

'ਅਹੁ ਦੇਖ ਤੇਰੀ' ਲਮਾਰੀ (ਅਲਮਾਰੀ) ਭਰੀ ਪਈ ਐ।'

'ਇਹ ਤਾਂ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਨੇ।'

'ਇਹੀ ਇਕ ਦੇ ਦਿਆ ਕਰ। ਲੋਕ ਇਹ ਤਾਂ ਨੀ ਕਹਿਣਗੇ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਨ੍ਹੀਂ। ਮੇਰਾ ਵੀ ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਸਿਰ ਦੁਖਦੈ, ਦੇ ਕੋਈ ਗੋਲੀ।'

'ਤੂੰ ਵੀ ਫਿਰ ਇਕ ਪੱਟੀ ਲੈ ਜਾ!'

'ਮਸਕੂਲੇ ਕਰਦੈਂ ਡਾਕਟਰਾ। ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਦਾੜ੍ਹਾਂ ਨੀ ਹੁੰਡ ਐਂ, ਜਿੰਦਣ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਫੇਰ ਸਿਟੂੰ।'

'ਸਰਪੰਚਣੀਏ ਨੇਰ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਐ। ਮੈਂ ਸਵੇਰ ਦਾ ਦਸਾਂ ਦਾ ਕੱਪ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਖਰੀਦੀ ਫਿਰਦੈਂ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਲੈਣ ਦੇ ਕੰਡੇ 'ਚ।'

'ਖਲੋ ਜਾ, ਖਲੋ ਜਾ ਲੰਬੜਦਾਰਾ। ਆਹ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਈ ਨੀ। ਲਾਲ ਵਰਦੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਠੇਰੇ।'

'ਕੀ?'

'ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ।'

'ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਲੈਨੀਆਂ ਸਾਰ। ਮੇਰਾ ਸੰਤੂ ਪੁਲਸ ਦੀ ਕੁੱਟ ਨੇ ਖਾ ਲਿਆ।'

'ਬੜਾ ਕੱਬਾ ਐ ਥਾਣੇਦਾਰ।'

'ਕੱਬੇ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੱਢ ਦਊਂ ਕੁੱਬ। ਚੱਲ ਤਾਂ ਸਹੀ।'

(ਹੌਲਦਾਰ ਤੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦਾ ਖੁਸਰ-ਮੁਸਰ)

'ਮੁਨਸ਼ੀ ਆ ਬੁੱਢ-ਬਲੇਡ ਜਿਹੀ ਕੌਣ ਤੁਰੀ ਆਉਂਦੀ ਐ?'

'ਪਛਾਣੀ ਨੀ ਜਾਂਦੀ। ਪਿੰਡ ਕਿਹੜਾ ਛੋਟਾ।'

'ਨਾਲ ਕੌਣ ਆਂ?'

'ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਲਾ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਭੰਨਿਆ ਦੱਲਾ ਲੰਬੜਦਾਰ ਆ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ।'

'ਰੰਨ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਟਿਕਾਈ ਫਿਰਦੈ? ਇਹ ਬੁੜ੍ਹੀਏ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕਿਐ?'

'ਮੂੰਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਬੋਲੀਂ ਥਾਣੇਦਾਰਾ। ਮੈਂ ਸਰਪੰਚਣੀ ਆਂ ਪਿੰਡ ਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਮੂੰਹ ਚੱਕੀਂ ਦੱਸਦੈਂ। ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਪੂਛਾਂ ਨਾ ਚੁਕਾਈਆਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੌਣ ਆਖੂ ਅਤੁਰ ਕੌਰ?'

'ਇਹ ਚੌਂਕੀ ਆ ਬੀਬੀ। ਮੂੰਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ।'

'ਤੇਰਾ ਤੌਤੇ ਜਿੱਡਾ ਸਿਰ ਤੇ ਲਾਲੇ ਪਸ਼ੌਰੀ ਜਿੱਡਾ ਢਿੱਡ। ਇਹ ਵੇਖੀਂ ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤੀ ਵਾਂਗੂ ਸੁੱਕੀ ਰੋਟੀ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਆਖੀਂ।'

'ਬੀਬੀ ਹਵਾਲਾਤ ਦੇਖੀ ਕਦੇ?'

'ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਪੰਚਣੀ ਆਂ। ਥੋਡਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ ਐ।'

(ਹਸਦਿਆਂ) 'ਸਰਪੰਚਣੀਏ ਤੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਇਹੀ ਨੀ ਪਤੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਡਰ ਨ੍ਹੀਂ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਐ!'

ਇਹ ਡੱਬ-ਖੜੱਬੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਦੇ ਸਾਫੇ ਨਾਲ ਨੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਐ?' (ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਕੰਨ ਭਰੇ।)

'ਉਏ ਲੰਬੜਦਾਰਾ ਕੀ ਐ ਤੇਰੇ ਸਾਫੇ ਲੜ?'

'ਜਨਾਬ ਦਸਾਂ ਦਾ ਕੱਪ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਲਿਆ ਸੀ।'

'ਸਾਹਿਬ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿਓ ਬੋਤਾ ਰੇਲ 'ਤੇ। ਸਾਲਾ ਸਰਪੰਚਣੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ...ਬਣਿਆ ਫਿਰਦੈ।' (ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਲਾਈ ਅੱਗ)

'ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੱਟ ਓ ਪਰਚਾ। ਵੇਖਦੇ ਆਂ ਕਿਹੜੀ ਸਰਪੰਚਣੀ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰ।'

ਤੇ ਚੌਂਕੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਾਅ ਪੂਰੇ ਕਰਦੀ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਛੇਆਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਈ ਤੇ ਨਾ ਬਾਂਸ ਰਿਹਾ ਨਾ ਬੰਸਰੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰੀ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸਰਪੰਚੀ ਤੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਧਰਮ ਸਿਹੁੰ ਦੀ ਲੰਬੜਦਾਰੀ ਮਾੜੀ ਟਿਊਬ ਵਾਂਗ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਰੱਖਤੀ।

ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਾਲ ਨਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦੈ ਨਾ ਢਿੱਡ ਭਰਦੈ। ਭੰਡ ਦੇ ਹੱਥ ਵਾਜਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਸੰਤ ਤੇ ਭੈਰਵੀ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਵੇ, ਤੇ ਬੁੱਢੀ ਹੋਈ ਅਤੁਰ ਕੌਰ ਹੁਣ ਕਚਹਿਰੀਆਂ 'ਚ ਘੁੰਮਦੀ ਐ।

***

ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ

ਮੇਰੀਆਂ ਝੁਕੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਤੋਂ
ਮੇਰੇ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਣ ਦਾ
ਅਨੁਮਾਨ ਲਾ ਲਿਆ ਕਰੋ
ਐਵੇਂ ਨਾ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ
ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲਿਆ ਕਰੋ
ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਿਤਾ ਹਿਰਨਾਂ ਦੀਆਂ
ਚੁੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਭਰਦੀ
ਤੁਹਾਡੀ ਨਜ਼ਮ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ
ਤੁਹਾਡੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ
ਹੁਸਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ
ਤੁਹਾਡੀ ਗਜ਼ਲ
ਇਸ਼ਕੇ ਇਬਾਦਤ ਨਹੀਂ
ਤੁਹਾਡੀ ਕਹਾਣੀ 'ਚ
ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਫੁੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੜਦਾ
ਤੁਹਾਡੇ ਲੇਖਾਂ 'ਚ
ਅਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਖੂਹ ਨਹੀਂ ਗਿੜਦਾ
ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਵਲ
ਨੰਗੇਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਜਦਾ ਨਹੀਂ
ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਟਕ
ਹਵਸ ਤੋਂ ਭੱਜਦਾ ਨਹੀਂ
ਮੈਂ ਇਹ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਲਈ
ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਧੌਣ ਸੁੱਟੀ ਆ ਖਲੋਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇ
ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਾਹਿਤ
ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਅਚਨਚੇਤ
ਮੇਰੇ ਗਲੇ 'ਚ ਅਟਕੀ
ਚੀਖ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਮੇਰੀ ਅੰਤਰ-ਆਤਮਾ
ਇਕ ਪੁਕਾਰ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਕਲਮ ਲਈ;
ਜੋ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ
ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ
ਮੇਰੇ ਭਾਰੂ ਸੰਕਟ ਦਾ
ਹੱਲ ਕਰੇ
ਵਾਰਸ ਦੀ ਵਾਰਸ ਬਣੇ
ਟੁੱਟੇ ਦਿਲਾਂ ਲਈ
ਢਾਰਸ ਬਣੇ
ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਾ
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ
ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ
ਤੇ
ਮੈਂ ਮੁੜ ਬਣ ਜਾਵਾਂ
ਮਾਣ ਮੱਤਾ ਸਾਹਿਤ।

-ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ
ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਲਈ ਸਰਬਉੱਤਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਗ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਮਾਤਰ ਸਨ। 1912 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ 1947 ਤੱਕ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਰਬਾਬੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਫੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਇੰਝ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਬੜਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਰਾਗੀ ਸੰਗੀਤਕ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਕਾਲੀ ਰਾਗੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਤਾਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਫੱਕਰ, ਭਾਈ ਸੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਫੱਕਰ, ਭਾਈ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਗੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਛੱਕਿਆ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਨ- ਭਾਈ ਨਸੀਰਾ, ਭਾਈ ਸੁਦਰਸ਼ਨ, ਭਾਈ ਰਸ਼ੀਦਾ। ਖਾਸ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਗੀ ਸੱਦੇ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀ ਸਨ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ

"ਸੋ ਕਿਉਂ ਵਿਸਰੇ ਮੇਰੀ ਮਾਏ" ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕ, ਸਧੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਧੀ ਸੰਵਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੰਨ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ 1952 ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਜਲੰਧਰ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਬਦ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਰੇਡੀਓ ਅਨਾਉਂਸਰ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸ਼ਾਇਸਤਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਤੁਸੀਂ ਹੁਣੇ ਉੱਘੇ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗਾਇਆ ਸ਼ਬਦ ਸਰਵਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ।" ਮੇਰੇ

ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ

ਪਿਤਾ ਸ. ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਨਾਈ ਗਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿੱਠੀ, ਜਾਦੂਮਈ, ਲਚਕੀਲੀ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਬਸਤਾ ਹੋਏ ਸਨ। ਸ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ, ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਉਸ ਪਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਈ ਸੁਮੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ 1952 ਦੀ ਉਸ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਜਲੰਧਰ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੇ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਾਰ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਜਲੰਧਰ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਭਾਈ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰਥਲਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ 15 ਦਿਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲਾਈਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀਤਕ ਸਾਜ਼ ਕਾਫੀ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤਾਨਪੂਰਾ ਸਾਜ਼ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਫਗਵਾੜਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਸਾਥ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਾਨਪੂਰਾ ਚੁਣਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਦੂਜੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਜ਼ ਲਿਆਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਸਟਾਫ ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇਂ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵਾਇਲਨ ਵਾਦਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਲਈ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਤਸੁਕ ਰਹਿੰਦਾ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੈਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਸ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸਟੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੇ ਤਾਂ ਸ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਲਈ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਉਮਰ ਭਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਰਹੇ। ਜਨਵਰੀ 1972 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਤਾਂ ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਕਾਫੀ ਉਦਾਸ ਰਹੇ। ਸ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਵਾਰਿਸ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ, ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਲਾਇਲਪੁਰ ਅਤੇ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਸ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਫੈਸਲਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਸ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਰਿਆਜ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1900 ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁਲਤਾਨ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ, ਨਿਸਬਤਨ ਰੁਲ਼ੇ-ਖੁਲ਼ੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ 'ਮੁੱਲਾ ਹਮਜ਼ਾ' ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਜ਼ਿਲਾ ਅਮੀਰ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜ਼ਿਲਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਥੇ ਸਿੱਖ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਿਰਫ 10 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਸਨ, ਪਰ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕਾਫੀ ਤਕੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਘੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ-ਭਾਈ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ। ਉਹ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਤ ਪਿਤਾ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁੱਢਲੀ ਉਮਰ, ਲਗਭਗ 6 ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਰਹਿਰਾਸ ਕੰਠ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਬਦ ਯਾਦ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਰਾਗਾਂ" ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਮ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਲਈ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ ਇਕ ਉਮਰ ਭਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇਕ ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਤਾਨਪੂਰਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਈ ਕਈ ਰਾਗਾਂ ਅਤੇ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਕੀਤੇ। ਕੁਝ ਰਾਗ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਠਾਠ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ ਗਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਹਨ। ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ।

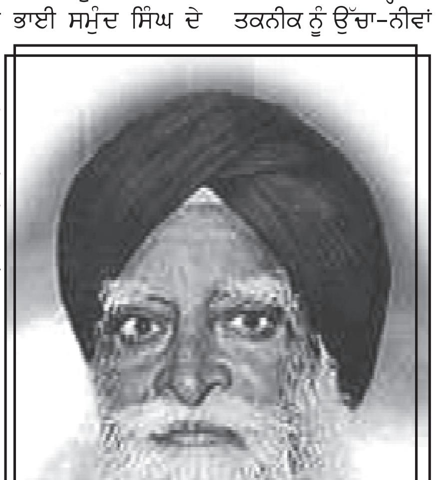

ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਈ ਚੌਂਕੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹੰਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਿਫਤਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਉਹ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਬਣਤਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ ਸਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੇ ਚੰਗੇ ਰਾਗੀ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਮਹੰਤ ਨੇ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਵਿਚ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵੇਖੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ। ਧਰੂਪਦ ਢੰਗ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਮੇਂ ਕਾਫੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ, ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 400 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸਿਖਰ ਛੂਹੀ। ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ "ਖਿਆਲ ਸ਼ੈਲੀ" ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮੇਂ ਉਦੈ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਪਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਖ਼ਰ ਛੂਹੀ। ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿਆਲ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਧਰੂਪਦ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਦਕਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗਾਇਨ ਹਨ। 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਬਹੁਤੇ ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਗੀਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਉੱਚਾ-ਨੀਵਾਂ ਕਰਨ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਪਰ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਉੱਪਰ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਛੋਟੇ ਅਲਾਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਮੱਧ ਲੈਅ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੋ ਝਟਕੇ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਸ਼ਬਦ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਉਹ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧਰੁੱਤ ਲੈਅ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਹੋ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ "ਛੋਟਾ ਰਾਗ ਸ਼ੈਲੀ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਖਿਆਲ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਤਾਲ ਨਾਲ ਗਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਲਝ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਪੇਸ਼ਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ "ਤਾਨਪਲਟਾ" ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਹੁਨਰ ਦੀ ਵਾਧੂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਲਈ ਸਰਬਉੱਤਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਗ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਮਾਤਰ ਸਨ। 1912 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ 1947 ਤੱਕ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਰਬਾਬੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਫੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਇੰਝ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਬੜਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਰਾਗੀ ਸੰਗੀਤਕ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਕਾਲੀ ਰਾਗੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਤਾਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਫੱਕਰ, ਭਾਈ ਸੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਫੱਕਰ, ਭਾਈ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਗੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਛੱਕਿਆ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਨ, ਭਾਈ ਨਸੀਰਾ, ਭਾਈ ਸੁਦਰਸ਼ਨ, ਭਾਈ ਰਸ਼ੀਦਾ। ਖਾਸ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਗੀ ਸੱਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਚੰਨਣ, ਭਾਈ ਮਹਿਰਾ, ਭਾਈ ਫੈਜ਼, ਭਾਈ ਲਾਲ, ਭਾਈ ਚਾਂਦ, ਭਾਈ ਤਾਬਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਮਹੰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1925 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੀ। ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਫੀ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਲਾਇਲਪੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ, ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀ ਅਮੀਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਲਾਇਲਪੁਰ, ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ, ਟੋਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ, ਸਮੁੰਦਰੀ, ਓਕਾੜਾ, ਜੜ੍ਹਾਂਵਾਲਾ, ਮੰਡੀ ਬੂਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਗੋਜਰਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ, ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸਿੰਧ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਧੁਨ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਿੱਖ ਵਸਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ। ਉਹ ਜਿਥੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਬਖਸ਼ੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸੁਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਚੌਂਕੀ ਸੀ 'ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ'। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਇਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। 1935 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਚੌਂਕੀ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਬੇਹੱਦ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਭਾਵ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ। ਉਹ "ਅਸਰਾਜੇ ਟੁੰਡੇ ਦੀ ਧੁਨੀ" ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਮਾਹਿਰ ਸਨ। ਮੈਂ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਤਾਨ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਸੁਣੀ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ "ਅਸਰਾਜੇ ਟੁੰਡੇ ਦੀ ਧੁਨੀ" ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਤਿੰਨੋਂ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਗਤੀ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਗਾਇਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਅਸਰਾਜੇ ਟੁੰਡੇ ਦੀ ਧੁਨੀ" ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਸਨ। ਉਹ ਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਬੰਦ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਾਹੌਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੀ, ਉਥੇ 1937 ਵਿਚ ਆਰਟ ਸਟੂਡੀਓ ਕੰਪਲੈਕਸ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਨਾਅਤ ਅਤੇ ਕਵਾਲੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਸਿੱਖ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਜਨ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟ ਸਟੂਡੀਓ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭਾਈ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਟਾਫ ਆਰਟਿਸਟ ਬਣ ਗਏ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

ਇਹ ਕੇਹਾ ਤੇਰਾ ਸੁਰਗ ਵੇ ਢੋਲਾ, ਵਗਣ ਪੌਣਾਂ ਤੱਤੀਆਂ

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਅੱਜ ਦੇ 'ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ' ਕਾਲਮ 'ਚ ਮੈਂ ਜਿਸ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਸ਼ੈਰੀ ਸੰਧੂ। ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨਮੀਤ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਦੀ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. ਕੀਤੀ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਕ ਕਾਲਜ 'ਚੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੀ-ਜਵਾਈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ-ਨੂੰਹ ਨਿਊਯਾਰਕ ਲਾਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕੱਟਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

"ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼" 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਰਮਣੀਕ ਅਤੇ ਹਰਮੀਤ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਕੇ ਚੰਗੇ ਜਾਣੂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਜਿਨਾ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਇਹ ਫੋਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਹੱਥਲਾ ਲੇਖ ਮੈਂ ਸ਼ੈਰੀ ਅਤੇ ਮਨਮੀਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਅਤੇ ਸ਼ੈਰੀ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਵੀ। ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਲਾਸ ਫੈਲੋ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਪਰ ਕਾਲਜ ਫੈਲੋ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਆਰਟਸ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਨੌਨ ਮੈਡੀਕਲ। ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਉਹ ਡਕਸ਼ਈ ਪੜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਉਸਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ 'ਤੇ ਸਾਫ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਬੇਝਿਜਕ ਬੋਲ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਬੋਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗਾਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜਾਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਆ ਕੇ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਲੋਕ ਬਟਨ ਨੂੰ 'ਗਦਾਮ' ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਜਮ੍ਹਾਂ ਈ ਠੀਕ ਐ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਕਲਾਸ ਨੋਟਸ ਵੀ ਨੇਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਲਿਖਦੇ, ਉਦੋਂ ਸ਼ੈਰੀ ਨੇਮ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਢੰਗ ਬੜਾ ਬੇਤਰਤੀਬਾ ਅਤੇ ਕੁਚੱਜਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਡਾਇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਲਾਅਨ 'ਚ ਸਪੁਰਦ-ਏ-ਰਾਖ ਕੀਤਾ। ਡਾਇਰੀਆਂ ਬਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਂ। ਉਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬੁੜਬੜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ "writing a diary is not only a habit, but a bad habit."

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਈ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੁਦਰਤੀ ਮੈਨੂੰ ਕਮਰਾ ਵੀ ਉਸ ਵਾਲੇ ਹੋਸਟਲ 'ਚ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਡਾ. ਤਿਵਾੜੀ ਵਾਰਡਨ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਰੂਟੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਸ਼ੈਡਿਉਲ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਮਾਰਕਿਟ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਠੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਤੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚਲੇ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਚੱਲੀ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਰਕਸ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਫਰੇਮ 'ਚ ਜੜੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। 'ਕੰਗਾਲੀ ਦਾ ਫਲਸਫਾ', 'ਮਾਂ', 'ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਆਪਾ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹੱਕ' ਅਤੇ ਮਾਓ ਦੀ 'ਲੈਕਚਰਜ਼ ਆਨ ਯੂਨਾਨ ਫੋਰਮ' ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਸਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸਨ। ਉਹ ਮੌਕਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਬੁਰਜੂਆਜੀ ਅਤੇ ਨਿਕ-ਬੁਰਜੂਆਜੀ ਦੇ ਖਾਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲੈਕਚਰ ਝਾੜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦਾ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਜਮਾਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦਾ ਪ੍ਰੋ. ਤਰਸੇਮ ਬਾਹੀਆ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ 15 ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਾਲਜ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੈਰੀ ਬੜੀ ਕ੍ਰੋਧਵਾਨ ਬਹਿਸ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਅਸਲ 'ਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ੈਰੀ ਹੁਰੀਂ 8-10 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਮੁਕਤਸਰ ਵਾਲਾ ਭਗਵਾਨ ਜੋਸ਼, ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਦਿ। ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਜਾਂ ਬਹਿਸ-ਮੁਬਾਸਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਐਨ.ਐਸ.ਯੂ.ਆਈ. ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਮਸਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

"ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼" 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਰਮਣੀਕ ਅਤੇ ਹਰਮੀਤ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਕੇ ਚੰਗੇ ਜਾਣੂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਜਿਨਾ ਚਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਇਹ ਫੋਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਹੱਥਲਾ ਲੇਖ ਮੈਂ ਸ਼ੈਰੀ ਅਤੇ ਮਨਮੀਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਦੇ ਆਨਰਜ਼ ਸਕੂਲ ਦੀ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. ਕਰ ਰਹੀ ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਾਲੀ ਮਨਮੀਤ ਚਾਵਲਾ ਨਾਲ ਸ਼ੈਰੀ ਦੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਹੋ ਗਈ। ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਮਾਰਕਿਟ ਜਾਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਹਾਲ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਰੋਟੀ ਵੀ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਬਜਾਏ 15 ਸੈਕਟਰ 'ਚੋਂ ਖਾ ਆਉਂਦਾ। ਗਾਲਿਬ ਅਤੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਲੋਕ ਗੀਤ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੇਜ਼ ਦੀ ਢੋਲਕ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਮਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਗਾਲਿਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਗਾਈਆਂ ਤੇ ਆਖੀਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੀਤ-

"ਇਹ ਕੇਹਾ ਤੇਰਾ ਸੁਰਗ ਵੇ ਢੋਲਾ, ਵਗਣ ਪੌਣਾਂ ਤੱਤੀਆਂ,
ਚੱਲ ਮੁੜ ਸਿਆਲੀਂ ਚੱਲੀਏ, ਕਾਹਨੂੰ ਝੱਲੇਂ ਪੱਖੀਆਂ।"

ਸ਼ੈਰੀ ਨੇ ਇਨਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਗਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰ ਰਹੀ ਰੂਸੀ ਕੁੜੀ ਲੁਧਮਿਲਾ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਪਣੇ ਜਮਾਤੀ ਬਰਜਿੰਦਰ ਹਮਦਰਦ ਨਾਲ ਫਿਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ 'ਜੁੱਤੀ ਕਸੂਰੀ ਪੈਰੀ ਨਾ ਪੂਰੀ' ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਸ਼ੈਰੀ ਕੋਲ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗੀਤ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਫਿਰ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੈਰੀ ਬੂਰਜੁਆ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਨਕਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਪੜਾਈ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮਨਮੀਤ ਚਾਵਲਾ ਦਾ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. 'ਚ ਸਿਰਫ 66 ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਮਨਮੀਤ ਚਾਵਲਾ ਤੋਂ ਮਨਮੀਤ ਸੰਧੂ ਬਣ ਗਈ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਦੱਸੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ 7-8 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਮਨਮੀਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਸ਼ੈਰੀ ਨੇ ਵੀ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਅਧਿਆਤਮਕ ਟੂਰ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਮਨਮੀਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇਕ ਨਾਸਤਿਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਵੀ ਤੌਬਾ ਕਰ ਆਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਟੂਰ 'ਤੇ ਭਗਵੇਂ ਕਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ੈਰੀ ਦੀ ਜਿਦ ਵੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਮਨਮੀਤ ਤੇ ਬੱਚੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਲ ਚੱਲ ਪਏ ਤੇ ਸ਼ੈਰੀ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਡੈਡੀ ਮੰਮੀ ਤੋਂ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰਨਾਥ, ਬਦਰੀਨਾਥ, ਮਨਸੂਰੀ, ਹਰਿਦੁਆਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਟੈਚੀ 'ਚ ਕਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਪੌਣੀ ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਸਮੇਤ ਲੁਧਿਆਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਮਨਮੀਤ ਦੇ ਤਾਏ-ਚਾਚੇ ਰਲ ਕੇ ਟੱਬਰ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਸ਼ੈਰੀ ਨੂੰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਾੜੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭਗਵੇਂ ਕਪੜਿਆਂ 'ਚ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਮਖੌਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ੈਰੀ ਨੇ ਅਟੈਚੀ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਮਨਮੀਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਸੋਈ ਵਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਹਾਈਸਪ੍ਰਿਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਸੁਣੋ ਬਈ, ਮੈਂ ਜਿਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨਮੀਤ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਰੱਬ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ 'ਚ ਇਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇਖ ਦੇਖ ਮੇਰਾ ਆਪਣੀ ਨਾਸਤਿਕਤਾ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਡੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਨਫਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮਨਮੀਤ ਠੀਕ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ।" ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਨਾਟਕੀ ਡਾਇਲਾਗ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਫਿਰ ਹੱਸਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਮਖੌਲਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਕਸਰ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪੰਨੇ ਈ-ਮੇਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਸੋ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

"ਹਰ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਤਪ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮੌਨਸੂਨ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਇਸ ਦਾ ਪਾਰਾ 40-42 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨੇਮ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਬੜੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮੌਸਮ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਇੰਨਾ ਉਤਸੁੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਆਏ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਨਾਰਮਲ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਦੁੱਖਾਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਥੋਂ ਨਾਲ ਅਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ ਜਾਂ ਚੇਤੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਥੋਂ ਨਾਲ ਨਾ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਲਈ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪੋਤਰਿਆਂ-ਦੋਹਤਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਨੇੜਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੁੱਤਰ-ਨੂੰਹ ਅਤੇ ਧੀ-ਜਵਾਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਨਪਸੰਦ ਦਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਮਨਪਸੰਦ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਕ ਖਾਮੋਸ਼ ਤੇ ਗਹਿਗੱਚ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹੋਈਏ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਐ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਤਰਜ਼-ਏ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਕੈਨੀਕਲ ਜਾਂ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਸਾਡੇ ਵਸੋਂ ਬਾਹਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਮਨਮੀਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੋਤਰੇ, ਦੋਹਤਰੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖਣ, ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕਰਨ, ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਨ। ਪਰ ਉਹ ਨੇ ਕਿ ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ ਅਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ 'Yes, No, Thank You' ਤੋਂ ਵਧ ਕੋਈ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਬਾਹਰੀ ਮੌਸਮ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਹੌਲ ਠਰਿਆ ਠਰਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਉਹ ਗੀਤ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਚ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਢੋਲਣ ਦੇ ਸਵਰਗਾਂ ਦੀ ਵਾ ਵੀ ਤੱਤੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੀ ਐ।"

ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਿਸ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਆਏ ਹਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰਹਿਤ-ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੰਗਰ-ਪਾਣੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਪੰਗਤ 'ਚ ਹੀ ਛਕਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਹਾਲ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਟਾਟ ਵਿੱਛੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਖਾਣੇ ਨਾਲ ਪਲੇਟਾਂ ਭਰ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪੰਜ ਸੱਤ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਦਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਾਂ ਉੱਚੀ ਸੁਰ 'ਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਕੰਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। "ਭੈਣ ਜੀ, ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਆਏ ਨੀ ਸੀ?"

"ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ, ਮੇਰੀ ਧੀ ਦੀ ਨਨਾਣ ਅਤੇ ਨੰਨਦੋਈਆ ਆ ਗਏ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਈ ਰਹਿੰਦੇ ਆ। ਬਸ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਈ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।"

"ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿਤੇ ਢਿੱਲੇ-ਮੱਠੇ ਈ ਨਾ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ।"

"ਭੈਣ ਜੀ, ਹੁਣ ਉਮਰ ਈ ਢਿੱਲੇ-ਮੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਆ ਗਈ ਐ। ਨਾਲੇ ਜੇ ਢਿੱਲੇ-ਮੱਠੇ ਹੋਈਏ ਵੀ ਤਾਂ ਇਥੇ ਕੇਹੜਾ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਐ। ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹ ਦੁਖੀ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜੇ ਤੜਕੇ ਕਹਿਨੀ ਆਂ ਤਾਂ ਕਹੂ ਹੁਣ ਕੰਮ ਐ ਆਥਣੇ ਚੱਲਾਂਗੇ। ਜੇ ਆਥਣੇ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਕਹੂ ਹੁਣ ਥੱਕੇ ਪਏ ਆਂ ਤੜਕੇ ਚੱਲਾਂਗੇ। ਬਹੂ ਓਦੂੰ ਤਿੱਖੀ ਐ, ਕਹੂ ਮਾਂ ਜੀ ਦਾੜ੍ਹਾਂ 'ਚ ਲੌਂਗ ਦੱਬ ਲੌ, ਠੀਕ ਹੋਜੂਗੇ। ਦੇਖ ਲਾ, ਮੈਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦਵਾਉਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਨੀਂ ਲੱਗਦਾ ਨਾਲੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨੀ ਲਗਣਾ ਤੇ ਉਂ ਬਹੂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੌਲੇ ਕੱਛਦੀ ਫਿਰੂ, ਅੱਜ ਔਥੇ ਸੇਲ ਲੱਗੀ ਐ, ਅੱਜ ਏਥੇ ਸੇਲ ਲੱਗੀ ਐ।"

"ਤੁਹਾਡੀ ਪਿਨਸ਼ਨ ਲੱਗੀ ਐ?"

"ਪਿਨਸ਼ਨ ਕਿਥੇ ਭੈਣੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਐ ਕਲੰਟਨ ਦੀ ਬੇੜੀ ਬਹਿ ਗਈ। ਸੁਣਿਐ ਉਹਨੇ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾ ਤਾ ਕਿ ਪਿਨਸ਼ਨ ਓਨਾ ਨੂੰ ਈ ਦੇਣੀ ਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਉਂਦੀ ਐ। ਭਲਾ ਥੋਨੂੰ ਲੱਗੀ ਐ?"

"ਭੈਣ ਜੀ, ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੂਰ ਦੇ ਲੱਡੂ ਐ। ਵੱਡੀ ਬਹੂ ਮੂੰਹ ਵੱਟੀ ਫਿਰਦੀ ਐ। ਅਖੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਦੇਈ ਜਾਨੀ ਐ। ਹੁਣ ਭੈਣ ਜੀ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਹੱਥ ਤਾਂ ਉਥੇ ਈ ਝਾੜਨਾ ਐ, ਜਿਥੇ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖਾਣਾ ਐ। ਨਾਲੇ ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਆਈ ਤਾਂ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਵੱਡੀ ਕੋਲੇ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰਹੀ। ਬਸ ਫੇਰ ਐਵੇਂ ਈ ਵੱਢੂੰ ਖਾਊਂ ਕਰੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਤੇ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਨੇੜੇ ਈ ਸੌ ਕੁ ਮੀਲ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇਇਆ ਕਰੇ। ਇੰਡੀਆ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਰਨ ਈ ਕੀ ਦੇਣਾ ਐ। ਕਦੇ ਦੁੱਧ-ਚਾਹ ਉਬਲ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਪੈ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ਤਾਂ ਦੋ-ਦੋ ਦਿਨ ਫੁੰਕਾਰੇ ਮਾਰਦੀ ਰਿਹਾ ਕਰੇ। ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਤੇ ਕੁੜੀ ਆਈਆਂ। ਵੱਡੇ ਤੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਤੇ ਚੰਗੀ ਲਾਹ-ਪਾਹ ਕੀਤੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਭੈਣ ਜੀ ਛੋਟੇ ਵੰਨੀ ਆ ਗਈ ਤੇ 6 ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪਿਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਪਰ ਜੇ ਘਰ ਦਾ ਇਕ ਜੀਅ ਹਰ ਵੇਲੇ ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਈ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਮਨ ਤਾਂ ਮਸੋਸਿਆ ਈ ਰਹਿੰਦਾ ਐ ਭੈਣ ਜੀ।

"ਭੈਣ ਜੀ, ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੂਰ ਦੇ ਲੱਡੂ ਐ। ਵੱਡੀ ਬਹੂ ਮੂੰਹ ਵੱਟੀ ਫਿਰਦੀ ਐ। ਅਖੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਦੇਈ ਜਾਨੀ ਐ। ਹੁਣ ਭੈਣ ਜੀ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਹੱਥ ਤਾਂ ਉਥੇ ਈ ਝਾੜਨਾ ਐ, ਜਿਥੇ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖਾਣਾ ਐ। ਨਾਲੇ ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਆਈ ਤਾਂ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਵੱਡੀ ਕੋਲੇ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰਹੀ। ਬਸ ਫੇਰ ਐਵੇਂ ਈ ਵੱਢੂੰ ਖਾਊਂ ਕਰੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਤੇ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਨੇੜੇ ਈ ਸੌ ਕੁ ਮੀਲ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇਇਆ ਕਰੇ। ਇੰਡੀਆ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਰਨ ਈ ਕੀ ਦੇਣਾ ਐ। ਕਦੇ ਦੁੱਧ-ਚਾਹ ਉਬਲ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਪੈ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ਤਾਂ ਦੋ-ਦੋ ਦਿਨ ਫੁੰਕਾਰੇ ਮਾਰਦੀ ਰਿਹਾ ਕਰੇ।

ਇਨੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਨੱਖੀ ਤੇ ਲੰਬੀ ਲੰਝੀ ਕੁੜੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 10 ਕੁ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ ਭਾਰਾ ਜਿਹਾ ਤੇ ਪੱਕੇ ਜਿਹੇ ਰੰਗ ਦਾ ਭਾਈ ਇਕ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਂਗਲ ਲਾਈ ਇੰਨਾ ਔਰਤਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, 'ਮਾਂ ਜੀ ਜਗਪਾਲ ਨੂੰ ਦੋ ਮਿੰਟ ਕੋਲੇ ਰੱਖੋ, ਅਸੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਆਈਏ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਟੇਕ ਆਇਓ।' ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੁੜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

"ਨੂੰਹ, ਥੋਡੀ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਐ। ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਐ। ਕਿਤੇ ਨਜ਼ਰ ਈ ਨਾ ਲੱਗ ਜੇ।"

"ਭੈਣ ਜੀ, ਚਿੱਟੇ ਚੰਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਚੱਟਣਾ ਐ, ਜੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਲਾ ਈ ਨਾ ਹੋਵੇ।"

"ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਐ?"

"ਲਿਆਂਦੀ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਈ ਐ, ਪਰ ਭੈਣ ਜੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਾਲਕ ਬਣੀ ਬੈਠੀ ਐ। ਆਪਣੇ ਵਰਗੀਆਂ 'ਚੋਂ ਤਾਂ ਉਂਈ ਹੁਣ ਏਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕ ਔਂਦਾ ਐ। ਘਰ 'ਚ ਏਸ ਦਾ ਈ ਜ਼ੋਰਾ ਪ੍ਹੈਰਾ ਐ। ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐ। ਹੁਣ ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਨਿਕਲ ਆਏ ਨੇ, ਮਹੀਨੇ ਖੰਡ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆ ਜਾਣਾ ਐ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਬਥੇਰਾ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਲ ਖੰਡ ਹੋਰ ਠਹਿਰ ਜਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੋਟਾ ਐ। ਘਰ ਸਸਤੇ ਨੇ, ਸਾਲ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਰ ਲੈ ਲਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਕਿਥੇ ਸੁਣਦੀ ਐ। ਕਹਿੰਦੀ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਐ। ਸਾਲ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਉਮਰ ਵਧ ਜਾਣੀ ਐ, ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਾਲਕ ਐ ਭੈਣ ਜੀ। ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਏਨੇ ਰੌਣ ਦੇ ਕਾਲ ਵੰਗੂ ਪਾਵੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਰੱਖਿਆ ਐ।" ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਮਨਮੀਤ ਦੇ ਕੰਨ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

"ਐਨੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਭਾਈ ਦੇ ਗਲ ਸੰਗਲੀ ਪਾ ਕੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਵੀ ਘੁੰਮਾਉਂਦੀ ਫਿਰੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸੌਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਨਹੀਂ।" ਉਹ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਝਿੜਕ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੋ ਗਰੁੱਪਾਂ 'ਚ ਖੜੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਤੇ ਤੱਤੀ ਬਹਿਸ 'ਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਦਾਮਾਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖੜੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਾਹਲ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਔਂਦੇ ਆਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਦੋ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ ਅਤੇ ਇਕ ਜਥੇ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਉਦੋਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਵੀ ਘੱਟ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਸ ਜਥੇ ਦੀ ਮਦਦ ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਘਪਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਵਾਲੇ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਜ਼ੀ ਟਾਈਮ ਵਾਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ ਉਹ ਅਗਲੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਥੇ ਮਿਥੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਟੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਹੀਲੇ ਇਨਸਾਫ ਦਵੌਣਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

"ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਗੁਰੂਦਵਾਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਰੀਝ ਤੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਤੁਸੀਂ ਲੰਗਰ ਜਾਂ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਟੇਬਲ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਛਕ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਤੇ ਦਾਮਾਦ ਇਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਛਾਵੇਂ ਇਕ ਅੱਠ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੇ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ,

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 33 ਉਤੇ)

ਕਹਾਣੀ

ਸੁਆਮੀ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਵੇਂ ਖੋਲ਼ੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ, ਕਹਿੰਦਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਨਾ ਸਹੀ, ਪਰ ਇਕ ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਘਰ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਕੱਚਾ ਵਿਹੜਾ, ਫਿਰ ਵਰਾਂਡਾ, ਫਿਰ ਇਕ ਦਲਾਨ, ਉਹਦੇ ਪਿਛੇ ਫਿਰ ਵਿਹੜਾ, ਫਿਰ ਦਲਾਨ, ਫਿਰ ਅਧਾ ਕੁ ਚੌਂਕਾ, ਅਧਾ ਕੁ ਵਿਹੜਾ, ਫਿਰ ਦਲਾਨ, ਉਹਦੇ ਪਿਛੇ ਇਕ ਪੱਕੀਆਂ ਇਟਾਂ ਦਾ ਦਲਾਨ, ਉਸਦੇ ਪਿਛੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ।

ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਭਰਾ ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ, ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਭਾਈ ਜੀ ਨੂੰ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਟੱਬਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫ਼ਾਇਦਾ ਸੀ। ਸੰਗਰਾਂਦ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੇਗ ਬਣਦੀ ਤਾਂ ਕਈ ਕਮ ਖ਼ਰਚ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਘੋਚੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਟੋਕਾ-ਟਾਕੀ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦੇ - "ਦੇਗ ਬਹੁਤੀ ਬਣਾ ਲਈ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ।" ਪਰ ਉਦੋਂ ਸਭ ਹੱਕੇ ਬੱਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ, ਜਦ "ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ" ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਸੰਗਤ ਹੇਠਾਂ ਝੁਕਦੀ। ਅੰਦਰ ਸੂਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਥਾਂ ਨਾ ਲੱਭਦੀ। ਇਧਰ ਸੰਗਤ ਨੈਣ ਮੁੰਦ ਕੇ ਅਰਦਾਸ 'ਚ ਮੰਤਰ ਮੁਗਧ ਹੁੰਦੀ, ਉਧਰ ਇਸ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀ, ਮੱਥਾ ਟੇਕੇ ਬਗ਼ੈਰ, ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ, ਛਿਪ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ। ਪਰ, ਇਸ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਆਂ ਗਿਠ ਗਿਠ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਲਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਤਰਬੂਜ਼ ਦੇ ਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਅਲਹਿਦਾ ਹੀ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂਦੇ। ਤੂਫਾਨੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਮਦ ਦਾ ਭੇਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਆਂ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜੀਆਂ ਪਿਤਲ ਦੀਆਂ ਕੌਲੀਆਂ ਤੋਂ, ਜੋ ਹੱਥੋਂ ਡਿਗ ਡਿਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀਆਂ ਟੱਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀਆਂ, "ਪਿਛੇ ਹਟ ਜਾਉ ਬਈ।"

ਨਘੋਚੀ ਵਰਤਾਵੇ, ਪਿਆਰਾ ਸੋਹ ਨੂੰ ਵਖ਼ਤ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪੂਰਾ ਕਿਵੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵੰਡਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੂਗਰ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰਬੂਜ਼ਕਿਆਂ ਦਾ ਕੱਲਾ ਕੱਲਾ ਜੀ, ਠੋਕ ਠੋਕ ਕੇ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ। ਅੱਧੀਉਂ ਵਧ ਸੰਗਤ ਇਕੋ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਦੇਖ, ਇਵੇਂ ਲਗਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਬੀਜ ਤਰਬੂਜ਼ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਹੋਣ।

ਉਹ ਰੌਣਕਾਂ ਹੁਣ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਜੀਆਂ ਦਾ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਟੱਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਕਲ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਉਜੜ ਕੇ ਜਾਂ ਉਠ ਕੇ ਕਹਿ ਲਉ, ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ, ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਬਰਸਾਤਾਂ 'ਚ ਖੁਰ ਖੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਟਿੱਲੇ, ਮਹਿੰਜੋਦੜੋ ਦੇ ਥੇਹ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਇਸ ਥੇਹ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਦ ਇਥੋਂ ਉਜੜੇ, ਨਾ ਸੱਚ ਉਠੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ। ਖੋਟਾ ਪੈਸਾ ਜਿਧਰਲੀ ਜੇਬ 'ਚ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਪੈਣਾ ਹੋਇਆ! ਪਰ ਇਸ ਥੇਹ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਉਸ ਦਿਨ ਭੁੱਬੀਂ ਰੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਚਾਰੇ ਖੋਟੇ, ਸੱਚ ਸਕੇ ਭਰਾ, ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਟੀਰ੍ਹ - ਕਿੱਛੂ, ਗੀਂਢੇ, ਗਧੀ ਅਤੇ ਸੀਂਢਲ ਦੀਆਂ ਤਮਾਮ ਚਾਚੀਆਂ, ਤਾਈਆਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ ਸਮੇਤ, ਇਥੋਂ ਉਠ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜਾ ਵਸੇ ਸਨ।

ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ, ਸੁਆਮੀ ਦਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ, ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ, ਕਦੀ ਵੀ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਆਰਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ, ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ, ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਂ ਕੀ ਸਿਰ ਨੌਣ੍ਹ ਨੂੰ ਖੱਟੀ ਲੱਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ। ਆਖ ਦਿੰਦੇ, "ਗਧੀ ਨੇ ਕੱਟੀ ਨਲ੍ਹਾ 'ਤੀ।" ਦਾਲ ਦੀ ਕੌਲੀ ਮੰਗਣ ਗਿਆਂ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦੇ, "ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਛੱਲੀਆਂ ਚੱਬ ਕੇ ਸਾਰ ਲਿਆ", "ਅੱਜ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗੰਨੇ ਚੂਪ ਲਏ", "ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਹੋਲਾਂ ਕਰ ਲਈਆਂ" ਜਾਂ "ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਖਰਬੂਜੇ ਖਾ ਲਏ।" ਕਦੀ ਕਦੀ ਤਾਂ ਬੜਾ ਹਾਸੋ ਹੀਣਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਅਖੇ, "ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਨਿਆਣੇ ਜਾਮਣ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ।" ਜਿਵੇਂ ਜਾਮਣ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਹੋਣ। ਸਾਲ ਭਰ ਮੱਕੀ, ਬਾਜ਼ਰਾ ਤੇ ਜੌਂ ਖਾਂਦੇ। ਕਣਕ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਦਾ ਲਹੂ ਪੀਣ ਲਈ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ। ਜੌਂ ਖਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਆਖਦੇ, "ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਦੀ ਕਣਕ ਖਾ ਕੇ ਮਰਨਾ!" ਫਲ ਫਰੂਟ ਜਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰ ਮੋਹਰੇ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖੜ੍ਹਦੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੋਂ ਅਜਿਹਾ ਬੀਜ ਲਿਆਉਂਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁੱਪਾਂ ਤੇ ਗੁਹਾਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਬੱਡਾਂ ਨਾ ਮੁਕਦੀਆਂ। ਕਣਕ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਦੀ ਸਭਾ 'ਚ ਹੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਪੰਗਤਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹੁੱਜਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ, "ਉਏ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਦੋ ਲੈ ਲਿਉ।" ਲੋਕ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੁਣੇ ਢਾਡੀਆਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਇਹ ਚਟਕਾਰੇ ਲਾ ਲਾ ਖਾਧੇ ਫੁਲਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਕੰਮ ਸੁਆਰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਰੁਆਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਘਰੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ! ਮਨ ਪਰਚਾਵੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਗਾਲਾਂ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਲਾ ਰੇਡੀਓ, ਯਾਨਿ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ, ਚਾਹ ਦੇ ਦੋ ਡੰਗ ਟਪਾਉਣ ਲਈ ਬੱਕਰੀ ਤੇ ਅੜੇ ਥੁੜੇ ਲਈ ਆਤੂ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ। ਨਾਲੇ ਖੋਟਾ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਤਦ ਹੀ ਖੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਟੀ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਮੋਰੀ ਕਰਕੇ ਗਲ਼ 'ਚ ਲਟਕਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਖਰਾ ਕੀ ਤੇ ਖੋਟਾ ਕੀ!

ਖੋਟੇ ਸਿਕਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਥੇਹ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਸੁਆਮੀ ਦਾ ਘਰ, ਘੁੱਗ ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ ਵੀ ਉਜੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ। ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਚ ਘਿਰਿਆ ਅੱਧਾ ਕੁ ਵਿਹੜਾ ਅੱਧਾ ਕੁ ਵਰਾਂਡਾ, ਫਿਰ ਇਕ ਕੋਠੜੀ ਤੇ ਬਸ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਇਕ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਇੰਜ ਮੀਂਗਣਾ ਖਿਲਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਝੀਰੀ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਬੱਕਰੀ ਮੀਂਗਣਾ ਭੁੰਨ ਕੇ ਹਟੀ ਹੋਵੇ।

ਅੱਗਿਉਂ ਲੰਘਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਿਆਣੇ "ਸੁਆਮੀ ਜੀ" ਆਖ ਕੇ, ਕੋਈ ਉਤਰ ਉਡੀਕੇ ਬਗ਼ੈਰ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ। ਕੋਈ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਸੁਆਮੀ ਘਰੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਉਂਝ ਲੰਘਦੇ ਵੜਦੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੁਆਮੀ ਸੀ, ਕੋਈ ਗਿਆਨੀ ਕਰਮ ਸੋਂਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਘਰ ਅੱਗਿਉਂ ਲੰਘਦੇ ਰਾਣੇਵਾਲ, ਬਾਗ, ਅਟਾਰੀ, ਸ਼ੇਖ਼ੂਪੁਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਹ ਭਰੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨਾਲ ਨੂੜ ਕੇ ਮੰਜੇ ਦੇ ਸਿਰ੍ਹਾਣੇ ਬਹਾ ਕੇ, ਚਾਹ ਪੀਤੇ ਬਗੈਰ ਲੰਘਣ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਆਮੀ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਜਾਚੇ "ਚੰਗਾ" ਆਖਦਾ, ਜੋ ਦੰਦ ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦੇ ਬੋੜੇ ਜਾਪਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ 'ਬੁੜ ਬੁੜ' ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ। ਘਰ ਮੂਹਰਿਉਂ ਲੰਘਦੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪੁਜਦਾ ਪੁਜਦਾ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹੀ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਵੈਸੇ ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਘਰੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਬੱਕਰੀ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਬੱਕਰੀ ਕਾਹਦੀ, ਕਿਸੇ ਆਹਲਾ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੋਹਰੇ ਲੱਗੀ ਇੰਨ ਆਊਟ ਦੀ ਪਲੇਟ ਸੀ ਨਿਰੀ। ਜਦ ਸੁਆਮੀ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬੱਕਰੀ ਘਰੇ ਖੁੰਡੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਤੇ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਦੀ "ਸੁਆਮੀ ਜੀ" ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕੰਨ ਪਟਕਾ ਕੇ "ਮੈਂ ਹ ਹ ਹ" ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਸੁਆਮੀ ਘਰੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬੱਕਰੀ ਨਾਲ ਦੇ ਤੌੜ 'ਚ ਉਗੇ ਮਲ੍ਹਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਰੇ ਪਰੇ ਨੂੰ ਲਪਰ ਲਪਰ ਮੂੰਹ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਸਦੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਸਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਹਰ ਜਣੇ ਖਣੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਖਿਚਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦਾ। ਉਹ ਘਰੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬੰਦ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰਾ ਲੱਗਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਿਆ। ਜਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੋਈ ਚੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਮਤਲਬ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

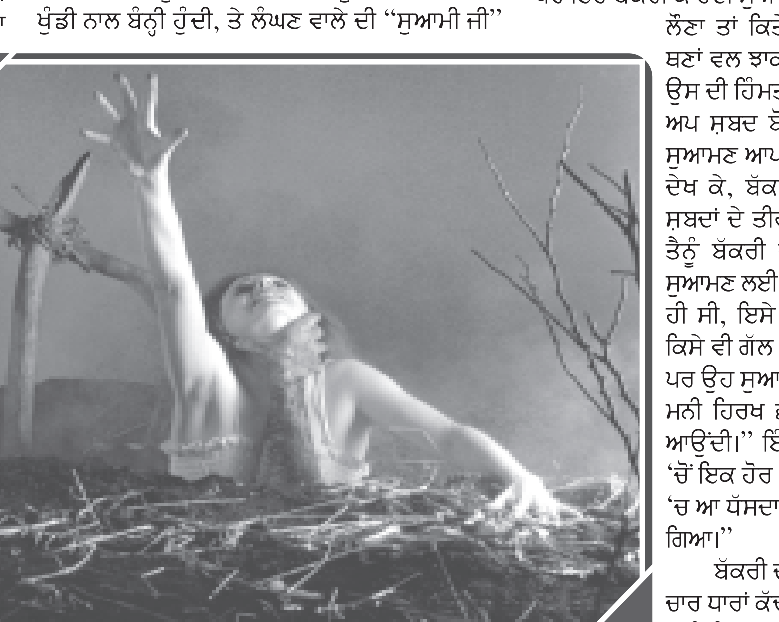

ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਆਖਦੇ, ਪਰ ਚਾਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਆਣੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ "ਸੁਆਮ੍ਹੀ" ਆਖਦੇ। ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਦੇਖੋ ਕਿਡਾ ਅਜੀਬ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ "ਜੀ" ਕਿਸ ਬਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੋਕਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਗੱਲ ਅਹੁੜਦੀ ਸੀ। ਗੱਲ ਵੀ ਕਾਹਦੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਪੁੱਛਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, "ਉਇ ਭੀਡੀ, ਤੇਰੀ ਤਾਈ ਕਿਥੇ ਆ?" ਅੱਗਿਉਂ ਭੀਡੀ, ਘਾਸ਼ਾ, ਤੁੜ੍ਹੀਆ, ਟੈਪੂ ਤੇ ਔਟਲ ਉਚੀ ਉਚੀ "ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਗਈ, ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਗਈ" ਕਰਦੇ ਔਹ ਗਏ, ਔਹ ਗਏ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਉਂ? ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਤੂ ਰੰਗੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ, ਚਿੱਟਾ ਪਜਾਮਾ ਜਾਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਆਤੂ ਰੰਗੀ ਧੋਤੀ। ਇਸੇ ਰੰਗ ਦੀ ਨਿਕੀ ਅਤੇ ਸਾਦੀ ਜਿਹੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਮੀਂਹ ਭਿਜੀ ਕਣਕ ਵੰਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕੱਦ ਵੀ ਖਾਸਾ ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਦੀ ਕੌਡੀ ਜਿੰਨਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ। ਉਦਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸੀ ਕਨਾਲ ਕੁ, ਸੀ ਵੀ ਬੜੀ ਟਿਕਾਣੇ ਸਿਰ। ਇਤਨੀ ਟਿਕਾਣੇ ਸਿਰ ਕਿ ਅੱਧੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇਸੇ ਕਨਾਲ 'ਚ ਜੰਗਲ਼ ਪਾਣੀ ਉਤਰਦਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਨਾ ਵਟਾਈ 'ਤੇ। ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਨਾਲ ਥਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਅੱਖ 'ਚ ਰੜਕਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਕਨਾਲ ਰੜਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਸੱਚ ਮੁਚ ਇਹ ਰੜਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੁਆਮੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰੜਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਛਮਾਹੀਂ ਰੋਟੀ ਖੁਆ ਛੱਡਦੇ। ਸੁਆਮੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜੁ ਕਨਾਲ ਨੂੰ ਦੋ ਕਨਾਲ਼ ਕਰਨ ਬਾਬਤ ਸੋਚਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਬਾਣੀਆ ਸੀ, ਜੋ ਵੇਚ ਵੱਟ ਕੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦਾ। ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਕਨਾਲ ਹੋਈ ਨਾ ਹੋਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ "ਗੁਰੂ ਭਲਾ ਕਰੇ" ਕਹਿ ਛੱਡਦਾ।

ਇਸ ਕਨਾਲ ਥਾਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਆਮਣ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਲੱਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਲੱਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਲੈਂਦੀ। ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਗਏ ਨੂੰ ਵੀ ਰਤਾ ਕੁ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਦਾ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ੋ ਖ਼ਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੀ, "ਥੇਹ ਹੋਣਿਆ, ਕਿਥੇ ਖੇਹ ਖਾ ਕੇ ਆਇਆਂ। ਤੜਕੇ ਦੀ ਚਾਹ ਖੁਣੋ ਮਰੀ ਪਈ ਆਂ। ਦੇਖੀ ਜਾਨੀ ਆਂ, ਕਦ ਮਰਦਾ।" ਸੁਆਮੀ ਚੁਪ ਗੜੁਪ ਤੇਜ਼ ਕਦਮੀਂ ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੁੰਮਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਤੀਲੀ ਮਾਂਜਦਾ ਫਿਰ ਕੱਪ ਧੋਂਦਾ। ਚੁੱਲੇ 'ਚ ਅੱਗ ਬਾਲਦਾ, ਪਤੀਲੀ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਡੇਢ ਕੱਪ ਪਾ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਤੇ "ਥੇਹ" ਤੇ "ਖੇਹ" ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਮੇਲ ਬਾਬਤ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ।

ਫਿਰ ਗਲਾਸ 'ਚ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਬੱਕਰੀ ਚੋਣ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਬੱਕਰੀ ਕਾਹਦੀ ਸੁਆਮਣ ਦੀ ਭੈਣ ਸੀ ਨਿਰੀ। ਹੱਥ ਲੌਣਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਰਿਹਾ, ਸੁਆਮੀ ਰਤਾ ਕੁ ਥਣਾਂ ਵਲ ਝਾਕਦਾ ਤਾਂ ਟੱਪ ਕੇ ਔਹ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਬੱਕਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਸਕੇ। ਵਰਾਂਡੇ 'ਚ ਬੈਠੀ ਸੁਆਮਣ ਆਪਣੇ ਸੁਆਮੀ ਦਾ ਬੱਕਰੀ ਯੁੱਧ ਦੇਖ ਕੇ, ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਦੀ, "ਕੰਜਰਾ, ਤੈਨੂੰ ਬੱਕਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੋਣੀ ਆਉਂਦੀ।" ਸੁਆਮਣ ਲਈ ਗੱਲ ਦਾ ਮਇਨਾ ਕੇਵਲ ਗਾਲ੍ਹ ਹੀ ਸੀ, ਇਸੇ ਲਈ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੁਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਪਰ ਉਹ ਸੁਆਮਣ ਦੇ ਇਸ ਵਾਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨੋ ਮਨੀ ਹਿਰਖ ਛਾਂਟਦਾ, "ਬੱਕਰੀ ਨੀ ਚੋਣੀ ਆਉਂਦੀ।" ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਸੁਆਮਣ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਗੋਲਾ ਠਾਹ ਦੇਣੀ ਉਸਦੇ ਕੰਨ 'ਚ ਆ ਧੱਸਦਾ, "ਨਿਜ ਹੋਣਿਆ ਪਾਣੀ ਸੜ ਗਿਆ।"

ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਸੰਗਲੀ ਨੂੜ ਨਾੜ ਕੇ ਮਸਾਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਂ ਕੱਢਦਾ। ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਜਾ ਕੇ ਪਤੀਲੀ 'ਚ ਚਾਰ ਦਾਣੇ ਪੱਤੀ ਦੇ ਪਾਉਂਦਾ ਤੇ ਫ਼ਟਾ ਫ਼ਟ ਦੁੱਧ ਉਲਟ ਦਿੰਦਾ। ਫਿਰ ਉਬਾਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਚਾਹ ਸੀ, ਕੋਈ ਸੁਆਮਣ ਥੋੜੀ ਸੀ, ਜੋ ਯੱਕ ਲਖਤ ਉਬਾਲਾ ਖਾ ਜਾਵੇ। ਚਾਹ ਇਧਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸਬਕ ਦੇ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਉਧਰ ਸੁਆਮਣ ਉਬਲ ਉਬਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਢੇ ਸਾੜਨ 'ਤੇ ਆਈ ਹੁੰਦੀ। ਸੁਆਮੀ ਤੱਤ ਭੜੱਤੇ ਅੱਧ ਉਬਲੀ ਚਾਹ ਕੱਪਾਂ 'ਚ ਪਾਉਂਦਾ ਤੇ ਸੁਆਮਣ ਮੋਹਰੇ ਜਾ ਧਰਦਾ। ਸੁਆਮਣ ਲਗਾਤਾਰ ਘੂਰੀਆਂ ਵੱਟੀ ਸੁਆਮੀ ਵਲ ਇਵੇਂ ਦੇਖਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, "ਡੁਬ ਜਾਣਿਆਂ ਜੇ ਮੇਰੀਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀ।" ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਜਾਣਨ 'ਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੁਆਮੀ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਪ ਦੇਖ ਕੇ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਚਾਹ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਸੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਹਾਨੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਸੁਆਮਣ ਕੱਪ ਵਲ ਹੱਥ ਵਧਾਉਂਦੀ ਤੇ ਡੰਡੀ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਉਂਦੀ। ਚਾਹ ਦਾ ਘੁੱਟ ਹਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਨਾ ਲੰਘਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਭੁੰਝੇ ਰੱਖਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ਼ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਸੁਕਰਾਤ ਦੀ ਭੈਣ ਜਾਪਦੀ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ਵਕਤ ਦਾ ਹਾਕਮ। ਪਰ ਵਕਤ ਦਾ ਹਾਕਮ ਪਲ ਭਰ 'ਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਸੁਆਮਣ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ 'ਚ ਭੁੜਕ ਕੇ ਪੈਂਦੀ, "ਖੋਤਿਆ, ਮਿੱਠਾ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੌਣਾ ਸੀ?" ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਸਕੂਨ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਿਆ ਸੁਆਮੀ ਇਕ ਦੰਮ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੁਣ ਕੇ ਤਲਖ਼ੀ 'ਚ ਆਉਣ ਹੀ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਸੁਆਮਣ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਤਾ ਵੀ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਹਿਰਖ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਗਧਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਖੋਤੇ ਤੇ ਗਧੇ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਲਭਦਾ ਲਭਦਾ, ਬੜੀ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਅਖ਼ੀਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁਜਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕੋ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਦੋ ਨਾਂ ਹਨ। ਰੂੜੀਆਂ 'ਤੇ ਚੁਗਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰ ਲੱਦਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖੋਤਾ। ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਗਧੇ ਨਾਲੋਂ ਖੋਤੇ ਵਿਚ ਅਪਣੱਤ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਵੀ ਵਧ ਹਨ।

ਇਸ ਅਪਣੱਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਸ਼ ਖਿਲਰ ਜਾਂਦੇ, ਜਦ ਸੁਆਮਣ ਫਿਰ ਭਬਕ ਪੈਂਦੀ, "ਚੱਲ ਆਪਣੀ ਮਾਂ 'ਚ ਮਿੱਠਾ ਪਾ ਤੇ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਲਿਆ।" ਸੁਆਮੀ ਇਕ ਦਮ ਖੋਤੇ ਦੀ ਅਪਣੱਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਕੇ ਖੋਤੇ ਦੀ ਜੂਨ ਬਾਬਤ ਸੋਚਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸੁਆਮਣ ਇਕ ਮਘਿਆ ਅਤੇ ਦਗਦਾ ਹੋਇਆ ਆਵਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਖੋਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਿਠ 'ਤੇ ਠੂਠੇ, ਠੂਠੀਆਂ, ਚੱਪਣ, ਤੌੜੀਆਂ, ਕੁੱਜੇ, ਕੁਜੀਆਂ, ਦੋਹਣੇ, ਦੌਰੀਆਂ ਤੇ ਝਾਵਿਆਂ ਦਾ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ ਬੋਝ ਲੱਦਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਭਾਣਾ ਮੰਨੀ ਤੁਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਪਨ 'ਚ ਸੁਣੀ ਖੋਤੇ ਤੇ ਘੁਮਿਆਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੂਣ ਲੱਦਿਆ ਖੋਤਾ ਪਾਣੀ 'ਚ ਡਿਗ ਕੇ ਭਾਰ ਹਲਕਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਪਾਣੀ 'ਚ ਡਿਗਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਘੁਮਿਆਰ ਉਸ ਉਤੇ ਲੂਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰੂੰ ਲੱਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੂੰ ਲੱਦੇ ਖੋਤੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ 'ਚ ਡਿਗਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਰ 'ਚ ਹੋਏ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ ਵਾਧੇ ਦੇ ਖ਼ਿਆਲ ਨਾਲ ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਨੂੰ ਘੇਰਨੀ ਜਿਹੀ ਚੜ੍ਹਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਆਮੀ ਹੈ, ਖੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ? ਇਸੇ ਸ਼ਸ਼ੋਪੰਜ ਵਿਚ ਪਿਆ ਜਦ ਉਹ ਚਾਹ ਦੀ ਪਤੀਲੀ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਰੱਖਣ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਛੱਤ ਦੇ ਮਘੋਰੇ 'ਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ, "ਪਾਪੀਆ, ਭੁਲ ਗਿਆਂ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਰੀਤ!" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਵਿਚ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਨਮਕ ਪਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਹੀ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਮਿੱਠਾ ਪਾ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਧਰਨ ਦੀ।

ਸੁਆਮੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਇਨਸਾਨ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੱਤੋ ਪਹਿਰ ਸੁਆਮਣ ਦਾ ਬਤੂਨੀ ਜਬਰ ਵਰ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਜਬਰ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਾਹਤ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ, ਜਦ ਕਿਤੇ ਸੁਆਮਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਸੁਆਮਣ 'ਤੇ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜਦੇ ਸਨ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਹਵਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਸੁਆਮੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸਿਆਣੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆਉਂਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸੋਹਣ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਹਣ ਬਾਂਦਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਦੋ ਘਰ ਅਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਾ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਨ ਨਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ। ਆਪਣੇ ਸਨਾਤਨੀ ਮੱਤ ਵਲ ਮੁੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਨੇਣ੍ਹ ਨੇਣ੍ਹ ਮਾਰਦੇ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਘੁਸੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਦੋ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਨਾਨੀ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਨਾਨੀ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ, ਸੋਹਣ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੋਹਰੇ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੰਦਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮੇ ਹੋਏ, ਸੋਢੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਅਤਾ ਵਿਚ ਬਾਂਦਰਾਂ ਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।"

ਸੋਹਣ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਇਸ ਵਿਚ ਅਰਚਨਾ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਧੂਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਚਿਮਟੇ ਗੱਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਕਾਲੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਫੋਟੋਆਂ। ਇਕ ਫੋਟੋ ਤਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਡਰ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਮਾਂ ਨੇ ਗਿੱਠ ਲੰਮੀ ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਹੋਈ, ਇਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਦਾਤ, ਇਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਰਾਖਸ਼ ਦਾ ਸਿਰ। ਬਾਕੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਹਥਿਆਰ, ਗਲ ਵਿਚ ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਸੁਟ ਕੇ, ਉਸ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਧਰਿਆ ਹੋਇਆ ਗੋਡਾ! ਖ਼ਬਰੇ ਪੈਰ। ਇਕ ਖੂੰਜੇ 'ਚ ਬੋਹੜ ਦੀ ਖੋੜ 'ਚ ਬਾਰਾਂ ਵਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ, ਮਾਈ ਰਤਨੋ ਤੇ ਲੰਗੋਟ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ। ਸੋਹਣ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਬੜੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਇਸ ਮੰਦਰ ਦਾ ਗਿੰਨੀ ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤਮਾਮ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮੰਦਰ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਕ ਧੇਲਾ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੋਵੇ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੋਹਣ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਉਲੇਲ ਜਾਂ ਚੁੜੇਲ ਦੱਸ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਸੁਆਮਣ ਨੂੰ ਭੂਤ ਚਿੰਬੜਨੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਵੇਰ 'ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਧੂਣਾ ਲਾ ਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦਾ। ਇਥੇ ਹੀ ਸੁਆਮੀ ਸੋਹਣ ਅੱਗੇ ਸੁਆਮਣ 'ਚੋਂ ਭੂਤ ਕੱਢਣ ਦੀ ਫ਼ਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਧੂਆਂ ਰਾਲੀ ਵਿਚ ਸੋਹਣ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਮਣੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਲਟਕਦੇ ਕਲੈਂਡਰ 'ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਜਾ ਟਿਕਦੀ। ਆਪਣਾ ਆਪ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਜਾਪਦਾ ਤੇ ਕਾਲੀ ਮਾਂ ਸੁਆਮਣ। ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਣੇ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦੀ, ਜਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਆਮੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੋਹਣ ਉਸਨੂੰ ਬੱਚਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ। ਜੱਜਰ ਜਿਹੀ ਦੇਹ ਵਾਲਾ ਸੋਹਣ

ਫਰਿਆਦ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਗੁੱਗਲ ਦੇ ਧੂਫ ਵਾਲਾ ਕੜਛਾ ਸੁਆਮੀ ਹੱਥ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਆਪ ਧੂਣੇ 'ਚੋਂ ਚਿਮਟਾ ਧ੍ਰੂਟ ਕੇ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਸੁਆਮੀ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰਦਾ।

ਸੋਹਣ ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਹੱਟੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਹੱਟੀ 'ਚ ਕਈ ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਗਿਉਂ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਰਿਖੀ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਛੇੜ ਬਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਹੱਟੀ ਵਿਚ ਨਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਘੱਟ ਵਧ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਸਾਂ ਕਿਤੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਤੁੰਮਾਂ, ਤੁਕਮਲੰਗਾਂ, ਨਿੰਬੂ ਸਤ, ਆਸਗੰਧ, ਹਿੰਗ, ਫਟਕੜੀ ਤੇ ਕਲੌਂਜੀ ਨਾਲ ਮਰਤਬਾਨ ਭਰੇ ਰੱਖਦਾ। ਗੁਲਾਬਾਰੀ ਤੇ ਚੁਅਰਕੇ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਖਾਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ। ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਪਿਛੇ ਰੱਖੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਭਰੀ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਤਾਂ ਆਖਦਾ, "ਸੱਜਣਾਂ, ਬੜੇ ਕੰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਛਟੀ ਚਰੈਤਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਜੀ ਦੀ ਨਿੰਬ ਨਵੇਂਸ਼ਹਿਰੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਹਦੀ ਹੱਟੀਉਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਲੂਣ, ਤੇਲ, ਸਾਬਣ, ਸੋਢਾ, ਮੂੰਗੀ, ਮਸਰ, ਹਲਦੀ ਤੇ ਕਰਿਆਟੀ ਸੁਰਤੀਆ ਤੌਰ ਪਰ ਇਥੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦੀ ਕਦੀ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਖਦਾ, "ਸੱਜਣਾ, ਹੁਣੀ ਮੁੱਕੀ ਆ।"

ਇਸ ਦੇ ਕੋਲ ਨਿਕਾ ਜਿਹਾ ਰੇਡੀਉ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਤਾਰ ਕੱਢ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਕੋਠੇ ਉਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁਮਾਈ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਪੁਠੇ ਮੰਜਿਆਂ ਦੇ ਪਾਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਵਾਣ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਵੇ। ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਰੱਤੀ ਭਰ ਸ਼ੌਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀ ਉਹ ਚੱਪਾ ਕੁ ਰੇਡੀਉ ਵਿਚੋਂ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਕਿਵੇਂ ਸੁਣ ਲੈਂਦਾ ਸੀ! ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੇ ਗਾਏ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੇ ਭਜਨ ਸੁਣਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਨਿਕਾ ਜਿਹਾ ਪੇਚ-ਕੱਸ ਲੈ ਕੇ ਰੇਡੀਉ ਦੀ ਫ੍ਰੀਕੁਐਂਸੀ ਸੈਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਜਿਸਟੈਂਸਾਂ ਛੇੜਦਾ, ਕਪੈਸਟਰ ਹਿਲਾਉਂਦਾ, ਟਰਿਮਰ ਘੁਮਾਉਂਦਾ ਤੇ ਕੁਐਲਾਂ ਇਧਰ ਉਧਰ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਰੇਡੀਉ ਕਦੀ ਚਿਉਂ ਚਿਆਂ ਤੇ ਕਦੀ ਕਰੜ ਕਰੜ ਕਰਦਾ। ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸਮਝਦੇ। ਪਰ ਬੱਚੇ ਇਸ ਦੀ ਹੱਟੀ ਤੋਂ ਰੇੜੀਆਂ, ਮਰੂੰਡਾ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਦੇ ਸਨ। ਹੱਟੀ 'ਚ ਬੈਠਾ ਇਵੇਂ ਜਾਪਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਜਿੰਨ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਘਰੋਂ ਦੌੜ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾਥਾਂ ਜੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਨ ਪੜਵਾ ਲਏ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਜੋਗਪੁਣੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਆਣ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਅਲਖ ਜਗਾ ਦਿਤੀ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ। ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੇ ਦੇ ਕਰਮੀ ਪੱਲੇ ਪੈ ਗਈ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਇਹਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਉਹਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਕਰਮੀ ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਘਰੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ "ਬੱਚਾ" ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਰਾਤ 'ਚ ਹੀ ਸੋਹਣ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਮੀ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲਾ ਜੋਗੀ ਸੋਹਣ ਸਵੇਰ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਉਹਦੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਕਹਿਣ ਲਗ ਪਿਆ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬੜੇ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੋਹਣ ਦੇ ਜੋਗ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਗਿਆ ਜਾਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਚਾਦਰ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ ਸੋਹਣ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਟੇ ਹੋਏ ਕੰਨ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਲੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜੋਗੀ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਕਲਜੋਗਣ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਭਾਲ ਸਦਕਾ ਉਹ ਝੱਟ ਪੱਟ ਸੁਆਮੀ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਸੁਆਮਣ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਕਲਜੋਗਣ ਵੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ! ਸੁਆਮੀ ਤੇ ਸੋਹਣ ਇਕੱਠੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਲੱਗਦੇ। ਦੋਹੇਂ ਅੱਧੇ ਕੁ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਅੱਧੇ ਕੁ ਸਿੱਖ। ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਧੋਤੀਆਂ ਤੇ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਜ਼ੂ ਰੰਗ ਇਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਜਨਮਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਅਜ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਅਜ਼ੂ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋਗ ਤੇ ਭੋਗ ਦੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਸੋਹਣ ਦੇ ਤੌਰ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਸੁਆਮਣ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਸੂੰਹ ਸ਼ਾਂਹ, ਹੀਸ਼ ਹਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦੀ। ਜਾਪਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸੁਆਮਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਤੇ ਕਲਜੋਗਣਾ ਹੁੜਦੰਗ ਮਚਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਸੁਆਮੀ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਹਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਭੂਤਾਂ ਦਾ ਬਾਪ ਤੇ ਕਲਜੋਗਣਾਂ ਦਾ ਖਸਮ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਭਿਅੰਕਰ ਜਿਹਾ ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਸੋਹਣ ਦੇ ਡਾਇਲਾਗ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਬੋਲਦਾ, ਪਰ ਭੂਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਲਾਗ ਸੁਆਮਣ ਕੁਛ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਦੀ ਕਿ ਸੋਹਣ ਨੂੰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਧਰੋਂ ਸੋਹਣ ਗਰਜਦਾ, ਉਧਰੋਂ ਸੁਆਮਣ। ਇਕ ਅਜੀਬ ਤਾਂਡਵ ਜੋ ਸੁਆਮੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਨਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੁਆਮਣ ਅੰਦਰਲਾ ਜਿੰਨ ਵੀ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਆਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਫਿਰ ਸੋਹਣ ਥੋੜ੍ਹਾ ਨਰਮ ਪੈ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਕਿ ਭੂਤ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁੰਡੀਰ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਅੰਦਰਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਸੁਆਮਣ ਦੇ ਫੁੰਕਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਲੁਕ ਵੀ ਜਾਂਦੇ।

ਪਰ ਅੱਜ ਇਸ ਰਾਸ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕਾਂਡ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਬਾਹਰ ਮੁਸ਼ਟੰਡਿਆਂ ਦੇ ਊਟਪਟਾਂਗ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਇਵੇਂ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਨਾਲਾਇਕ ਮੰਤਰੀ ਘਾਗ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਸਾਰੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਆਫ਼ੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੰਦਰ ਗੁੱਗਲ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿਰਾਂ ਦੀ ਘਮਸਾਣ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੂਸ਼ ਹਾਸ਼, ਸੂੰ ਸਾਂ, ਧੂੰਮ ਧੜੱਕ ਚਿਮਟੇ ਖੜਕਦੇ। ਕੋਈ ਕੱਲਾ ਕਾਰਾ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਜਿਵੇਂ ਸਹਿਬਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਸੁਆਮਣ ਦੇ ਜਿੰਨ ਭੂਤਾਂ 'ਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਕੋਈ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ। ਸੋਹਣ ਮੁੜ੍ਹਕੋ ਮੁੜ੍ਹਕੀ ਹੋਇਆ, ਦੰਦ ਲਿਸ਼ਕਾਉਂਦਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਕੋਈ ਮੁਲਕ ਫ਼ਤਹਿ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਮਲਕੜੇ ਜਿਹੇ ਸੁਆਮੀ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਸੱਜਣਾਂ, ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਦੁੜਾਏ।" ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਕੰਨ ਹਲੇ "ਬੱਚਾ" ਦੀ ਤਵੱਕੋ 'ਚ ਸਨ ਕਿ ਸੋਹਣ ਉਸ ਨੂੰ "ਸੱਜਣਾਂ" ਕਹਿ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਉਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁੰਡੀਰ ਸੁੱਚਾ, ਗੋਗੀ, ਮਾੜਾ, ਘੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਰਬਣ ਸੋਹਣ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ, ਦੰਦੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸ਼ਕ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜੱਜਰ ਦੇਹ ਤੋਂ, ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਂਦੇ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ, ਅਬੁੱਝ ਚਾਹਤਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੁਆਮੀ ਰਤਾ ਕੁ ਜੇਰਾ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੋਹਣ ਦਾ ਚਿਮਟਾ ਭੁੱਲਿਆ ਦੇਖ, ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਦੌੜ ਪਿਆ। ਸੋਚਿਆ ਕਿਤੇ ਚਿਮਟੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੂਤ ਹੀ ਨਾ ਫਸਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਾਹਲੇ ਕਦਮੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਸੋਹਣ ਚਿਮਟਾ ਫੜ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਹਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪਟਕਾ ਪਟਕਾ ਕੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਤਰਲੇ ਕਰ ਕਰ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਅੰਦਰਲੀ ਕਲਜੋਗਣ ਨੂੰ, ਵਸ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੁਆਮੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦਾ ਯਕੀਨ ਅੰਬ ਖਾਣ 'ਚ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਬੂਟੇ ਗਿਣਨ ਵਿਚ। ਉਹ ਫਟਾ ਫਟ ਉਠ ਕੇ ਘਰੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੁਆਮਣ ਘੂਕ ਸੁਤੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮਰੀ ਪਈ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਹਣ ਨੂੰ ਰੱਜ ਰੱਜ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਸੁਆਮਣ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨੈਣ ਨਕਸ਼ ਨਿਹਾਰਦਾ ਨਿਹਾਰਦਾ ਸੌਂ ਗਿਆ।

ਕੋਈ ਲੌਢੇ ਵੇਲੇ ਸੁਪਨੀਂਦਰੇ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਕੰਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ, "ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਆ ਗਏ?" ਜੁੱਗਾਂ ਜੁਗਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸਦਾ ਸੁਆਮੀ ਤ੍ਰਭਕ ਕੇ ਉਠਿਆ। ਸੁਆਮਣ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਤੇ ਯਕੀਨ ਦੇ ਘੁਸਮੁਸੇ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਉਲਝ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਸੌ ਸਰੰਗੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨ 'ਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੀ ਗੂੰਜ ਪਈਆਂ ਹੋਣ। ਜੀ ਦਾਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਜੀ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸੋਹਣ ਨੂੰ ਸੌ ਸੌ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗਾ, ਜੋ ਸੁਆਮਣ ਦੀ ਜੀਭ 'ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਵਾਰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਕਲਜੋਗਣ ਨੂੰ ਵੀ, ਵਸ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਸੁਰਗ ਪਰੀ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤੀਲੀ ਚੁੱਕੀ, ਡੇਢ ਕੱਪ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ, ਆਏ ਗਏ ਲਈ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੀ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਚੁਟਕੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਧਰ ਦਿਤੀ। ਗਲਾਸ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਤੇ ਬੱਕਰੀ ਚੋਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੋਹਣ ਬੱਕਰੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸੁਆਮਣ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵਸ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੱਕਰੀ ਨੇ ਬੜੇ ਤਹੰਮਲ ਨਾਲ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਦੁਧ ਚੋ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦਾ ਜੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਫਿਰ ਸੁਆਮਣ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ "ਖੋਤਾ" ਕਹੇ। ਉਸ ਨੇ ਪੌਣਾ ਗਲਾਸ ਦੁੱਧ ਚੋਇਆ। ਚੁਟਕੀ ਪੱਤੀ ਪਾਈ ਤੇ ਦੁੱਧ ਉਲਟ ਦਿਤਾ। ਚਾਹ ਵੀ ਝੱਟ ਉਬਾਲਾ ਖਾ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਸੋਹਣ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕਲਜੋਗਣਾਂ ਨੂੰ ਧੂਹ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਚਾਹ ਫੈਂਟ ਕੇ ਕੱਪਾਂ 'ਚ ਪਾਈ ਤੇ ਸੁਆਮਣ ਮੂਹਰੇ ਜਾ ਧਰੀ। "ਖੋਤਾ" ਸੁਣਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ, ਅੱਜ ਚਾ ਵਿਚ ਚਾਹ 'ਚ ਕੁਝ ਪਾਉਣਾ ਵੀ ਨਾ ਭੁੱਲ ਸਕਿਆ। ਸੁਆਮਣ ਘੂਕ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮਰੀ ਪਈ ਹੋਵੇ। ਸੁਆਮੀ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਲਾਡ ਵਿਚ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਝੇਡ ਵਿਚ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੱਕ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, "ਉਠ ਵੀ ਖੜ੍ਹ ਹੁਣ।"

ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਆਇਆ ਦੇਖ ਸੁਆਮੀ ਨੇ ਸੌ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾਇਆ। ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਸੁਰਗ ਪਰੀ, ਸੁਰਗ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਰੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਘੂਕ ਸੁੱਤੀ ਹੋਵੇ! ਸਾਰੇ ਜਿੰਨ, ਸਾਰੇ ਭੂਤ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਲਜੋਗਣਾ ਸੁਆਮੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਆ ਵੜੀਆਂ। ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਭੁਬੀਂ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅੱਜ ਉਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਰੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਉਠਣ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਉਜੜਨ 'ਤੇ। ਉਜੜੇ ਥੇਹ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰਦੇ ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਦਿਲਬਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਭ ਜਿੰਨਾਂ, ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਤੇ ਕਲਜੋਗਣਾਂ ਦੇ ਕਹਿਰ 'ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ, ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਕਾਵਿ-ਮੰਚ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ

ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਸੀ ਉਹ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ
ਢੋਲੇ ਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ।
ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ
ਖੇਡਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।
ਵਕਤ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ,
ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਪਈ।
ਇਹ ਘਰ ਗੁਰੂ ਦਾ
ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ।
ਇਥੇ ਵਗਦਾ
ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ।
ਅੱਜ ਸੰਗਤ ਵਿਚ
ਪਈਆਂ ਨਵੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ।
ਕੁਝ ਲੋਕ
ਗਰੁਪ ਬਣਾ ਕੇ ਖੜੇ ਅੰਦਰ।
ਕੁਝ ਲੋਕ
ਬਾਹਰ ਚੁਕੀ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਝੰਡੀਆਂ।

ਵਕਤ ਬੜਾ ਉਦਾਸ ਸੀ।
ਦਿਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੰਗਤ ਨਹੀਂ।
ਵੇਖ ਕੇ ਬੱਚਾ ਉਲਰਿਆ ਜਦ ਉਧਰ,
ਬਾਪੂ ਕਿਹਾ ਰੁਕ ਜਾ-
'ਉਧਰ ਸਾਡੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ।'
ਬੱਚਾ ਹੈਰਾਨ ਸੀ।
ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਪੂ ਮਿਠਾ ਬੋਲਦਾ ਸੀ।
ਇਨਾ ਕੌੜਾ ਅੱਜ ਕਿਉਂ ਬੋਲਿਆ।
ਗੁਰੂ ਜੇ ਇਕ ਹੈ,
ਫਿਰ ਸੰਗਤ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਦੋ ਕਿਉਂ?
ਸੋਚਿਆ ਉਸ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ।
ਸਮਝ ਨਾ ਸਕਿਆ।
ਸ਼ਾਇਦ 'ਮੈਂ' ਦੀ ਹੈਂਕੜ ਤੋਂ
ਉਹ ਅਜੇ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਸੀ।

-ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਰ,
ਵਗਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਵਾ ਉਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਡਰਿਆ ਕਰ।
ਤੇਰੇ ਨੈਣ ਹੀ ਨਾ ਠੱਗ ਲੈਣ ਕਿਤੇ ਤੈਨੂੰ,
ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਨਾ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਿਆ ਕਰ।
ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ ਸਤਿੰਦਰ ਤਾਰੇ ਲੱਗਦੇ ਅੱਗ ਵਰਗੇ,
ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਆ ਵੜਿਆ ਕਰ।

-ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਣਾ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਕ ਪੀੜ ਸਤਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,
ਸਲੋਅ ਡੈਥ ਮੇਰੀ ਦਰਦ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਵਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਹਾਈਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ,
ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਸਮਝੌਤਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਇਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ,
ਮੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਬਿਰਹਾ ਨੇ ਛਲਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਦਿਲ ਮੇਰਾ
ਨਿੱਤ ਨਵੀਆਂ ਚੋਬਾਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਉਕੇ ਭਰਦਾ ਹਾਂ,
ਇਹ ਸਭ ਮੇਰਾ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਸੋਚ ਤੜਫਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਸਭ ਕੁਝ ਜਰ ਲੈਣਾ, ਇਹ ਆਦਤ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ,
ਹਰ ਪਲ 'ਮਦਨ' ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜਾਈਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

-ਮਦਨ ਸਿੰਘ

ਪਹਿਲੇ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ

-ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਕਲਕੱਤੇ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਸਾਮ ਦੇ ਸਾਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਢੋਣ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਤੇਲ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅੱਗੋਂ ਠੇਕਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਭਾੜਾ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਅਸਾਮ ਵਲ ਤੋਰ ਦਿੱਤੇ। ਆਪ ਅਸੀਂ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਜੋਰਹਾਟ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਥੋਂ ਸੜਕ ਰਸਤੇ ਸ਼ਿਬ ਸਾਗਰ ਪੁੱਜਣਾ ਸੀ।

ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਚਾਅ ਸੀ। ਸ਼ਿਬ ਸਾਗਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਖੋਜ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠ ਤੇਲ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟੈਂਕਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤੇਲ ਲਾਗੇ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਰੀਫਾਈਨਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਨਾ ਤੇਲ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਨਾ ਰਸਤਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਲਮ ਸੀ। ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਗੁਹਾਟੀ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸ਼ਿਬ ਸਾਗਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਪੂਰਾ ਜੰਗਲੀ ਸੀ। ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਵੱਡੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਆਦਿ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਚਾਰੋ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਹਫਤੇ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਦਰਾਦਮ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਜੋਰਹਾਟ ਲਈ ਉਡੇ। ਇਹ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਹਾਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਲ 40-45 ਮੁਸਾਫਰ ਹੋਣਗੇ। ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਟੌਹਰ-ਟੱਪਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਇਕ ਲੰਮੇ ਰੂਟ ਦੀ ਨਾਨ ਸਟਾਪ ਬੱਸ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਬੱਸ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਜਹਾਜ਼ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਬੈਲਟਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੈਰ ਬੈਲਟਾਂ ਤਾਂ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਬੰਨ੍ਹ ਗਈ। ਰਸਮੀ ਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸਕਰਾਹਟਾਂ ਵੀ ਵੰਡ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੈਲਟ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਨੱਕ ਸਕੋੜਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੈੜੀ ਗੰਧ ਆਈ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਟੇਕ-ਆਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸਾਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉਡਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਬੈਲਟਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈਆਂ।

ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਅਖਬਾਰ ਲੈ ਆਈ। ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੀ, 'ਇੰਗਲਿਸ਼ ਔਰ ਹਿੰਦੀ?' ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਰਨ ਕੋਲ ਆਈ, ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਚਰਨ ਮੇਰੇ ਵਲ ਝਾਕਣ ਲੱਗ, ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, 'ਇਹ ਕੁੜੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੁੱਛਦੀ ਐ ਕਿਹੜਾ ਪੜ੍ਹਨੈਂ?'

ਚਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਇਕ 'ਦੇਸ ਦਰਪਣ' ਲਿਆ ਦੇ'

'ਵਟ 'ਦੇਸ ਦਰਪਣ' ਲਿਆ ਦੇ?'

'ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਮੰਗਦਾ। ਕਲਕੱਤੇ ਤੋਂ ਛਪਦੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬਹੁਤਾ ਉਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆਂ।' ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ।

'ਨੋ 'ਦੇਸ ਦਰਪਣ' ਆਖ ਕੇ ਉਹ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਗਈ।

'ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਐ ਤਿੱਤਲੀ ਜਿਹੀ?' ਚਰਨ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਮਟਕਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

'ਆਹਦੀ ਐ ਸਵੇਰੇ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਊਂਗੀ।' ਮੈਂ ਛੇੜਿਆ।

'ਹੁਣ ਸਵੇਰੇ ਤਾਈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਈ ਬੈਠੇ ਰਹਾਂਗੇ ਆਪਾਂ। ਚੱਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਈ ਨੀਂ।'

ਚਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਪੈੱਗ ਪੀ ਕੇ ਬੈਠਿਆ ਸੀ। ਆਂਹਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਤਾਂਹ ਉੱਡਣ ਲੱਗਿਆ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਥੱਲੇ ਵੇਖਿਆ ਨੀ ਜਾਣਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਇਹਨੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੀ ਧੁੰਨੀ 'ਚ ਲੈ ਵੜਨੈ ਆਪਾਂ ਨੂੰ।'

ਸ਼ਰਾਬ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਹੋਰ ਪੀਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੰਡ ਕੇ ਮੁੜਦੀ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਜਦੋਂ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਇਕ ਗਿਲਾਸ ਪਾਣੀ!'

'ਵੱਟ ਪਾ-ਆਨੀ?' ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਮੌਕਾ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪਿਆ। ਝੱਟ ਬੋਲਿਆ, 'ਇਹ ਆਖਦਾ ਏ, ਬੇਟੀ...ਵਾਟਰ...।'

'ਓ! ਵੈਰੀ ਨਾਈਸ, ਥੈਂਕ ਯੂ, ਵੇਟ ਜਸਟ ਕਮਿੰਗ।' ਮੁਸਕਰਾਹਟਾਂ ਖਿਲਾਰਦੀ ਇਹ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਤੁਰ ਗਈ।

'ਕੀ ਕਹਿਗੀ?' ਚਰਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮਸਤੀ ਸੀ।

'ਕਹਿਗੀ ਪੁਲਿਸ ਲੈ ਕੇ ਆਊਨੀ ਆਂ।' ਮੈਂ ਡਰਾਇਆ।

'ਏਥੋਂ ਤਾਂ ਭੱਜਿਆ ਵੀ ਨ੍ਹੀਂ ਜਾਣਾ ਯਾਰ। ਹੁਣ ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਊ?' ਚਰਨ ਸੱਚ ਹੀ ਡਰ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੋ ਹੋਰ ਜਣੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਧਰਤੀ ਵਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਚਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਹੁਣ ਤਾਂ ਛਾਲ ਮਾਰਨੀ ਪਊ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ।'

ਉਦੋਂ ਨੂੰ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਟਰੇਅ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਰੱਖੀ ਆ ਗਈ। ਚਰਨ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਧਾ ਕੁ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅਧੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਉਲਟ ਲਈ ਤੇ ਇਕੋ ਸਾਹੇ ਖਿੱਚ ਕੇ, ਮੁੱਛਾਂ ਪੂੰਝਦਾ ਬੋਲਿਆ, 'ਹੁਣ ਠੀਕ ਆ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਫੌਜ ਲੈ ਆਵੇ।'

ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਸੰਘਣੇ ਬੱਦਲ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਉਡਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਇਉਂ ਲੰਘਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਰਗੜ ਕੇ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਝਟਕੇ ਜਿਹੇ ਵੀ ਲੱਗੇ। ਚਰਨ ਡਰ ਗਿਆ, 'ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਫਟ ਦਾ ਸੈਂਟਰ ਬੈਰਿੰਗ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।'

'ਐਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਤੈਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ?'

'ਐਵੇਂ ਨੀਂ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਵੇਖ ਟੋਢਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂਦੈ, ਜਿਵੇਂ ਮੇਨ ਕਮਾਨੀ ਟੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ, ਇਹ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ 'ਚ ਰੱਖੂ।' ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸੱਚ ਹੀ ਫਿਕਰ ਦਿਸਿਆ।

ਦਰਅਸਲ ਉਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਗੁਹਾਟੀ ਦੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਉਪਰ ਉਤਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜੋਰਹਾਟ ਲਈ ਫਿਰ ਉਡਣਾ ਸੀ। ਗੁਹਾਟੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਚਰਨ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਆਹ ਤਾਂ ਕਮਾਲ ਹੋਗੀ ਬਈ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਤੋਂ ਕਲਕੱਤੇ ਦਾ ਜਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਰ ਹੋਣਾ।'

ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਇਕ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੀ ਯਾਦ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ – 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

"ਚਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਹੈਗਾ ਏ ਨਾ!"

"ਪੜ੍ਹਦਾ ਐ ਉਹ ਮੇਰਾ...ਫਿਲਮੀ ਰਸਾਲੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਐ! ਬੈਠੀ ਹੁੱਬੀ ਜਾਨੀ ਐਂ!" ਉਹਨੇ ਜਵਾਕਾਂ ਵਲ ਤੱਕ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਐ ਸ਼ਾਇਦ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਐ।"

"ਚਲ, ਨਿਆਣਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਆਣਪੁਣਾ ਹੋ ਈ ਜਾਂਦੈ!"

"ਇਕ ਨਿਆਣਪੁਣਾ! ਹੁੰ-ਹ! ਇਕ ਅੱਧੀ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰ ਜੇ!" ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਾਢੇ 'ਤੇ ਅੰਗੂਠਾ ਧਰਦਿਆਂ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਿਆ, "ਜ਼ਰਦਾ, ਸਿਗਰਟਾਂ, ਅਫੀਮ ਸਭ ਕੁਸ਼ ਛਕਦੈ! ਮਾੜੇ-ਚੰਗੇ ਥਾਂ ਉਹ ਜਾਂਦੈ! ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਕੀਤੈ! ਬਣਾਈ ਮੈਂ ਜਾਨ ਹੂਲ ਕੇ! ਸੁਰਮਖੀਏ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਚਲਾਵਾਂਗੇ! ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਅਗਲੇ ਨੂੰ! ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ? ਗੇੜੇ ਦਾ ਭਾੜਾ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦੈ! ਅੱਧਿਉਂ ਵਧ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੜਦਾ ਸੀ!"

"ਹੁਣ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਕੌਣ ਜਾਂਦੈ?"

"ਹੁਣ! ਹੁਣ ਜਾਂਦੈ, ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਮੁਖ ਸਿਹੁੰ! ਮਖ ਤੂੰ ਵੀ ਚਲਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈ!"

"ਇਉਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਕੇ ਆਪਦਾ ਘਰ ਭਰ-ਲੂ!"

"ਉਹ ਤਾਂ ਭਰੂਗਾ ਈ, ਜਦੋਂ ਆਪਦੀ ਔਲਾਦ ਨਿਕੰਮੀ ਹੋਵੇ!"

"ਜਗਦੇਵ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੁਸ਼ ਆਖਿਐ?"

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਸੜ ਬਲ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਉਨ੍ਹੇ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਾਉਣੀ ਐ! ਇਧਰੋਂ ਉਹਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕੀ ਐ? ਉਹਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਸਾਂਝ ਐ!"

ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਆਖਿਆ, 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਭਰਾ ਤਾਂ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਇਹ ਕਾਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਿੱਤ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਦੋਂ ਮੇਰੀ ਕਿਹੜਾ ਸੁਣੀ ਐ।"

"ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜੀ ਭਾਨ ਚੂਨ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਲੱਗ ਮੁੱਕ ਗਈ, ਇਹਨਾਂ ਛੋਟਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੂੰ?"

"ਆਪੇ ਵੱਡੇ ਕਰਨਗੇ।" ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਮਿਠਾਸ ਭਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, "ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਪਿਉਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦੇ ਆਏ ਐ!"

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਗੋਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਉੱਠਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਦੇਖਾਂਗੇ, ਤੇਰੇ ਸਲੱਗ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ!"

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਭਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਰਿਸਕਾਉਂਦਾ ਤੇ ਬੋਲਦਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, "ਅਸਲ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੁਸੀਂ ਈਂ ਓਂ! ਧੀਆਂ ਤਾਂ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰੀਂ ਉੱਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਸਾਲੇ ਮਤਲਬ ਦੇ ਯਾਰ ਹੁੰਦੇ ਐ! ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਲੱਤ ਮਾਰਦੇ ਐ!" ਧੀਰਾ ਤੇ ਸੁਖਦੀਪ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਹੱਸਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਹਰਪਾਲ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਹ ਕੁਝ ਹੋਰ ਈ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਦਿਨ ਛਿਪੇ ਦਰਸ਼ਨ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਫਿਰ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਉਸ ਭੱਜ ਨੱਠ ਕਰਕੇ ਬਣਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਾਹਬ ਕੁਰ ਨੇ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਦੇ ਕੰਨਾ ਸ਼ੋਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ।

"ਕੁਸ਼ ਪੈਸੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ ਗੇ ਐ....ਕੁਸ਼....!"

"ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰ ਲੈ, ਪੈਸੇ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜੀ ਲੱਗ ਜਾਣ! ਕੰਮ ਤੂੰ ਕਰਨਾ ਐ, ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਆਂ।"

"ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਐ!"

"ਫੇਰ ਪਾਧਾ ਕੀਹਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਐ!" ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਪਾਲ ਦਾ ਅੰਦਰ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ।

-ਅੱਸੂ ਕੱਤੇ ਦੀ ਖਿੜਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਕੁਲਵੰਤ ਬਰਾੜ ਦਾ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰਪਾਲ, ਪੱਪੂ ਤੇ ਦਿਲਰਾਜ ਉਸ ਦੀ ਬਰਾਤ ਗਏ, ਬਰਾਤ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰੇ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਬਰਾੜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਹਰਪਾਲ ਹੋਰੀਂ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗੇੜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਠ ਤੁਰੇ, ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਕ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਚੌਲ ਫੇਰਦੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਲਵੇ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਵੇਖ ਕੇ ਖਲੋ ਗਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਾਹਵਾ ਚਤਰ-ਸਿਆਣੀ ਜੇਹੀ ਜਾਪਦੀ ਜਨਾਨੀ ਨੇ ਮਖੌਲ ਵਜੋਂ ਪਰਾਤ ਵਿਚੋਂ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਰੁੱਗ ਭਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ, "ਲਉ, ਭਾਈ ਚੌਲ ਲੈ ਲੋ!"

ਮੁੰਡੇ ਇਕ ਦਮ ਭਵੰਤਰ ਗਏ, ਐਵੇਂ ਖਸਿਆਨੀ ਜਿਹੀ ਹਾਸੀ ਹੱਸਦੇ ਮੂੰਹ ਮਰੋੜਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਕੁੜੀਆਂ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਹੱਸ ਪਈਆਂ, ਇਕ ਚੁਲਬੁਲੀ ਜੇਹੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਟੱਪ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਨੀ ਮਾਸੀ, ਤੂੰ ਵੀ ਹੱਦ ਕਰਦੀ ਐਂ! ਪਾੜ੍ਹੂ ਮੁੰਡੇ ਐ। ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗ ਨਾ ਲੱਗੂਗੀ।"

"ਨਹੀਂ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਲੈਣੇਂ, ਪੱਲਿਆਂ 'ਚ ਪੁਆ ਲੈਣ।"

ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਚੀਕ ਮਾਰ ਕੇ ਹਾਸੜ ਪਾ ਦਿੱਤੀ, ਮੁੰਡੇ ਛਿੱਥੇ ਹੋਏ ਖੜੇ ਸਨ, ਚਤਰ ਜਿਹੀ ਜਾਪਦੀ ਜਨਾਨੀ ਅਜੇ ਵੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਬਤੀ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਰੁੱਗ ਭਰੀ ਖਲੋਤੀ ਸੀ। ਪੰਡਤ ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਫਰਕਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮਾਈ ਚੀਜ਼ ਦੇਣੀ ਐ, ਚੱਜ ਦੀ ਦਿਉ, ਕੀ ਐਵੇਂ ਬੈਅ ਦੇ ਘਰ ਨਾਲ ਸਾਰਨ ਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਐਂ।"

ਹੁਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ 'ਹਲੋਅ' ਕਹਿਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਾਲ ਨੇ ਤਾੜਿਆ, ਕੁੜੀਆਂ ਰਤਾ ਢਿਲੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਔਰਤ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਚੌਲ ਭਾਈ ਮਾੜੇ ਐ? ਸਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਮੰਗਣੈ! ਤੁਸੀਂ ਬੁਰਕੀ ਮੂੰਹ ਪਾਵੋਂਗੇ, ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁੰਡਾ ਪਰੁੰਨਿਆ ਜਾਊ!" ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਪਤਲੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਏਨੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੱਜ ਵੱਜ ਘੁਲਦੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਦਿਸੀਆਂ, ਪਰਾਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਮਧਾਣੀ ਵਾਂਗ ਘੁਮੇਟਣੀਆਂ ਲਈਆਂ, ਮੁੰਡੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਥਹਿ ਸਿਰ ਹੋ ਗਏ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜੀਭ ਫੇਰਦਿਆਂ ਥਿੜਕੇ ਹੋਏ ਪਾਲ ਨੇ ਆਖਿਆ, "ਮਾਤਾ, ਚੌਲ ਤੇਰੇ ਜਰੂਰ ਲਵਾਂਗੇ, ਜੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸੱਤ ਲੈਚੀਆਂ ਪਾ ਦੇਵੇਂ।"

"ਲੈਚੀਆਂ ਤਾਂ ਭਾਈ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਲੌਂਗ ਹੈ ਗੇ ਐ!" ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਚੀਕ ਮਾਰੀ। ਪਾਲ ਝੱਟ ਬੋਲਿਆ, "ਮਾਤਾ ਕਿਉਂ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀ ਐਂ!

ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੂਕਾਂ ਛੱਡੀਆਂ। ਅੱਧਖੜ ਜਨਾਨੀ ਛਿੱਥੀ ਪੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪਈ, ਕੁੜੀਆਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਬੋਲਦੀਆਂ ਮਗਰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਝਾਕਦੀਆਂ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਤੁਰੀਆਂ। ਚਾਂਵਲੇ ਹੋਏ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਮਾਰੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਗਵੇਂ ਪੈਰੀ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਮੁੰਡੇ ਲਾਚੜ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਤੁਰੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਦੇ ਘਰ ਵੜ ਗਈਆਂ, ਹਰਪਾਲ ਹੋਰੀਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਖਲੋਤੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਸਿਆਣੀਆਂ ਬੁੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਗਾਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਮਖੌਲਬਾਜੀ ਤੋਂ ਝਿੜਕਿਆ। ਬਾਹਰ ਗਲੀ ਵਿਚ ਖਲੋਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਨਾ ਨਿਕਲੀਆਂ, ਹਾਰਕੇ ਮੁੰਡੇ ਅਗਾਂਹ ਤੁਰ ਪਏ। ਇਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੋਂ ਗਲਾਸ ਮੰਗ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਤੋਲਾ ਤੋਲਾ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੋਂ ਰੁਪਈਏ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਇਲੈਚੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਉਹ ਫੇਰ ਖਿੜੇ ਮਹਿਕੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਝਾਕਦੇ ਤੁਰ ਪਏ, ਪਰ ਕੁੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਨਾ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ, ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਆ ਗਏ।

ਠੇਕੇ ਕੋਲ ਬਾਹਰ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਿਪਾਹੀ ਤਾਸ਼ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੋਗਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦਮ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਏ, ਪੀਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪੁਲਸੀਆਂ ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਏ, ਅੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਮ ਲੁਕਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪੱਪੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਕਰੋੜ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਪਲ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਫੇਰ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਿਆ, "ਨਹੀਂ ਦੋਸਤੋ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਐਸ਼ ਕਰੋ!"

"ਨਹੀਂ ਯਾਰ, ਤੁਸੀਂ ਜਰੂਰ ਪੀਉ।" ਉਹ ਬਿੰਦੇ ਝੱਟੇ ਬੋਤਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਕਰਦੇ।

"ਨਹੀਂ ਮਿਤਰੋ ਸਾਨੂੰ ਕਾਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।" ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਿਆਣੇ ਜਾਪਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਮਿੱਠਤ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, "ਮੱਲੋ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮੌਜ ਮੇਲਾ ਕਰੋ।"

ਮੁੰਡੇ ਚੁੱਪ ਤਾਂ ਕਰ ਗਏ। ਪਰ ਪੰਡਤ ਨੇ ਮੰਜੇ ਕੋਲ ਪਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜੁੱਤੀ ਨੂੰ ਠੁੱਡਾ ਮਾਰਿਆ, ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢੀਆਂ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਵੀ ਹਿੱਟ ਮਾਰੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਿਉਂ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦੀ ਭਿਣਕ ਸੁਣੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਇਕ ਸੁਰਤਾਲ ਵਿਚ ਧੜਕਣ ਲਗ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਮੋਹ ਭਿੱਜੀ ਤੱਕਣੀ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ, 'ਚਲੋ' ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਉਧਰ ਨੂੰ ਖਿਸਕ ਤੁਰੇ।

"ਅੱਗੇ ਹੋਣਗੀਆਂ।" ਕਹਿਕੇ ਉਹ ਤੇਜ ਕਦਮੀਂ ਨੱਠ ਤੁਰੇ, ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਮੋੜ ਘੋੜ ਪੈ ਕੇ ਉਹ ਉਸੇ ਦੁਕਾਨ ਮੂਹਰੇ ਆ ਗਏ। ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਚਾਂਵਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਸਟਾਈਲ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਛੰਡ ਕੇ ਇਕ ਅਦਾ ਜਿਹੀ ਵਿਚ ਲੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਬਾਈ, ਇਧਰ ਚੌਲ ਫੇਰਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ?"

"ਨਹੀਂ," ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਮੈਲਾ ਕੁਚੈਲਾ ਜਿਹਾ ਸਰੀਰ ਥਰਥਰਾਇਆ, "ਕੀ ਗੱਲ?"

"ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਸਾਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਬਣਦੈ।"

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਫੇਰ ਹੱਸ ਪਿਆ, ਮੁੰਡੇ ਫੇਰ ਤੁਰ ਪਏ। ਪੱਪੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਤਲਾ ਪਰ ਜੱਚਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਉਤਾਂਹ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਪੱਟਾਂ ਕੋਲ ਹੱਥ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਉਇ ਘੁੱਟ ਲਾ ਤਾ ਲਉ! ਐਵੇਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀਆਂ ਠਿੱਬੀਆਂ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆਂ।"

"ਆ-ਜਾ, ਫੇਰ ਲਾ-ਲਵਾਂਗੇ।" ਪੰਡਤ ਨੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਹਿੱਲਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਜੰਮਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਵੀ ਦੋ ਚਿੱਤੀ ਜਿਹੀ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ।

"ਤੇਰੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਐ ਬਈ ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਈ ਜਾਊਂ। ਬਾਈ ਜੀ, ਇਹ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰਾ ਐ! ਹਾਸਾ-ਮਖੌਲ ਰਾਹ ਰਾਹ ਦਾ ਹੁੰਦੈ! ਜੱਟ ਕੁੱਟਣਗੇ ਘੱਟ, ਘੜੀਸਣਗੇ ਵਧ।" ਪੱਪੂ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਏਨੀ ਹਾਸੜ ਪਈ, ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੀ ਫਰੋਲਾ ਫਰਾਲੀ ਕਰਦੇ ਦਿਲਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਪੰਡਤ ਖਿਝ ਉੱਠਿਆ। ਇਕ ਇਕ ਪੈੱਗ ਲਾ ਉਹ ਮਖੌਲਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਜੰਨ ਵਲਾਹੇ ਆ ਗਏ, ਅੱਗੋਂ ਕੁਲਵੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਾੜ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ, "ਕਿਧਰ ਦਫਾ ਹੋ ਗਏ ਸੀ!"

ਸਾਰੀ ਬਰਾਤ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਈ ਬੈਠੀ ਸੀ, ਮੰਜਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਜੱਟ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਗਲੀਂ ਚਿੰਬੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਕੋਈ ਉੱਚੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਗਿੱਧਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਹਜੂਮ ਵਿਚ ਕੰਨ ਪਾਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੀ ਸੀ, ਥਾਂ ਪਰ ਥਾਂ ਮੰਜਿਆਂ ਉਪਰ ਨਮਕੀਨ ਬਰੀਕ ਪਕੌੜੀਆਂ ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਬਰਾੜ ਨੇ ਹੋਰ ਬੋਤਲ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਅਚਾਨਕ ਬੈਂਡ-ਬਾਜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਤਾਲ ਖੜਕਾਇਆ, ਸ਼ਰਾਬੀ ਬਰਾਤ ਦੇ ਇਕ ਦਮ ਪੈਰ ਉਖੜ ਗਏ, ਮੁੰਡੇ ਖੁੰਡੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਨੱਚਣ ਲਗ ਪਏ।

... ...

ਫੱਗਣ ਦੇ ਨਿਖਰੇ ਹੋਏ ਦਿਨ ਸਨ। ਕੁਲਵੰਤ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਕਰੈਂਕ ਲੈਣ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦਾਜ ਵਿਚ ਆਇਆ ਇਨਫੀਲਡ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਕੱਢਿਆ, ਬਿਰਧ ਨੇ ਮਲਵੇਂ ਜਿਹੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, "ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਘੜੀ ਇਹਦਾ ਖਹਿੜਾ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿਆ ਕਰ।" ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਝਰਮਲ ਤਨਜ਼ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, "ਜੇ ਭਲਾ ਸਾਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਕੰਮ ਪੈ ਜਾਵੇ?"

ਬਰਾੜ ਨੇ ਟੈਂਕੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਹਿਲਾ ਕੇ ਪੈਟਰੋਲ ਵੇਖਿਆ, "ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਵਾਲਾ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਜਾਉ।"

ਬਰਾੜ ਨੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਟੇਢੀ ਅੱਖ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਤਾਮ-ਤੜੂਕ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸੀ।

"ਬਾਈ, ਐਵੇਂ ਨਾ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਕਰ, ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ਐ! ਬੱਸ ਚਾਰ ਦਿਨ ਐਸ਼ ਕਰ ਲੀਏ।"

"ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਨਲਕੇ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਭਰਦੀ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਚੌਂਤੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਕੁਲਵੰਤ ਦੀ ਨਵੀਂ-ਨਵੇਲ ਬਹੂ ਵਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਕੀ ਗੱਲ ਵੇ, ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਹੁਣੇ ਈ ਸੱਤਰੇ ਬਹੱਤਰੇ ਹੋ-ਗੇ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣੇ ਈ ਬਾਬੇ ਬਣਾਈ ਜਾਨਾ ਐਂ। ਬੁੱਢ ਵਰੇਸ ਆਈ ਤੋਂ ਖ਼ਬਰੇ ਕੀ ਆਖੇਂਗਾ।"

ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਚੁਪਾਸੇ ਚੋਰ-ਝਾਤੀ ਪਾ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਕਣਸੋ ਲਈ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਤਲਖੀ ਤਾੜ ਕੇ, ਜਿਹੜੀ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਗੁੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਕਿੱਕ 'ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, "ਭਾਬੀ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਭਰਜਾਈ ਐਂ। ਥੋਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਗਲੀ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪਾਉਣੀ ਐ...।" ਗੱਲ ਅਜੇ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਅੱਧੀ ਕਿੱਕ ਨਾਲ ਹੀ 'ਦਗੜ-ਦੂੰ, ਦਗੜ ਦੂੰ' ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ਵਿਚ ਮੋੜ ਕੱਟ ਕੇ ਬੀਹੀ ਪੈ ਗਿਆ।

ਸਿੱਧਵੀਂ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਉਰਲੇ ਪਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਡੀਜ਼ਲ ਪਵਾਉਂਦੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਬੱਸ ਦਿੱਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਝਉਲਾ ਪਿਆ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੌਲੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਥੱਲੇ ਲੱਤ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਧੌਣ ਮੋੜ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ, ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਉਸ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਪਿਛਾਂਹ ਮੋੜ ਲਿਆ, ਧੀਮੀ ਚਾਲ ਬੱਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈਆਂ, ਮੁੜ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਲਿਸ਼ਕ ਉੱਠੀਆਂ।

ਗੁਲਾਬੀ ਸੂਟ ਅਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਪੰਮੀ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਈ, ਕੁਲਵੰਤ ਦਾ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਅੰਦਰ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਮਹਿਕ ਉੱਠਿਆ। ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਫੇਰ ਕੇ ਉਸ ਦੋਬਾਰਾ ਬੀਹੀ ਵਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਉਗਾਸ ਕੇ ਸੈਨਤ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿਧਰ ਨੂੰ!" ਕੁੜੀ ਨੇ ਅੱਖ ਰਤਾ ਕੁ ਹਿਲਾ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਿਆ, ਬਰਾੜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਲਬਲੀ ਮੱਚ ਗਈ। ਉਸ ਬੱਸ ਦੇ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਰੇੜ ਲਿਆ, ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੁਲਵੰਤ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਪਾਸੇ ਖਲਾਰ ਕੇ ਆਪ ਉਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਖੜੋ ਗਿਆ, ਬਿੰਦ ਕੁ ਪਿੱਛੋਂ ਬੱਸ ਵੀ ਆ ਗਈ। ਸਵਾਰੀਆਂ ਉਤਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਪੰਮੀ ਉਤਰੀ, ਉਸ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਤਾੜਿਆ, ਕੁਲਵੰਤ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੁਬਾਰਾ ਸਟਾਰਟ ਕਰ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਗਿਆ। ਪੰਮੀ ਨੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਅੱਖਾਂ ਘੁਮਾਈਆਂ, ਪਲ ਕੁ ਕੁਲਵੰਤ ਵਲ ਦੇਖਿਆ।

ਪੰਮੀ ਨੇ ਫੇਰ ਬੱਚ ਕੇ ਚੁਫੇਰਾ ਤਾੜਿਆ ਤੇ ਕਾਹਲ ਨਾਲ ਕੁਲਵੰਤ ਕੋਲ ਆ ਖੜੀ। "ਚੱਲੀਏ।"

"ਕਿੱਥੇ?"

"ਜਿੱਥੇ ਕਹੇਂ।"

ਬਰਾੜ ਨੇ ਰੇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੈਠਣ ਲਈ ਆਖਿਆ, ਉਹਨੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਮਦਾਰਪੁਰੇ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਲਿਆ, ਰਾਹ ਵਿਚਲੇ ਲਾਲ ਰੇਤੇ ਕਾਰਨ ਟਾਇਰ ਫਿਸਲ ਫਿਸਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਨਹਿਰ ਦੀ ਪਟੜੀ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵਾਟ ਦਬੱਲੀ ਗਿਆ, ਇਕ ਜਗਾਹ ਸੰਘਣੀ ਜਿਹੀ ਛਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਰੋਕ ਲਿਆ,

"ਕੀ ਗੱਲ?"

"ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲਾਈਆਂ, ਕੁਲਵੰਤ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੱਸ ਪਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਿਰੋਂ ਲਹਿ ਗਈ ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਅੰਦਾਜ ਵਿਚ ਦੋਬਾਰਾ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੀ, ਬਰਾੜ ਨੇ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਗਾਖ਼ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਸੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਹਨੇ ਵੀ ਬਰਾੜ ਦੇ ਗਦਰਾਏ ਮੁਸ਼ਕੀ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀ, ਉਸ ਦਾ ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੰਘਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਲਾਪਰਵੀਂ ਦਾਹੜੀ ਵਿਚ ਲਾਲੀਆਂ ਦਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਨਹਿਰ ਦਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ, ਸੰਘਣੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਤੇ ਸਫੈਦਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ, ਹਵਾ ਸੰਗੀਤ ਛੇੜਦੀ ਰੁਮਕ ਰਹੀ ਸੀ।

"ਅੱਜ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਐ?" ਘਾਹ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਬਰਾੜ ਨੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਬੋਘੀ ਵਿਚੋਂ ਪਰਨਾ ਕੱਢ ਕੇ ਵਿਛਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਨਾਨਕਿਆਂ ਨੂੰ!" ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮਟਕਾਈਆਂ, "ਖਬਰੇ ਕਦੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਆ ਜਾਵੇ।"

ਕੁਲਵੰਤ ਦੀਆਂ ਪਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਸ਼ਾਲ ਵਾਂਗ ਮੱਚਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਜ-ਗਿਜੀ ਭਾਅ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ, ਉਸ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਗਾਸ ਕੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਉਦਾਸੀ ਭਾਂਪ ਲਈ।

"ਕੀ ਗੱਲ, ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈ?" ਬਰਾੜ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਆਖੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਝਾਕਿਆ।

"ਬੋਲਦਾ ਨ੍ਹੀ!"

"ਕੀ ਬੋਲੀਏ?"

"ਕੁਲਵੰਤ, ਤੂੰ ਏਨਾ ਉਦਾਸ ਕਾਹਤੋਂ ਐਂ?" ਬਰਾੜ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਉਗਾਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਹਿਬੂਬ ਵਲ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਪੀਲੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿਚ ਛਣਕ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵਲ ਖਾਲੀ ਅੱਖੀਂ ਝਾਕਦਾ ਰਿਹਾ।

"ਅੱਜ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਐ?"

"ਕਿਉਂ.....?"

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਆਂ!" ਪੰਮੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਗੁਲਾਬ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਚਮਕ ਉੱਠਿਆ। ਕੁਲਵੰਤ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਕਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹਨੇ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਵਾਲ ਕਰਿਆ। ਕੁਲਵੰਤ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਝਾਕਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਜੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਅੱਜ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇਵਾਂ।"

"ਫੇਰ ਕੀ ਕਰੇਂਗਾ?" ਉਹਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹਾਸਾ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਘੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਚਾਬੀ ਨਾਲ ਖੇਡਦਿਆਂ ਘਾਹ ਉੱਤੇ ਟੇਢਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੇਂਗੀ।"

ਪੰਮੀ ਨੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਗਹਿਰ ਭਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਬੋਲੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਮਦਹੋਸ਼ ਜਿਹੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਸ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਖੁਰਚਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਕ ਦਮ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਉੱਠਦਿਆਂ ਬੜੀ ਪੱਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, "ਚਲ, ਉਠ ਚੱਲੀਏ।"

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਕੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਦੈਂਤ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਵੇਗਾ?

ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ

ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਧੁੰਦ, ਧੂੰਆਂ, ਸਮੋਗ, ਜਹਿਰੀਲੀ ਵਰਖਾ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚੋਂ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁਥਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹੋਣਗੇ।

ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਸੇਧਤ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਸਮੋਗ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੁੰਦ ਦੇ ਸੰਘਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੱਦਲ ਵੀ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਸਿੱਧਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਹੈ। ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਦੀ ਬਣਤਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤੁਪਕਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲ ਨਾਲ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। ਧੁੰਦ ਵਿਚ ਸਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਕਹਿਣਾ ਖੇਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਹ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਸਾਹ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਸਮੇਂ ਧੁੰਦ ਵਾਲੀ ਹਵਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਰੀਕ ਤੁਪਕਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧੁੰਦ ਰੰਗ ਰਹਿਤ, ਖੁਸ਼ਬੋ ਰਹਿਤ, ਸਵਾਦ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਧੁੰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਡਵੰਸ ਖੋਜਾਂ ਸਦਕੇ ਲਾਈਟ ਹਾਊਸਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਧੁੰਦ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਗਈ। ਧੁੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਧੁੰਦ, ਮਿਸਟ ਅਤੇ ਹੇਜ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਧੂੰਏਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੀ ਸਮੋਗ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੰਡਨ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਸਦਕਾ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਸਥਮਾ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਬੜੀਆਂ ਘਾਤਕ ਅਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਮੋਗਾਂ ਕਾਰਨ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਊਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਫਲੂ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਜੋ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਹੈ, ਵਾਸਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਕੇਵਲ ਆਪਣਾ ਆਰਥਿਕ ਨਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਨਹਿੱਤ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਹੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਵਿੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸਖਤਾਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਰਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਸਟੀਲ ਦਾ ਉਦਯੋਗ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਵੂਲਨ ਮਿਲ ਉਦਯੋਗ, ਕੈਮੀਕਲ ਉਦਯੋਗ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਉੱਪਰ ਆਧਾਰਤ ਉਦਯੋਗ, ਟੈਨਰੀਆਂ ਅਤੇ ਚਮੜੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ੋਧਣ ਲਈ ਵਿਖਾਵੇ ਵਜੋਂ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੋਡ, ਬੋਡ ਅਤੇ ਸਲੱਜ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ, ਪਲਾਂਟ ਜਰੂਰੀ ਹਨ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਇਹਨਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਦੇਣ ਪੱਖੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਔਕੜਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਲਾਂਟ

ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਹੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਖਾਤਰ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੀ-ਸਾਈਕਲ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਆਪ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਸ਼ੂਧਨ ਜਿਹੜਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਵੀ ਈਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਹੈ।

ਕੇਵਲ ਹਵਾ ਸਾਫ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ, ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਨਪ ਰਹੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਮਿਸਟ, ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਬਰਫ ਵਿਚ ਰਲ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਉਪਰਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਰਸਾਇਣਕਤਾ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੀਲਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਗੰਧਕੀ, ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਵਰ੍ਹਨਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ, ਓਜ਼ੋਨ ਦੀ ਪਰਤ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਘਾਤਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਓਜ਼ੋਨ ਪਰਤ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਸੂਰਜ ਦੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਰੈਡੀਏਸ਼ਨ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਨਾਸ਼ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਖੁਦ ਆਪ ਆਪਣੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨਸਾਨ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਘਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਲ ਸੇਧਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਰੋਥਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ?

ਧਰਤੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿਚ 78% ਨਾਈਟਰੋਜਨ, 21% ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ 1% ਹੋਰ ਗੈਸਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ 0.03% ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 0.03% ਤੋਂ ਵਧਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਰਫ ਦਾ ਪਿਘਲਣਾ, ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੁਬਣਾ, ਯਾਨਿ ਕਿ ਪਰਲੋ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਸਰਵਨਾਸ਼ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਪ੍ਰੈਲ 1997 ਵਿਚ ਰੂਸ ਵਲੋਂ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਦਾਗੇ ਗਏ ਰਾਕਟਾਂ ਵਲੋਂ ਫੂੱਕੇ ਗਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ (ਕੈਰੋਸੀਨ ਆਇਲ) ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਸੂਟ ਦੇਖੇ ਗਏ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਟੇਟ ਦੇ ਅਸਮਾਨੀ ਖਲਾਅ ਉਪਰ ਵੀ 12 ਮੀਲ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹਵਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਰੂਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਿਹੜੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਰੂਸ ਵਲੋਂ ਦਾਗੇ ਗਏ ਰਾਕਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਸਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ 'ਸਹਾਰਾ ਡੈਜ਼ਰਟ' ਦੇ ਏਰੀਏ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ਝੱਖੜਾਂ ਨਾਲ ਧੂੜ-ਕਣਾਂ ਦੇ ਹੁੰਝੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਯੂਰਪੀ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਪਰ ਇਕ ਪਤਲੀ ਜਿਹੀ ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਤ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਨਾਲ ਖੂਨੀ ਵਰਖਾ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਲ ਧੂੜ ਕਣਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫਲੋਰਿਡਾ ਸੂਬੇ ਤੱਕ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਧੂੜ-ਕਣਾਂ ਅੰਦਰ ਜਿੰਕ ਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲਾਲ ਵਰਖਾ ਆਏ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਧੂੜ ਕਣਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਤੱਤ ਅਲੈਜ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨੀ ਖਲਾ ਰਾਹੀਂ ਸਫਰ ਕਰਕੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਗੁਬਾਰੇ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਵਾ ਦੀ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਫਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਬਰਫ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਚ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਗੰਦਗੀ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤਤ ਤੱਤ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਪਾਣੀ, ਨਮਕ, ਚੀਨੀ, ਅਲਕੋਹਲ, ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਫੈਟ ਅਤੇ ਤੇਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਮੁਲੰਕਣ ਇਹ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕਿੱਥੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਜਿਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

1. ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਬਦਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ 80% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 22 ਬਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਹੁਣ 32 ਬਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

2. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਪਸਾਰ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਅਰਬਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ

ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੀ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੁੱਤਰ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ 7.9 ਬਿਲੀਅਨ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ 8 ਬਿਲੀਅਨ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੱਖੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਰਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਧਣਾ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ 50% ਬਿਜਲੀ ਕੋਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਚੀਨ ਨਾਲੋਂ 10 ਗੁਣਾ ਵਧ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕੋਂ ਵਧ ਵਸੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੱਖੋਂ ਅਣਗੌਲੇ ਹਨ, ਵਿਚ ਉਦਯੋਗੀਕਰਣ ਦੇ ਪਸਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੀਨ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੇਲ ਦੀ ਖੱਪਤ ਪੱਖੋਂ 6.6 ਮਿਲੀਅਨ ਬੈਰਲ ਤੇਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਪਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਤੇਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਲ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਕਾਵਾਂ ਰੌਲੀ (ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ), ਵਾਹਨਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਤੇਲ ਫੂਕਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਸੋਕਾ ਪੀੜਤ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਘੱਟ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਫਾਕੇ ਨਸੀਬ ਹਨ।

ਇਕੱਲੇ ਗੈਨਡੌਂਗ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਚੌਥਾਈ ਕਾਲ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਵਾਰੀ ਪਏ ਸੋਕਿਆਂ ਨਾਲ, 2 ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ ਧਰਤੀ ਅਨਾਜ ਰਹਿਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਖੁਣੋਂ ਕੋਈ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਚੀਨ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਲਫਰਡਾਈਆਕਸਾਈਡ SO2 ਅਤੇ ਨਾਈਟਰੋਜਨਡਾਈਆਕਸਾਈਡ NO2k ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਆਂਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਚੀਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਦਿਲ ਅਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ 400,000 ਮੌਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਰਕਰੀ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ "ਰੀਓ ਭੂਮੀ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ 1992" ਦੇ ਡਰਾਫਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਡਰਾਫਟ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮਿੱਟ ਡਰਾਫਟ ਸਭ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ, ਕਾਰਗਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨੇ ਘੇਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚੋਂ ਅਣਗੌਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੀ ਹਨ।

ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ ਬੜਾ ਸੀ ਸੂਝਵਾਨ ਆਗੂ,
ਡਾਢੀ ਤਾਕਤ ਸੀ ਕੋਲ ਪਰ ਹੰਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ।
ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਕੀਤੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਉਹਨੇ,
ਤੁੱਕਾ ਲਾ ਕੇ ਕਦੇ ਬੁੱਤਾ ਸਾਰਿਆ ਨਹੀਂ।
ਜਾ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਜਾ,
ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ ਉਹਨੇ ਦੂਰੋਂ ਲਲਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ।
ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੇ ਚਣੇ ਚਬਾਉਣ ਖਾਤਰ,
ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ ਉਹਨੇ ਕਦੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ।
ਰਣਤੱਤੇ ਵਿਚ ਯੋਧਿਆਂ ਵਾਂਗ ਲੜਿਆ,
ਮਰਨੀ ਮਰ ਗਿਆ ਸਿਦਕ ਪਰ ਹਾਰਿਆ ਨਹੀਂ।

-ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜ ਜਣੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਜਣੇ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਜਣੇ ਮੇਰੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜੇ ਜਣੇ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

"ਤੇਰਾ ਗਵਾਂਢੀ ਤਾਂ ਮਰਸਿਡੀ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਐ ਬਈ" ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਭਾਈ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਤਾਅਨਾ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

"ਬਸ ਓਵੇਂ ਈ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮੋਗੇ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਦਾ ਧੀਰਾ ਟੁੱਟੇ ਜੇ ਆਸ਼ੇ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੋਢੇ ਇਕ ਨਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਪਾਈ ਫਿਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਵਦੇ ਜਾਣੇ ਚੌੜਾ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਨੰਗਪੁਣੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਤਾਂ ਇਕੋ ਈ ਬਥੇਰੀ ਸੀ। ਆਹ ਦੋ-ਦੋ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ।"

"ਨਾ ਮਰਸਿਡੀ ਨੰਗਪੁਣੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਐ? ਹੱਦ ਹੋਗੀ ਤੇਰੇ ਆਲੀ ਯਾਰ।"

"ਤੂੰ ਕਾਰ ਦੇਖੀ ਐ।"

"ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਸੁਣਿਆ ਜਰੂਰ ਐ।"

"8 ਸਾਲ ਤਾਂ ਊਂ ਪੁਰਾਣੀ ਐ ਨਾਲੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਈ ਵੀ ਐ। ਏਦੂ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਹੌਂਡਾ ਈ ਲੈ ਲੈਂਦਾ।"

"ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਸਿਡੀ। ਪਰ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਨੀ। ਸ਼ਰੀਕ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।"

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਪਹਿਨੇ ਪੱਚਰੇ ਦੋ ਸਰਦਾਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਉਠ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਚਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ। "ਡੈਡੀ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਰਗਰਮ ਬੰਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਈ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਛੱਪਦੀਆਂ ਈ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ।"

ਫੋਟੋਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਗਦ ਗਦ ਹੋ ਗਏ ਲੱਗਦੇ ਨੇ ਅਤੇ 'ਵੀਰ ਜੀ ਸਭ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ।' ਕਹਿ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਚੁੱਪ ਤੋੜਦਾ ਹੈ? "ਚਾਚਾ, ਇੰਨਾ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚੰਗੀ ਫਿੱਟ ਆਈ ਐ। ਮਹੀਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਕੱਛ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮੁੰਗਲਾ ਕੱਢ ਮਾਰਦੇ ਆ ਤੇ ਪਰਚੀਆਂ ਕੱਟਣ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਆਏ ਆ ਸ਼ਰਮੋ ਸ਼ਰਮੀ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਹੱਥ ਹਰੇਕ ਝਾੜਦਾ ਐ। ਏਨੇ ਨਾਲ ਨਾਲੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਐ ਤੇ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਆਵਦੀ ਵੀ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅ ਦੇ ਕੇ ਆਪਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਤੇ ਆਪਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਵੱਖਰੀ।"

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਭਰ ਕੇ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਭੀੜ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਣ ਦੇ ਆਹਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। "ਲੰਗਰ ਬੜਾ ਸਵਾਦ ਐ। ਕੀਹਦੇ ਵਲੋਂ ਐ ਬਈ ਅੱਜ?"

"ਤੇਰੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਬੇਲੀ ਜਲੰਧਰੀਏ ਵਲੋਂ ਐ। ਦਿੱਸਦਾ ਨੀ ਕੁਕ ਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਫਿਰਦੇ।"

"ਉਹਦਾ ਕੀ ਐ ਭਾਈ ਭਾਵੇਂ ਨਿਰੇ ਕਾਜੂਆਂ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾ ਕੇ ਖਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਬੁੜ੍ਹੇ ਬੁੜ੍ਹੀ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਆਦਮ ਵੇਲੇ ਦਾ ਘਰ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਐ। ਇਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਰਾਏ 'ਚ ਕੱਟ ਲੈਂਦਾ ਐ ਦੂਜੀ ਗਰੋਸਰੀ 'ਤੇ ਚਕ ਧਰ 'ਚ। ਬਸ ਐਲਾ ਐਲਾ ਤੇ ਖੈਰ ਸੱਲਾ।"

ਮੁੰਡਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਉਬਾਸੀ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਐ, "ਇਹਦੇ ਭਾਗੀਂ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਟੱਬਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਵਾਲੇ ਭੈੜੇ ਜੇ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਓਪਨ ਟੂ ਕਲੋਜ਼ 'ਤੇ ਜੋੜ ਰੱਖਿਆ ਐ। ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ। ਕਵਾਟਰ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਗਰੋਸਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੰਨੇ ਲੈਣਾ ਇਕ ਨੀ ਤੇ ਦੇਣੇ ਦੋ ਨੀ।

"ਭਾਈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਵਾ ਲੱਗ ਗੀ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਕਬੂਤਰਾਂ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਜਾਣੀ ਐ। ਇਹ ਧੱਕਾ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨੀਂ ਚੱਲਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਨਾਲੇ ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਮੂੰਹ ਮਰੋੜੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ।"

"ਚਾਚਾ, ਇਹਨੂੰ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਐ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮੁਫਤ ਛਿੱਲ ਪੱਟੀ ਦੀ ਐ ਇਹਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਲਾਹੇ ਦੀ ਈ ਐ।"

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਟੇਬਲ ਵੀ ਭਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰਨ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਈਰਖਾ ਤਾਂ ਹਰ ਇਨਸਾਨ 'ਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਏਨੀ ਤਰੱਕੀ ਨਾ ਕਰਦਾ ਜਿੰਨੀ ਉਸ ਨੇ ਕਰ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਈਰਖਾ ਦਾ ਵਧ ਕੇ ਸਾੜੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਾ ਇਕ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੈਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਰ ਕਦੇ ਸਹੀ।

ਮਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਮੁੰਬਈ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ 'ਚ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਫੀਚਰ ਸਰਵਿਸ

ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦ ਆਮ ਲੋਕ ਫ਼ਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਇੰਨੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਆਪਣਾ ਧੰਨਭਾਗ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਟਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੰਗਲੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਦੌਰ ਫਲੈਟਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਕਿਸ ਫਿਲਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਦਾ ਘਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਨਾਲ।

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਬਾਂਦਰਾ ਦੀ ਇਕ ਇਮਾਰਤ ਬੇਲਾ ਵਿਸਟਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਕਿਰਨ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਫੈਸਲ ਖ਼ਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਬੰਗਲੇ' ਜਿਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਲੁਤਫ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਹਿਲ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੰਚਗਨੀ ਦਾ ਰੁੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਕ ਬੰਗਲਾ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਅੰਧੇਰੀ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਪਲੇ ਜਾਨ ਨੇ ਸਟਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਂਦਰਾ ਦੀ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਘਰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਬਾਂਦਰਾ ਦੇ ਬੈਂਡ ਸਟੈਂਡ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਣੀ ਇਮਾਰਤ 'ਗਲੇਕਸੀ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ' ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਲੈਟ ਦੀ ਬਾਲਕੋਨੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਲਮਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਵਹੀਦਾ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਬੰਗਲਾ 'ਸਾਹਿਲ' ਵੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਵਹੀਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਲਮਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਕ ਬਹੁਮੰਜ਼ਿਲਾ ਬੰਗਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਂਦਰਾ ਦੀ ਹੀ ਕਾਰਟਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਬਣੀ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁੜਵਾ ਕੇ ਉਹ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬੰਗਲਾ ਬਣਾਉਣਗੇ।

ਇਸ ਵਿਚ ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਅਤੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਜਿੰਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਬੰਗਲੇ ਵਿਚ ਕੈਟਰੀਨਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਛਾ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੁਬਈ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਪਨਵੇਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੰਗਲਾ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਹਾਉਸ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬਾਂਦਰਾ ਦੇ ਬੈਂਡ ਸਟੈਂਡ ਸਥਿਤ ਬੰਗਲੇ 'ਲੈਂਡਸ ਐਂਡ' ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬਾਂਦਰਾ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਸਤੂਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਬੰਗਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਮ ਦੀ ਵਾਸਤੂਸ਼ੈਲੀ 'ਗੋਏਟਿਕ' ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ 12 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਨੇ ਇਹ ਬੰਗਲਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮੰਨਤ' ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਇਸ ਡਰੀਮ ਬੰਗਲੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੇ ਹੀਰਾ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਨੱਚਿਆ ਅਤੇ 'ਦੇਵਦਾਸ' ਵਰਗੀ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਅਭਿਨੈ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਬਾਂਦਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਾਉਂਟ ਮੈਰੀ ਚਰਚ ਕੋਲ ਬਣੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤ 'ਲਾਮੇਰ' ਦੀ 12ਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੂਲਕਰ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਬਾਂਦਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਬੰਗਲੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਦੇ 'ਪ੍ਰਤੀਕਸ਼ਾ' ਤੇ ਕਦੇ 'ਜਲਸਾ' ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੱਚਨ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਾਂਦਰਾ ਦੇ ਪੌਸ਼ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਛੇ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਬੰਗਲੇ 'ਨੇਵੈਦ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਜਿੰਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਨਾਲ ਇਥੇ ਆਪਣੀ ਆਰਾਮਗਾਹ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਤੇ ਐਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਈ ਦੇ ਇਕ ਡਿਵੈਲਪਰ ਨੇ ਬੰਗਲਾ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਜੁਹੂ ਦੀ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਡੁਪਲੈਕਸ ਫਲੈਟ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਜੁਹੂ ਵਿਚ ਬੰਗਲਾ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਮਨਪਸੰਦ ਗੱਲ ਨਾ ਬਨਣ 'ਤੇ ਇਸ ਫਲੈਟ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਦੇ ਬਾਂਦਰਾ ਸਥਿਤ ਬੰਗਲੇ 'ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ' ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫ਼ਿਲਹਾਲ 'ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ' ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਸ਼ੈ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਵਸੇ 'ਕਰਜਤ' ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਗਲਾ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਜਿਹੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁੱਖ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਪਨੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਛਾਈ ਜੇਨੇਲਿਆ

'ਜਾਨੇ ਤੂੰ...ਯਾ ਜਾਨੇ ਨਾ' ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੇ ਜੇਨੇਲਿਆ ਡਿਸੂਜਾ ਨੂੰ ਐਡ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਚਹੇਤੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਚਾਕਲੇਟ, ਕੋਲਡ ਡ੍ਰਿੰਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਬਣ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚੁਲਬੁਲੀ ਜੇਨੇਲਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਟੀ ਜ਼ਿੰਟਾ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਡਿੰਪਲ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜੇਨੇਲਿਆ ਨੇ ਕੈਡਬਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 'ਪਰਕ' ਦਾ ਉਹ ਵਿਗਿਆਪਨ ਵੀ ਹਥਿਆ ਲਿਆ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਿਟੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੁਲਬੁਲਾ ਅਤੇ ਊਰਜਾਵਾਨ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੁਲ 12 ਚਿਹਰੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ 11 ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਕੇ ਜੇਨੇਲਿਆ ਨੇ ਬਾਜ਼ੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕਰ ਲਈ। ਵੈਸੇ ਸਿਰਫ ਵਿਗਿਆਪਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੇਨੇਲਿਆ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੁਲਬੁਲੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਪਨ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਹਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਧੂਮਾਂ

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ ਕੋਲ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਾਈਨ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ 'ਚ ਬੋਲਡ ਸੀਨ ਤਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਤਰਾਉਂਦੀ। ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਿਲਮ 'ਹਿੱਸ' ਵਿਚ ਜੈਨੀਫਰ ਲਿੰਚ ਨਾਲ ਅਭਿਨੈ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਦਿਵਿਆ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫ਼ਿਲਮ 'ਚ ਅਭਿਨੈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਮੈਰਿਕਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਫ੍ਰੈਡ ਹੋਮਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਫ਼ਿਲਮ ਲਈ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ 'ਚ ਦਿਵਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਮੇਲੀਆ, ਜੈਕਸਨ ਗ੍ਰੇਅ ਅਤੇ ਰੇਗ ਗਰਾਂਟ ਅਭਿਨੈ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿਵਿਆ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਚੰਗੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਉਸ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਸੰਯੋਗਿਤਾ-ਦਿ ਬ੍ਰਾਈਡ ਇਨ ਰੈੱਡ' ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਾਨਸ ਫ਼ਿਲਮ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਦਿਵਿਆ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਹੌਟ-ਦਿ ਵੀਕਲੀ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਦੇ ਪ੍ਰੋਮੋਜ਼ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਰਾਖੀ ਸਾਵੰਤ ਕਰਕੇ ਸਲਮਾਨ ਮੀਕੇ ਦੇ ਗਲ ਪਿਆ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਫਿਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ 'ਦਸ ਕਾ ਦਮ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਆਈਟਮ ਗਰਲ ਰਾਖੀ ਸਾਵੰਤ ਲਈ ਗਾਇਕ ਮੀਕੇ ਨਾਲ ਉਲਝ ਪਿਆ। ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਇਕ ਸੂਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਮੌਕੇ ਦਲੇਰ ਮਹਿੰਦੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਖੀ ਸਾਵੰਤ ਇਕ ਚੰਗੀ ਪਤਨੀ ਬਣੇਗੀ? ਮੀਕੇ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਮਹਿੰਦੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵੀ ਪੁੱਛੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੀਕੇ ਨੇ ਮੂੰਹ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਰਾਖੀ ਸਾਵੰਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਸ 'ਤੇ ਗੱਲ ਵਧ ਗਈ।

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ਕਾਈਟਸ ਦੀ ਚਰਚਾ

ਰਾਕੇਸ਼ ਰੋਸ਼ਨ ਨੇ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ 'ਕਹੋ ਨਾ ਪਿਆਰ ਹੈ', 'ਕੋਈ ਮਿਲ ਗਿਆ' ਅਤੇ 'ਕ੍ਰਿਸ਼' ਦੀ ਹੈਟ੍ਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਜੋ ਨਾਂ ਕਮਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮ ਕ੍ਰਾਫਟ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬੈਨਰਾਂ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭਲਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਰੋਸ਼ਨ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਰਹਿਣ।

ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕ੍ਰੇਜ਼ੀ-4' ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕ ਜੈਦੀਪ ਸੇਨ ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਚਾਹੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਰੋਸ਼ਨ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਅਜੇ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਕਾਈਟਸ' ਦੀ ਚਰਚਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਨੁਰਾਗ ਬਾਸੂ ਹਨ।

ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮ 'ਚ ਰਿਤਿਕ ਰੌਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਰਬਰਾ ਮੋਰੀ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸਿੰਗ ਸੀਨ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ 'ਕਾਈਟਸ' ਦੀ ਕਾਨਸ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ 'ਚ ਵੀ ਖ਼ੂਬ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ 'ਚ ਅਜੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਖ਼ੂਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਕਾਈਟਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲਾਸ ਵੇਗਾਸ ਦੇ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮਝ ਸਕੀਏ ਜਾਂ ਨਾ ਸਮਝ ਸਕੀਏ ਫਿਰ ਵੀ ਪਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਦੂਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਦਾ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਨਾਲ

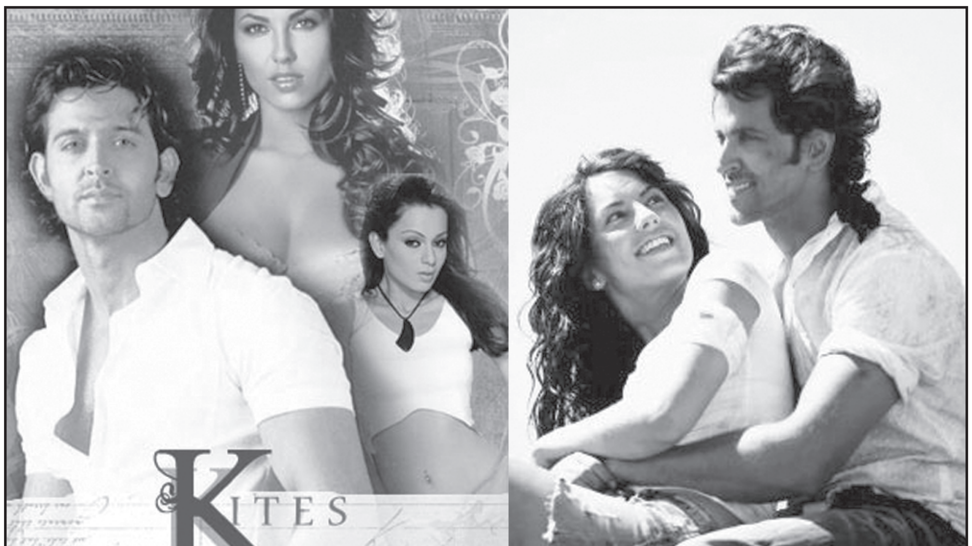

ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨਾਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੈ (ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ) ਇਕ ਸਾਲਸਾ ਡਾਂਸ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇਕ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਅਮੀਰ ਕੁੜੀ ਜੀਆ (ਕੰਗਨਾ ਰਣਾਵਤ) ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਲਸਾ ਸਿੱਖਣ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੈ ਤੋਂ ਡਾਂਸ ਸਿੱਖਦਿਆਂ-ਸਿੱਖਦਿਆਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਦੇ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜੈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਕੁੜੀ ਨਤਾਸ਼ਾ (ਬਾਰਬਰਾ ਮੋਰੀ) ਦੀ ਆਮਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਭਾਵ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਹੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਜੈ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੈ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜੈ ਉਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੀ। ਅਚਾਨਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਦੂਰੀਆਂ ਸਿਮਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਆਰ ਦਾ ਬੰਧਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਗੁਲਾਬਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੰਢੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਕੱਲ ਤਕ ਇਕੱਠਿਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਜ਼ਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਦੋਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜੈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜੀਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਰਾਗ ਬਾਸੂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦਾ ਇਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਲਾਈਫ ਇਨ ਏ ਮੈਟ੍ਰੋ', 'ਗੈਂਗਸਟਰ' ਅਤੇ 'ਮਰਡਰ' ਵਰਗੀਆਂ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਪਛਾਣ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਨੁਰਾਗ ਬਾਸੂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਰਾਕੇਸ਼ ਰੋਸ਼ਨ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਿਲਮ 'ਕਾਈਟਸ' ਅਨੁਰਾਗ ਬਾਸੂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਲਾਸ ਵੇਗਸ, ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਅਤੇ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ 'ਚ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਾਰਬਰਾ ਮੋਰੀ ਅਤੇ ਕੰਗਨਾ ਰਣਾਵਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਿਊਸ ਰੇਸ ਨਿਕੋਲਸ ਬ੍ਰਾਊਨ ਅਤੇ ਕਬੀਰ ਬੇਦੀ ਦੀਆਂ ਵੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਸੰਗੀਤ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੋਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ।

ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਖੁਦ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਚੱਲਦੀ ਸਿੱਖੀ ਅੰਦਰਲੇ ਕਈ ਉਹ ਨੁਕਸ ਇਕਦਮ ਬੇਚੈਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਸੰਤ ਜਾਂ ਭਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ, ਓਥੇ ਵੀ 'ਉੱਚੀ ਜਾਤ' ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਤੇ ਨੀਵੀਂ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖਾਂ, ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਏ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਦਾ ਭਰਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਪਿੱਛੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਿਸ ਸਿੱਖ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲਿਆ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ 'ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ' ਨਹੀਂ, 'ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਰੰਘਰੇਟਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਰੰਘਰੇਟਾ' ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਆਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਘੜਾਂ 'ਚੋਂ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਓਦੋਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਆਸਟ੍ਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਆਨਾ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ, ਉਸ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸੰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਉਹ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟਾ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕੇ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਜਾਣ। ਬੀਬੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵਲੋਂ ਯੂ.ਪੀ. ਤੋਂ ਉਚੇਚਾ ਆ ਕੇ ਉਠਾਏ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਏਨੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋਈ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਇਹ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ। ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਮਾਜ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇਹਨਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਵਲ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੈਂਤੜਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ।

ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜੀ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਜਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ। ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕੋ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਵਾਂ ਇੰਜ ਉੱਭਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਪੈਂਤੜਾ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰ ਆਇਆ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਕੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵੀ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਉੱਠਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਨੇ ਏਨੇ ਪੈਰ ਉਖਾੜੇ ਕਿ ਉਸੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਗਲਤ ਕਹਿ ਸਕੀ ਤੇ ਨਾ ਠੀਕ ਹੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੀ। ਆਖਰ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਇਹ ਸਥਿਤੀ? ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲਕਾਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵਧ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 'ਨੀਚਾਂ ਅੰਦਰ ਨੀਚ ਜਾਤ, ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗ ਸਾਥ, ਵਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸ॥' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 'ਜਿਨ ਕੇ ਜਾਤ, ਜਨਮ, ਕੁਲ ਮਾਹੀ॥ ਸਰਦਾਰੀ ਨਾ ਭਈ ਕਿਨਾਹੀ॥ ਤਿਨ ਹੀ ਕੋ ਸਰਦਾਰ ਬਨਾਊਂ...' ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ 'ਆਪਣੇ' ਅਤੇ 'ਦੂਜੇ' ਡੇਰੇ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਕੋਈ ਡੇਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਐਬ ਨਹੀਂ ਗਿਣਨੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜਸੀ ਵਿਰੋਧ ਉਭਰ ਪਿਆ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨ ਤੁਰ ਪੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ, ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਦਿ ਨੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀਓ' ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਨਾਲ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ। ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਨਰਕਧਾਰੀ' ਤੱਕ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭਨਿਆਰਾਵਾਲਾ ਕੋਲ ਕਈ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਦੋਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਓਥੇ ਨੱਕ ਰਗੜਨ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਡੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੁੱਕੀ, ਪਿੱਛੋਂ ਜਣਾ-ਖਣਾ ਹੀ ਉਂਗਲ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਨੂੰ ਲਹੂ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਣਨ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਉਸ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਿੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੋਟਰ 'ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿੱਖ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਕਈ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਵੋਟਰ ਬਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੱਜਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਵੀ ਜੋੜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਸਿੱਖ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ। ਸਿੱਖ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ, ਓਥੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਵਿਚੋਂ ਉਠੇ ਸੰਤਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਭਗਤ-ਜਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਆਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਦਾ ਮੁੱਢ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਹਾਰ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਆਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਕ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਉਥੇ ਰੂਲਿੰਗ ਵਜੋਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਭਗਤ ਤਾਂ ਸਨ, ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਝ ਸੀ। ਜਿਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਨੇ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਬ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਕੋਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹੇਗਾ, ਇਕ ਦੀ ਰਾਏ ਦੂਜੇ ਉਤੇ ਠੋਸੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚਣੀ ਦੇ ਮੀਟਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਣ ਸਕਦੇ।

ਇਕ ਸਿੱਖ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਬੈਠਿਆਂ ਇਕ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਰੋਕ ਕੇ ਉਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੇ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਦਾ ਕਸੂਰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀਣਾ ਵੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਮੌਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨੂੰ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੇਹੁਰੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖੜਾਵਾਂ ਖੜਕਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। 'ਸੰਤ' ਉਹ ਨਾਮਦੇਵ ਹੀ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ, ਉਹਨੂੰ ਦੇਹੁਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਕੌਣ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਕੋਈ ਨਾਂਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।" ਉਸ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੀ ਚੱਲੂਗੀ!"

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਕੀਰਤਨੀਏ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਂ ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ' ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਉੱਚੀ ਪਹੁੰਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸੰਤ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ' ਕਰਨ ਮੌਕੇ 'ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ' ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਚੂਲੀ ਬਾਕੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਰੌਲਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾ ਕਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬੋਲੀ, ਨਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਵੇਖਣ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਵੀ। ਇਕ ਮੌਕੇ ਮੈਂ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ?" ਸੈਕਟਰੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਹੀ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪਿਆਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਰੇਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਰੱਜ ਕੇ ਭੰਡੀ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਏਦਾਂ ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਫਰਾਡ ਜਾਂ ਗਬਨ ਹੋਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਬੜੀ ਦੁਖੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹੀ ਕਿ "ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਚਾਰ ਸੱਜਣ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਉਹ ਸਿਰਫ 'ਸਿੰਘ' ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਲਾਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ 'ਮਿਸਤਰੀ ਸਿੰਘ' ਹੈ।"

ਕਹਿਣ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਰੰਜ ਸਾਫ ਝਲਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਗੱਲ ਏਥੇ ਮੁਕਾਈ ਕਿ "ਜੇ ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ, 'ਮਿਸਤਰੀ ਸਿੱਖ' ਹੀ ਅਖਵਾਉਣੈ, ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚਲਾ ਲਈਏ?"

ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਜਾਪਦੀ, ਪਰ ਸਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ, ਗੱਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਕੁਝ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਚੱਲਦੀ ਸਿੱਖੀ ਅੰਦਰਲੇ ਕਈ ਉਹ ਨੁਕਸ ਇਕਦਮ ਬੇਚੈਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਸੰਤ ਜਾਂ ਭਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ, ਓਥੇ ਵੀ 'ਉੱਚੀ ਜਾਤ' ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਤੇ ਨੀਵੀਂ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖਾਂ, ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਏ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਦਾ ਭਰਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਪਿੱਛੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਿਸ ਸਿੱਖ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲਿਆ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ 'ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ' ਨਹੀਂ, 'ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਰੰਘਰੇਟਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਰੰਘਰੇਟਾ' ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਆਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਘੜਾਂ 'ਚੋਂ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਓਦੋਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਮੈਂ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਸਰਹਿੰਦ) ਦੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਛੜ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ-ਦਾਤੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਆਪਣੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਓਦੋਂ ਦੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉਤੇ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਠੰਢਾ ਬੁਰਜ ਨਵਾਬ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢੀ ਥਾਂ ਕੈਦ ਕਰ ਕੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜਦੋਂ ਓਥੇ ਕੈਦ ਸਨ, ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਨਾਂਅ ਦਾ ਇਕ ਆਦਮੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜਾਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਓਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਵਾਬ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਉਹ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਮਹਿਰਾ (ਝਿਊਰ) ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਏਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ 300 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਭਾਈ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਮਹਿਰਾ' ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਮਹਿਰਾ ਲਿਖਣਾ ਇਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਵਕਤ ਹੈ ਤਾਂ 'ਮਹਿਰਾ' ਹੀ ਸੀ।" ਇਸ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਨਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਕਦੇ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾ ਸਕੇ ਹਨ, ਨਾ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹੀ।

ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵੱਸ ਸਕਿਆ,

'ਜਾਤੀ ਦੈ ਕਿਆ ਹਥਿ, ਸਚੁ ਪਰਖੀਐ॥'

ਜਦੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਮੁੱਖ-ਧਾਰਾ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੁਡਾ ਸਕੀ, ਫੇਰ ਉਹੋ ਕੁਝ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ-

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰਿ ਮੂਰਖ ਗਵਾਰਾ॥
ਇਸੁ ਗਰਬਿ ਤੇ ਚਲਹਿ ਬਹੁਤੁ ਵਿਕਾਰਾ॥

ਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਸ 'ਗਰਬ' ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਵਿਕਾਰ (ਵਿਗਾੜ) ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਵੱਡੀ ਜਾਤ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਕੀੜਾ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸਰਕਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ 'ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਖਿਆਲ ਆਉਣਾ ਹੀ ਆਉਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਊਣੇ-ਪੌਣੇ ਨਹੀਂ।"

ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਵੇ ਤੇ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੁਰਨ ਤਾਂ ਖਿਝਣ, ਚਿੜਨ ਜਾਂ ਲੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਖਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੁੱਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੁਰੱਤਣ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗੀ।

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਵੀਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੁਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

Let us start looking for homes. Foreclosures, bank owned and other good deals are waiting for you. Now is time to act when sellers are motivated and aware of market situations. We start seeing multiple offer situations on all under market homes. Act now before its too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

321 Stone Bridge Dr., Fremont CA 94536	**Just Sold!**			1715 Reyes Ln Tracy CA 95376
940 Silver Court, Lathrop CA 95330	4604 Rochelle Dr. Union City CA 94587	1939 Navy Pl San Jose CA 95133	3155 Antonio Loop Tracy CA 95377	2434 Elkins Way San Jose CA 95121
4169 Colby St. Fremont CA 94538	27476 Coronado Way Hayward CA 94545	1430 Chilco St. Menlo Park CA 94025	4561 Niland St. Union City CA 94587	4663 Mildred Dr Fremont CA 94536
27106 Saint Francis Ave Hayward CA 94544	164 Harvard Dr Vallejo CA 94589	4900 Rochelle Comm Fremont CA 94536	1222 Montgomery ln Tracy CA 95377	2174 Decoto Dr Union City CA 94587

Refinance Now

30 Yr Fixed Rates Are Getting Better!!!
Refinance Now At Low Cost
Call Sukhi Gill @ 510-207-9067

Mortgage credit certificate funds are available in Alameda county for first time buyers for detail call Sukhi Gill @510-207-9067

Golden Star Realty and Loans is participating lender for MCC Program for Alameda and Santa Clara county

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ
ਸੁਖਵੀਰ ਅਤੇ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

Selling new and old Homes from San Jose to Sacramento

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539
510-440-9292

Cell: 510-304-9292
Cell:408-666-8279

Jaswinder Gill M.Sc(PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

We can also sell your house in short sale.

*2004 to 2006 Award Winner Top 1% Listing Realtor in Bay Area

Sacramento Office:
8695 Territorial Way,
Elk Grove CA 95624
Tel:- 916-612-5773
Fax:- 916-393-2586

E-mail: jassi@jassigill.com or
Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

Sam Chahal
916-612-5773

Jaspreet Kaur
408-832-5759

Kamaljit Sidhu
510-541-2253

Rakesh Pabla
408-531-5464